

The background of the entire page is a close-up, artistic photograph of several Euro banknotes. The notes are in shades of blue and green, with the numbers '10' and '50' clearly visible. The European Union flag, consisting of twelve gold stars in a circle, is also prominent on the notes. The lighting creates a sense of depth and texture on the paper of the banknotes.

Nemzeti Átállási Terv

Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság



Nemzeti Átállási Terv

Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság



Első fejezet

Általános információk az euróra való felkészüléshez 5

1.	Bevezető	6
2.	Az átállás főbb rendező elvei, szabályai	9
3.	Az átállás időrendje	12
4.	Az euroátállás szervezeti struktúrája	13
5.	A maastrichti kritériumok teljesítése	14

Második fejezet

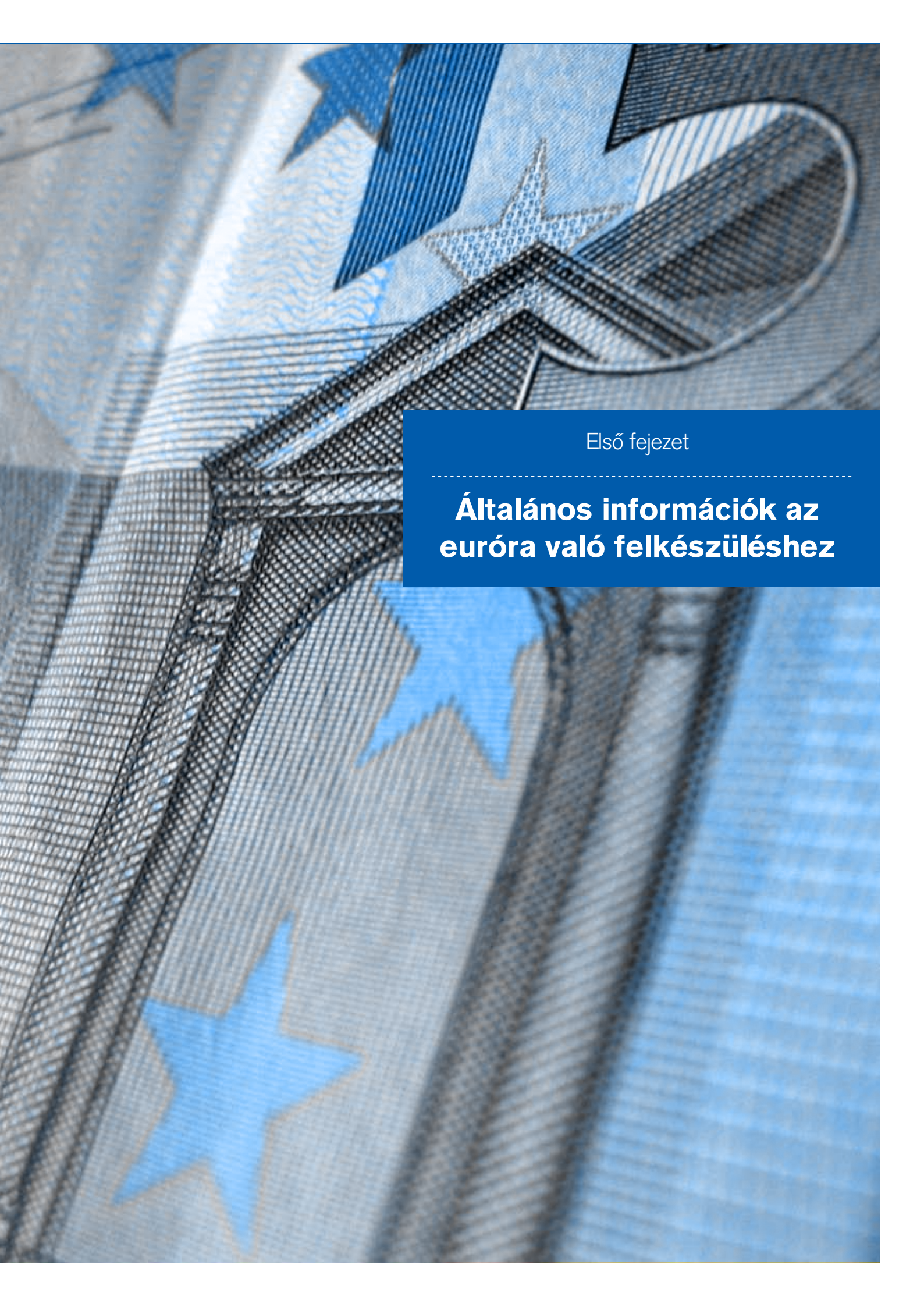
Az euroátállás során az egyes részterületeket érintő feladatok 15

1.	Az átállás jogi kerete	17
1.1.	Érintettek köre	17
1.2.	Feladatok	17
1.2.1.	Általános jogi stratégia	17
1.2.2.	A nemzeti jogalkotás keretei, szabályozási lehetőségek	18
1.2.3.	Az átállási kerettörvény	18
1.2.4.	Önálló módosítást igénylő főbb jogszabályok	19
1.3.	A feladatok ütemezése	19
2.	Az információtechnológiai rendszerek átállítása	22
2.1.	Érintettek köre	22
2.2.	Feladatok	23
2.3.	A NEB ajánlásai az IT-átállásra	23
3.	A közsféra feladatai az átállás során	25
3.1.	Érintettek köre	25
3.2.	A közsféra több területével kapcsolatban felmerülő feladatok	25
3.3.	A közsféra átállítása kapcsán jelentkező funkcionális feladatok	26
3.3.1.	Adó- (járulék-, illeték-, díj-) rendszer átállításával kapcsolatos feladatok	26
3.3.2.	Az állami nyugdíjbiztosítás területén megoldandó feladatok	27
3.3.3.	Az államháztartásból származó egyéb jóléti, szociális jellegű juttatások átállításával kapcsolatos feladatok	28
3.3.4.	A lakáscélú állami támogatások átállításával kapcsolatos speciális kérdések	28
3.3.5.	A közsféra munkavállalói illetményének átszámításával kapcsolatos kérdések	28
3.3.6.	A számviteli rendszer átállításával kapcsolatos teendők	29
3.3.7.	Statisztikai rendszerek átállítása	29
3.3.8.	Az államháztartás tervezési és beszámolási rendszerének átállása	30
3.3.9.	Az államháztartás adósságának átállítása	30
3.3.10.	A helyi önkormányzatok felkészülésével kapcsolatos speciális feladatok	30
3.4.	A közsféra átállásával összefüggő további feladatok a következő évre	31

4.	A pénzügyi szektor átállása	32
4.1.	Érintettek köre	32
4.2.	Feladatok	32
4.2.1.	Készpénzcsere	32
4.2.2.	A készpénz nélküli fizetési és elszámolási forgalmat bonyolító rendszerek átállása	33
4.2.3.	Hitelintézetek, pénzügyi szervezetek számlavezetéshez kapcsolódó feladatai	35
4.2.4.	Az értékpapírpiacon átállásához kapcsolódó feladatok	37
4.2.5.	Biztosítási termékek átalakítása	37
4.2.6.	Magánnyugdíjpénztárak, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak és foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények	38
4.2.7.	Informatikai átállás a pénzügyi szektorban	39
4.2.8.	A pénzügyi felügyelet (PSZÁF) feladatai	39
4.3.	A következő év feladatai	40
5.	A vállalatok euroátállása	41
5.1.	Érintettek köre	41
5.2.	Feladatok	41
5.2.1.	A vállalkozás euroátállással összefüggő feladatai	41
5.2.2.	Az átállásban érintett külső szervezetek feladatai	43
5.3.	A NEB ajánlásai a vállalkozások euroátállására	44
6.	Fogyasztóvédelem	46
6.1.	Érintettek köre	46
6.2.	Feladatok	46
6.2.1.	Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szakmai feladatok	46
6.2.2.	A fogyasztóvédelmi szervezetek felkészítése	47
7.	Az átállás kommunikációs stratégiájának keretei	49
7.1.	Érintettek köre	49
7.1.1.	Lakosság	49
7.1.2.	Közzsféra	50
7.1.3.	Üzleti szféra	50
7.2.	Szituációelemzés, helyzetjelentés	50
7.3.	Feladatok	50
7.3.1.	Kutatási stratégia	51
7.3.2.	Az eurobevezetés üzenetei	52
7.3.3.	Kommunikációs csatornák és eszközök	52
7.3.4.	Partnerek és multiplikátorok	52
7.4.	A következő időszak feladatai	53
7.5.	A NEB ajánlásai	53

Mellékletek

1. sz. melléklet:	Az euroátállás ütemezése	57
2. sz. melléklet:	Az euróra való felkészülés szervezeti struktúrája	73
	A Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság munkájában részt vevő szervezetek	76
	Rövidítések jegyzéke	77
	Fogalomtár	78



Első fejezet

Általános információk az euróra való felkészüléshez

1. Bevezető

Egy ország gazdaságának működésében a pénz kulcsszerepet tölt be. A gazdasági szereplők és a lakosság mindennapjaiban állandó szereplő: közvetítő, értékmérő, értéktartó. A pénz gazdaságban betöltött funkcióin túl olyan eszköz is, mely részben kifejezi egy ország identitását. Magyarországon 1946. augusztus 1-je óta a forint a hivatalos pénznem. A több mint hat évtized alatt az érmék és papírpénzek többször változtak, de a forint forint maradt.

Magyarország az európai uniós tagsággal, melyet az EU-tagságról szóló 2003-as népszavazás megerősített, vállalta, hogy a szükséges feltételek létrejöttét követően bevezeti a Gazdasági és Monetáris Unió közös pénzét, az eurót. Az euro bevezetésével Magyarország Európával alkotott magasabb szintű integrációja valósul meg. A közös pénz átvétele új lehetőségeket teremt és jelentősen befolyásolja a gazdaság működését, hatással lesz a társadalomra. Ezzel a fontos lépéssel javul hazánk nemzetközi gazdasági megítélése is. A forintnak az euróra cserélésével az országhoz sok évtizede köthető fogalom megszűnik, de a közös európai pénzzel a gazdaság és a társadalom egyaránt nyertessé válik.

Az euro bevezetése azonban csak szigorú követelmények teljesítése esetén valósulhat meg. Az euro-övezethez csatlakozni szándékozó országnak egyrészt gazdaságpolitikai feltételeket – az ún. maastrichti kritériumokat – kell teljesítenie, jogrendszerét összhangba kell hoznia a Gazdasági és Monetáris Unióban érvényesülő szabályokkal, másrészt fel kell készülnie a pénzcseréből adódó számos gyakorlati jellegű kihívásra. Mindezen feladatok elvégzését követően az euro bevezetése hozzájárul egy nagyobb növekedési potenciállal rendelkező, sikeresebb gazdaság megteremtéséhez, amiből a társadalom profitál.

Az euroátállítás célja, hogy Magyarország az indokoltnál nem nagyobb költségek vállalásával, az elérhető maximális előnyök mellett sikeresen cserélje le a forintot az eurozóna közös pénzére.

Új pénz – új lehetőségek

Az euro bevezetése számos lehetőséget és változást jelent a gazdasági életben, a társadalom számára és a nemzetközi kapcsolatok terén. Míg gazdasági téren a közös pénzből származó előnyök fokozatosan és bizonyos strukturális feltételek teljesülését követően jelentkeznek, addig a társadalom egészét, különösen a lakosságot érintő kedvező változások egy része azonnal, a csatlakozás időpontjában megvalósul.

A gazdasági előnyök a GDP magasabb potenciális növekedésében jelentkeznek, amelynek fő forrásai a bővülő kereskedelem és a nagy hitelességű pénz miatt kialakuló alacsonyabb kamatok következtében megélénkülő fogyasztás és beruházás. A kereskedelem élénkülését segíti a közös pénzzel rendelkező nagy belső piacra való csatlakozás, amelyben megszűnnek az euróval kapcsolatos valuta és deviza kezeléséből adódó tranzakciós költségek és az árfolyamkockázat, vagyis megszűnik a nemzeti valuta árfolyamának ingadozása, valamint könnyebbé válik az árak összehasonlítása. A magyar külkereskedelem kb. 60-70%-a tekintetében a nemzeti pénz válik a belső piacon folyó kereskedelem elszámoló egységévé, komoly tranzakciós költségektől és árfolyamkockázattól mentesítve a magyar vállalkozásokat. A valutaváltságok ellen jóval nagyobb biztonságot nyújt a közös pénz, ami minden szereplő számára növeli a gazdasági folyamatok kiszámíthatóságát.

A lakosság számára Magyarország eurozónataggá válásakor bizonyos előnyök azonnal kézzelfoghatóvá válnak. A lakosság – eurozónán belülre történő – külföldi utazásainál könnyebbséget jelent, hogy nem kell pénzt váltania és annak költségeit viselnie, valamint az árak jobb összehasonlításával megalapozottabb vásárlási döntéseket tud hozni. Az árak jobb összehasonlíthatósága fokozza a versenyt, melynek végső soron a lakosság lesz a haszonélvezője. Hosszabb távon a gazdasági előnyök fokozatos realizálódásából részesül a társadalom, hiszen a folyamatok eredőjeként nő a jövedelmi szint.

Az euroövezeti léttel erősödik Magyarország súlya, befolyása az Európai Unióban. Az eurozóna tagjaként a pénzügyminiszter már részt vehet a Eurogroup¹-üléseken. A Magyar Nemzeti Bank elnöke a kialakított rend szerint részt vehet és véleményt nyilváníthat az Európai Központi Bank Kormányzótanácsának az Európai Központi Bank monetáris politikáját érintő döntéseiben, valamint a magyar hatóságok képviselői részt vehetnek az EU összes olyan ülésén és érdemi döntésében, amelyből euroövezeten kívüli tagként Magyarország mindeddig kimaradt.

Míg a nemzetközi mozgástér bővülése és a lakosság számára jelentkező számos előny azonnal és teljességében jelentkezik, a gazdasági előnyök kiteljesedésének üteme függ az eurozóna-tagságra való felkészülés minőségétől. Magyarország az alapos felkészüléssel tudja csökkenteni a kockázatokat, gyorsítani az előnyök mind teljesebb realizálódását. A felkészülés két részre osztható, amelyek egymással párhuzamosan futnak: a gazdasági és a gyakorlati felkészülésre.

Gyakorlati felkészülés az euróra

A gyakorlati felkészülés lefedi minden társadalmi-gazdasági szereplő olyan jellegű feladatát, ami az új pénz bevezetése miatt szükséges. Ezek a feladatok rendkívül sokrétűek. Például: minden szervezetnek át kell állítania számviteli, bérszámfejtő rendszerét; a bankoknak át kell váltaniuk a bankbetéteket és az ügyfelek hiteleit forintból euróra, fel kell tölteni euróval a pénzkiadó automatákat; a közszférának koordinálnia kell az adó-, járulékszabályok esetleges módosulását, a szociális juttatások átszámítását. A fogyasztóvédelmi szervezeteknek fel kell készülni az új árak ellenőrzésére az indokolatlan áremelések elkerülése végett; minden informatikai rendszert át kell programozni, hogy a forint-euro konverziót automatikusan kezelni tudja. Hangsúlyt kell fektetni a lakosság és ezen belül is különösen a hátrányos helyzetű csoportok tájékoztatására. Az átállás sikeres levezényléséhez komplex kommunikációs stratégia kialakítása szükséges, hogy minden érintett (üzleti, közsféra, lakosság) a számára releváns információhoz időben és jól időzítve juthasson hozzá.

Az euro bevezetése a feladatok komplexitása miatt időigényes. A felkészülés mielőbbi megkezdése hozzásegít a költséghatékony, átgondolt euroátálláshoz, ami az előnyök teljesebb és gyorsabb kiaknázását teszi lehetővé. Az euro bevezetésére való gyakorlati felkészülés időigényére, a feladatok sokszínűségére és mélységére tekintettel a kormány 1071/2007. (IX. 21.) számú határozatával döntött a felkészülés megkezdéséről. A feladatok feltérképezésére, a felkészülés koordinálására a kormány javaslattevő, véleményező és tanácsadó testületet hozott létre, a Nemzeti Euro Koordinációs Bizottságot (NEB).

1 Az eurót bevezetett tagállamok pénzügyminisztereinek jelenleg informális, a lisszaboni szerződés hatálybalépése után már formálisan is elismert, külön szabályok alá tartozó ülése.

Az átállási feladatok keretét a NEB szervezeti struktúráján belül összefogásra kerülő szerteágazó közfeladatok és döntések adják. Az állami szerveknek kell meghatározni a főbb alapelveket, előkészíteni és koordinálni a jogszabály-módosításokat. Ezek a főbb sarokkövek, amire a vállalkozások, a pénzügyi szektor, a közsféra rendszerei építhetnek a saját területük átállásánál. Kiemelt állami feladat a közsféra informatikai rendszereinek felülvizsgálata, átállítása, ami szintén egy külső kapcsolódási pont az érintettekkel. Az euroátállítás az egész társadalmat átfogó folyamat, ahol a gazdasági, társadalmi szereplők és a lakosság aktív bevonása elengedhetetlen a sikeres feladatkitűzéshez és -végrehajtáshoz is. A sikeres eurobevezetés kulcsa a megfelelő időben elkezdett, minden szereplőt a folyamatba hatékonyan bekapcsoló együttműködési és kommunikációs stratégia.

A Nemzeti Átállási Terv

A gyakorlati felkészülés legfontosabb dokumentuma a Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság által – széles körű konzultációkon keresztül – készített Nemzeti Átállási Terv (NÁT). A NAT foglalja össze az egyes gazdasági szereplők és szakterületek legfőbb feladatait, az euro bevezetése kapcsán releváns jogszabályi változásokat, valamint ajánlásokkal segíti a magán- és közsféra átállását. A feladatok elvégzéséhez ütemezést is ad, határidőket és felelősöket állít. A Nemzeti Átállási Tervet a kormány hagyja jóvá.

Magyarországnak jelenleg nincs cél dátuma az euro bevezetésére, de a kormány középtávú gazdaságpolitikai terve, illetve az uniós szabályok alapján leghamarabb 2012. január 1-jén tudja bevezetni az eurót. Ahhoz, hogy ez a dátum teljesíthető legyen, bizonyos területeken már 2008-ban meg kell kezdeni a gyakorlati átálláshoz szükséges felkészülést. Amennyiben az euro bevezetése nem történne meg 2012-ben, a most megkezdett előkészületek akkor sem vesznek kárba. Ebben a fázisban a cél dátum ismerete nélkül is megkezdhető feladatokra kell koncentrálni. Ezek közül a leglényegesebb az átállás miatt szükséges feladatok áttekintése, számbavétele, a költségigények, az időszükséglet felmérése. Ezek ismeretében lehet reális tervet készíteni minden egyes szervezetnek az átállás menetéről. Az időben megkezdett felkészülés az átállás sikerét támogatja, míg a túl későn elkezdett felkészülés többletköltségekkel járhat és az euro határidőre történő sikeres bevezetését is kockáztathatja.

A Nemzeti Átállási Terv szükség szerint, de legalább évente felülvizsgálatra kerül. A felkészülés előrehaladásával, a munkafolyamatok mélyülésével egyre konkrétabbá válnak bizonyos feladatok, míg mások kifutnak.

A NAT jelenlegi, első verziója a legfontosabb teendőkre fókuszál. A terv célja a feladatok feltérképezése, megoldási javaslatok kidolgozása, az ütemezés meghatározása. Az első fejezet további szakaszai bemutatják az euro bevezetésének főbb rendező elveit, szabályait, az átállás időrendjét, valamint a Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság szervezeti felépítését. A NAT-ban a továbbiakban €-nap jelöli az euro bevezetésének napját, a feladatok ütemezése ehhez viszonyul.

2. Az átállás főbb rendező elvei, szabályai

Az euro együttemű bevezetése

Magyarország az eurokészpénzt és -számlapénzt egyidejűleg vezeti be, az európai szabályok kínálta lehetőségek közül az együttemű bevezetés mellett szól a legtöbb érv. Az eurokészpénz már évek óta forgalomban van, így nincs szükség a régi tagállamok által használt átmeneti időszakra a számlapénz és a készpénz bevezetése között. Az eurót eddig bevezetett új tagállamok és a többi felkészülő új tagállam is mind az átmeneti időszak nélküli, együttemű bevezetési módot választották.

Az eurobevezetés napja

Az euro a bevezetés évében, január 1-jén váltja fel a forintot. Az év első napján történő pénzcserét több tényező indokolja. Magyarországon a pénzügyi év január 1-jétől december 31-ig tart, így ez a választás megkönnyíti a számviteli, adózási kötelezettségek teljesítését és feldolgozását. További érv, hogy kommunikációs szempontból érdemes könnyen megjegyezhető, nevezetes eseményhez köthető dátumot választani. És végül, az ünnepek utáni készpénzforgalom jellemzően alacsonyabb, ami könnyíti a pénzcserét.

A kettős készpénzforgalmazás időszaka

Az euro bevezetésének napjától az euro törvényes fizetőeszközzé válik, de a forint egy előre meghatározott ideig (valószínűleg egy hónapig, vagy annál rövidebb időtartamig) párhuzamosan fizetőeszköz marad a készpénzforgalomban az euro mellett. A kettős készpénzforgalmazási időszak tényleges hosszát kellő időben a magyar hatóságoknak kell majd eldönteniük; az európai szabályok szerint ez maximum 6 hónap lehet. A gyakorlatban ennél lényegesen rövidebb, az eurokészpénz megjelenésekor legtöbbször egy-két hónapos szakasz, az új csatlakozóknál néhány hetes időtartam volt jellemző. Ez azt jelenti, hogy az euro bevezetését követő átmeneti időszakban forinttal és euróval egyaránt lehet fizetni a készpénzforgalomban, míg számlapénzként a tranzakciók már kizárólag euróban zajlanak. A tapasztalatok szerint ez a rövid időszak bőségesen elegendő ahhoz, hogy a forintot felváltsa az euro a készpénzforgalomban. Lehetőséget kell teremteni arra, hogy bizonyos ideig a kettős készpénzforgalmazás időszakán túl a bankokban és a postai hálózaton keresztül is be lehessen váltani a forint érméket és bankjegyeket. A hatályos jogszabályok szerint a forint bevonásának napját (a kettős készpénzforgalmazás megszűnésének időpontját) követő 5 éven belül az érméket, 20 éven belül a bankjegyeket névértéken át lehet váltani euróra a Magyar Nemzeti Bankban.

A kettős árjelzés időszaka

Az euro bevezetése előtti évben a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam² meghatározását követő leghamarabbi időponttól a következő év június 30-ig kötelező lesz minden pénzmennyiséget tartalmazó jelzésen a forint- és euroértéket is feltüntetni. Az új pénzhez való hozzászokás megkönnyítése, az áralakulások folyamatos nyomon követhetősége érdekében a visszavonhatatlan árfolyam-rögzítés után célszerű mihamarabb elkezdeni a kettős árjelzést. Ez az időszak az €-nap után 6 hónappal ér véget. Az árak túl hosszú idejű kettős jelenléte hátráltathatja az euróban kifejezett új nominális értékekhez való hozzászokást, az euróban történő gondolkodást.

2 A visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam közgazdasági értelemben nem tekinthető valós árfolyamnak, hanem sokkal inkább egy olyan átváltási kulcsnak, ami az eddigi forintértéket euróban határozza meg.

Szerződések folytonossága

Az euro bevezetése kapcsán a legfontosabb, tanácsi rendeletben (1103/97 EK rendelet) meghatározott kötelező alapelv a jogfolytonosság elve. Ez azt jelenti, hogy a pénzcserével együtt nem kell újrakötni a szerződéseket, mert azok továbbra is érvényesek maradnak, de az átállás napjától a szerződésben szereplő forintösszegeken a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon átszámított euroösszegeket kell majd érteni.

A névleges kamatok sérthetetlensége

A szerződések folytonosságának egyik következménye – amelyet a tanácsi rendelet súlyánál fogva nevesítve is kiemel –, hogy a fix kamattal meghatározott szerződések esetén az euro bevezetésével nem változhat a fizetendő kamatláb. A változó kamatozású szerződések is csupán a referencia-kamatláb változásával módosulnak (pl. BUBOR helyett EURIBOR).

Visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam

A visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamot az euro bevezetésének napja előtt körülbelül 6 hónappal határozza meg az Európai Unió Tanácsa. Az átváltási árfolyam 1 eurót 6 számjegy pontos-ságú forintösszeggel azonosít. A forintértékek euróra való átváltásánál a visszavonhatatlanul rögzített 6 számjegy pontosságú árfolyamot kell majd alapszabályként alkalmazni.

$$1 \text{ €} = \text{XXX,XXX Ft}$$

Kerekítés

A visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyammal átszámított forintértékeket, a fizetendő vagy elszámolandó pénzösszegeket főszabályként a legközelebbi centre kell kerekíteni (matematikai kerekítés). Gyakorlati okokból (eurocentben kifejezhetetlen kis összeg, vagy fix összegben kifejezett bírság, járandóság, díjtétel stb. átalakítása esetén) az átváltás után kialakult érték további átalakítása/kerekítése válhat szükségessé. Az ilyen helyzetekben alkalmazandó kerekítés módjának meghatározása – az összes szóba jövő tétel áttekintése után kialakítandó rendező szempontok szerint – történhet a matematikai kerekítés szabályai szerint semleges módon, illetve bizonyos preferenciák mentén egyes tételeknél kizárólag lefelé, másoknál kizárólag felfelé. További kerekítési feladatot jelenthet az, ha a hatékonyság javítása érdekében olyan döntés születik, hogy az 1 és 2 eurocentet nem használjuk a készpénzforgalomban.

Az átállás költségei

Fontos alapelv, hogy az átálláshoz kapcsolódó költségeket azon szereplők viselik, akiknél a költségek felmerülnek. Ennek kapcsán kiemelt költségviselő a vállalati szektor – ami az euro előnyeit is a legnagyobb mértékben élvez majd –, illetve az állam, a saját rendszerei átállításával, a kommunikáció részbeni finanszírozásával, valamint a felkészülés általános koordinációjával kapcsolatban.

Az átálláshoz kapcsolódó áremelések elkerülése

A pénzcseré nem szolgáltathat alapot áremelésekre. Az euroátállásnak lényegi inflációs hatás nélkül, az inflációs érzület maximális csökkentésére való törekvés mellett kell megtörténnie. Ezen alapelv betartása fontos az új pénz iránti bizalom megteremtésében, az átállás során kínálkozó áremelési hajlam visszafogásában, illetve az inflációs érzület mérséklésében. Az átváltás során az embereknek



új pénzértékeket kell megszokniuk, így az első időkben átlátható tájékoztatást kell adni arról, hogy az euróra átszámolt ár valóban a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamot használja. Ezt a célt segíti, hogy a termékeken és szolgáltatásokon feltüntetett árakat euróban és forintban is jelezni kell, ez egyfajta bizalomerősítő eszköz. Természetesen az euro bevezetése nem gátolhatja az árak piac általi befolyásolását, de önmagában a pénzcseré nem adhat okot áremelésre.

Tájékoztatás

Kiemelkedően fontos a felkészülés során a piaci szereplők – ezen belül különösen a fogyasztók, kis- vállalkozások – rendszeres tájékoztatása a felkészülésről, a bevezetés gyakorlati tudnivalóiról. Külön figyelmet kell fordítani a hátrányos helyzetűek tájékoztatására és felkészülésére. A nemzeti fizető- eszközt felváltó euro bevezetése az euroövezethez való tartozás valamennyi előnyének tudatosítása, hiteles kommunikációja, pozitív fogadtatás elősegítése mellett, fogyasztóbarát módon, és az euróba vetett hazai közbizalom erősödésével kell hogy végbemenjen.

Felkészülés

Az euro bevezetését, a gyakorlati felkészülést a lehető leghatékonyabban kell végrehajtani a költséghatékonysági és versenyképességi szempontok egyidejű figyelembevételével. A közszféra szereplőinek a felkészülésben példát kell mutatniuk a magánszféra számára. Az euro bevezetéséhez, a gyakorlati felkészüléshez szükséges pénzügyi és humán erőforrásokat idejében kell megtervezni és biztosítani mind a közszférában, mind pedig az üzleti szférában.

A versenyképesség növelése

Nemzetgazdasági szinten, optimális költség szinten célszerű végrehajtani az átállást oly módon, hogy az hozzájáruljon a gazdaság minden szektora versenyképességének növeléséhez.

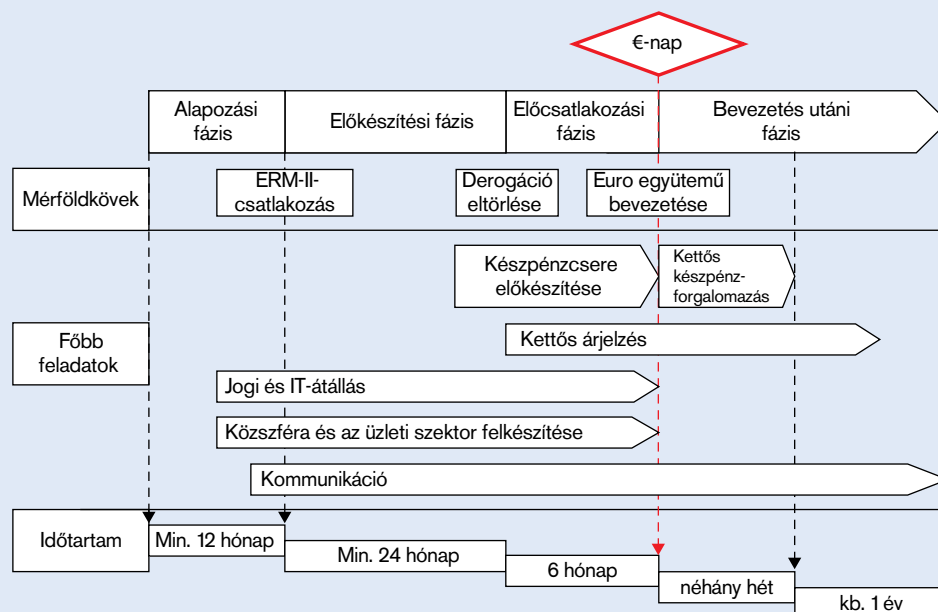
Hatékony átállás

Törekedni kell arra, hogy az euroátállás biztonságosan, jól szervezeten és zökkenőmentesen történ- jék meg.

3. Az átállás időrendje

Az euróra történő gyakorlati átállás a nemzetközi példák alapján minimálisan három-négy évet vesz igénybe. A folyamat négy szakaszra bontható.

1. ábra: Az átállás főbb szakaszai



Az **alapozási fázis** a gyakorlati munka megkezdéséről szóló kormányhatározat elfogadásával 2007 őszén megkezdődött és az ERM-II-csatlakozásig tart. Az időszak feladatai közül eddig megvalósult az átállást irányító szervezeti struktúra felállítása és a NÁT első változatának elkészítése. Az alapozási fázisban ajánlatos minden gazdasági szereplőnek áttekinteni az euroátállással kapcsolatos feladatait, illetve érdemes olyan konkrét teendők felmérését és végrehajtását is megkezdni – például információtechnológiai, illetve jogi átállás –, melyek nem igénylik az eurobevezetés céldátumának ismeretét.

Az **előkészítési fázis** az ERM-II-csatlakozást követően, illetve a céldátum ismeretében veszi kezdetét és a derogáció eltörlésekor, az eurobevezetés napja (€-nap) előtt körülbelül fél évvel ér véget. Az előkészítési fázisban egyre tervezhetőbbé és ezáltal intenzívebbé válnak a felkészülési munkálatok. Megkezdődik az egyes gazdasági szektorok felkészítése, folytatódik az IT- és jogi átállás. Fontos kiemelni, hogy az időben történő felkészülés érdekében már ebben az időszakban törekedni kell a feladatok minél teljesebb elvégzésére. Szükség van továbbá a várható kockázatok kezelésének érdekében egy válságterv elfogadására.

Az **előcsatlakozási fázis** a derogáció eltörlése, az árfolyam visszavonhatatlan rögzítése, a bevezetési dátum véglegessé válása után veszi kezdetét és egészen az €-napig tart. Az időszakban befejeződik az előkészítési fázisban megkezdett feladatok többségének végrehajtása, továbbá fel kell készülni a készpénzcserével összefüggő teendőkre. Az időszakban intenzív lakossági kommunikációra van szükség. A rögzített árfolyam ismeretében az árakat forintban és euróban is fel kell tüntetni.

A **bevezetés utáni időszakban** kritikus jelentőséggel bír a kettős készpénzforgalmazással kapcsolatos teendők végrehajtása, a nemzeti fizetőeszköz bevonása; az euro értékskálához való hozzászokás, az új fizetőeszköz használatának megszokása. A közös pénz iránti bizalom megteremtése érdekében szükség van a kommunikációs tevékenység és a kettős árljelzés folytatására, a fogyasztóvédelem megerősítésére. Az euróra való gyakorlati átállás folyamata az €-nap után egy évvel zárul le.

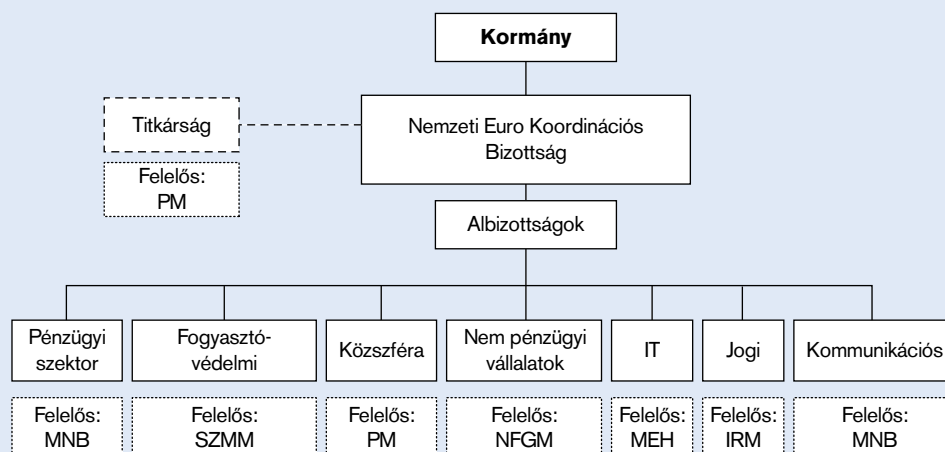
4. Az euroátállás szervezeti struktúrája

Az eurobevezetés gyakorlati feltételeinek megteremtését koordináló, azzal kapcsolatban javaslattevő, véleményező és tanácsadó testület a Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság. A NEB elnöke a pénzügyminiszter, társelnöke a Magyar Nemzeti Bank elnöke. Tagjai a nemzeti fejlesztési és gazdasági miniszter, az igazságügyi és rendészeti miniszter, a Miniszterelnöki Hivatal vezető miniszter, az önkormányzati miniszter, a Központi Statisztikai Hivatal elnöke, valamint a Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete Felügyeleti Tanácsának elnöke.

A NEB a hatáskörébe utalt feladatai ellátása érdekében hét albizottságot állított fel, melyekhez tagjai közül felelősöket rendelt. Az albizottságok munkájában az adott szakterületet lefedő érintettek képviselői (érdekvédelmi és civil szervezetek), valamint államigazgatási szervek vesznek részt. Az albizottságok – szükség szerint – munkacsoportokat hoztak létre a munka operacionalizálása érdekében. A felállított struktúra lehetővé teszi az euroátállásban érintettek – a versenyszféra és civil társadalom képviselői – aktív bevonását a jelentkező összes feladat feltérképezésébe és a felmerülő kérdésekre hatékony megoldási javaslatok kidolgozásába.

A NEB struktúrája a 2007 eleji kormányzati feladatmegosztás alapján került meghatározásra. Az államigazgatás szervezeti rendjének esetleges változásából, illetve az egyes szervezetek közötti munkamegosztás változásaiból következő hatásokat az átállási előkészületek során a NEB működésében is érvényesíteni szükséges. Ennek megfelelően 2008 júliusától a NEB tagjává válik a szociális és munkaügyi miniszter is, aki a fogyasztóvédelmi albizottságért lesz egyben felelős. A NEB struktúrája így a következőképpen épül fel:

2. ábra: A Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság felépítése



5. A maastrichti kritériumok teljesítése

Az euro bevezetésének gazdasági feltétele az ún. maastrichti kritériumoknak való megfelelés. Az Európai Közösséget létrehozó szerződésben rögzített feltételek a következők (melyeket kiegészít a szükséges jogharmonizáció):

- árstabilitás
- fenntartható államháztartás
 - költségvetési hiány
 - államadósság
- árfolyamstabilitás
- kamatkonvergencia
- a fenti tényezők fenntarthatósága, illetve
- egyéb tényezők (pl. folyó fizetési mérleg, munkaerő-egységköltség alakulása)

Az Európai Bizottság, illetve az Európai Központi Bank 2008. májusi konvergenciajelentése megállapítja, hogy Magyarország a vizsgált időszakban nem teljesíti az euro bevezetéséhez szükséges feltételeket. A 2007. novemberi konvergenciaprogram pályáján haladva ugyanakkor 2011-re valamennyi maastrichti kritérium teljesíthető, így legkorábban 2012. január 1-jétől vezethető be a közös pénz.

	Konvergenciavizsgálat*			
	2008. május		2011. május	
	Kritérium	Magyarország	Kritérium	Magyarország
Infláció	3,2%	7,5%	mozgó	kb. 2,9%
Költségvetési hiány / GDP**	3%	5,5%	3%	2,7
Államadósság / GDP**	60%	66%	60%	63,3%***
Árfolyam	ERM-II	nem tag	ERM-II	
Hosszú lejáratú kamat	6,5%	6,9%	mozgó	kb. 5,4%

Forrás: Konvergenciajelentés, 2008. május.

Magyarország aktualizált konvergenciaprogramja, 2007. november.

* Az euro bevezetése a konvergenciavizsgálat utáni évben lehetséges – pozitív döntés esetén.

** A hiány és államadósság kritériumok esetén a konvergenciavizsgálat készítését megelőző év tényadatai számítanak.

*** Az államadósság kritérium ezzel teljesül, melyet a csökkenő adósságdinamika tesz lehetővé.

A NÁT második része tematikusan mutatja be a felkészülés legfontosabb részterületeit, illetve az egyes gazdasági szereplőkre vonatkozó feladatokat. Az első két fejezet a jogi és információtechnológiai kérdésekkel foglalkozik. Ezek azok a szakterületek, melyek a legszélesebb kört érintik. Ezt követően a közsféra, a pénzügyi szektor és a vállalkozások euroátállás miatti teendői kerülnek bemutatásra, majd végül a fogyasztóvédelmi és a kommunikációs feladatok. Az utóbbi két terület feladatai túlnyomórészt az eurobevezetési folyamat utolsó fázisaiban, illetve az €-napot követő időszakban merülnek majd fel. Az 1. számú melléklet táblázatos formában tartalmazza a fentiekben felvázolt részterületek szerinti bontásban az elvégzendő teendőket és ezek ütemezését. Tájékoztatásul a 2. számú mellékletben található a Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság részletes szervezeti rendszere a résztvevők elérhetőségeivel, illetve a Nemzeti Átállási Terv elkészítésében közreműködő szervezetek listája. A NÁT-ban használt szakmai kifejezések magyarázata, illetve a rövidítések jegyzéke az anyag végén található.



Második fejezet

**Az euroátállítás során
az egyes részterületeket
érintő feladatok**

1. Az átállás jogi kerete

Az euro bevezetése jogszabályi változásokat tesz szükségessé. A változások egyrészt a már meglévő jogszabályok módosítását jelentik, másrészt az euro bevezetésének időszakában felmerülő feladatok megoldására szükség lesz új jogi rendelkezésekre. A meglévő jogszabályok módosítása két elkülöníthető feladatra bontható. Az egyik és várhatóan a legnagyobb időt felemésztő feladat a meglévő jogszabályokban szereplő forint szóra, forintértékekre és a jegybanki alapkamatra történő hivatkozások felváltása az euro bevezetését követően az eurorendszerben releváns kifejezésekkel. Ez történhet automatikus átváltási szabályok alkalmazásával vagy a szabályok tételes módosításával. E feladat elvégzéséhez az összes jogszabály áttekintése szükséges. A másik feladat, hogy a meglévő jogszabályokat harmonizálni kell az Európai Unió jogával, ami az euro bevezetésének a maastrichti kritériumok teljesítésén kívül előfeltétele. Mindezen feladatok végrehatása előre meghatározott jogi stratégia mentén történik. A jogi alfejezet bemutatja az euroátálláshoz szükséges jogszabály-módosításokat vezérlő elveket, és a feladatok ütemezését.

1.1. Érintettek köre

Jogszabályalkotók, jogszabály-előkészítők, az állami irányítás egyéb jogi eszközeit kibocsátó szervek:

- Kormány;
- MNB;
- Minisztériumok;
- Önkormányzatok.

1.2. Feladatok

1.2.1. Általános jogi stratégia

Az átállással kapcsolatos jogi szabályozás fő elveinek kialakításakor alapvető szempontként a tagállami jogosítványokat és kötelezettségeket meghatározó közösségi jogi szabályozásból kell kiindulni és ennek figyelembevételével kell meghatározni a nemzeti jogalkotás lehetséges kereteit.

Az euro bevezetését szolgáló jogalkotás alapvető célja és követelményei:

- A nemzeti jogalkotás – figyelemmel a közösségi jogi szabályozás közvetlenül alkalmazandó jogi normáira – a biztonságos és zökkenőmentes átállás érdekében egyértelműen határozza meg az átállással kapcsolatban az egyes joganyagokat terhelő kötelezettségeket és a joganyagok jogait.
- A nemzeti jogalkotás ne terjedjen ki a közösségi jog közvetlenül alkalmazandó jogi normái által már egyértelműen szabályozott kérdésekre.
- A nemzeti jogalkotás kerülje az indokolatlanul részletes szabályozást.
- Módosítani kell, illetve hatályon kívül kell helyezni a közösségi joggal ellentétes rendelkezéseket.
- A nemzeti jogalkotás is segítse elő az euro, mint új nemzeti fizetőeszköz elfogadásával szembeni bizalmat, járuljon hozzá az átállással kapcsolatos inflációs hatás legnagyobb mértékű csökkentéséhez, a fogyasztóbarát jogi megoldások kialakításához.
- A módosítandó jogszabályokban kizárólag az euro bevezetése miatt szükségessé váló változtatások történjenek meg.

1.2.2. A nemzeti jogalkotás keretei, szabályozási lehetőségek

A nemzeti jogszabályok kiigazításának alapvető módja a szükséges változásokat, az alapvető jogokat és kötelezettségeket meghatározó átfogó kerettörvény megalkotása, de egyes esetekben a hatályos jogszabályok egyedi, tételes módosítása is indokolt lehet.

A nemzetközi tapasztalatok alapján általánosan jellemző, hogy az euro bevezetése kerettörvénnyel történik (pl. Ausztriában; Cipruson; Szlovéniában; Máltán és Szlovákiában; ezt tervezi Litvánia, Lettország és Csehország is) és emellett kerül sor – változó mértékben – tételes jogszabály-módosításokra.

1.2.3. Az átállási kerettörvény

Az átállási kerettörvény (illetve adott esetben: kerettörvények) pontos tartalma az előkészítés további fázisaiban határozható meg, figyelemmel arra is, hogy az euro bevezetését megelőző időszakok különböző jogalkotási feladatai milyen ütemezésben valósulnak meg.

Az átállási kerettörvény legfontosabb tartalmi elemei között már ma is meghatározhatóak a következők:

- az euro nemzeti fizetőeszközként történő meghatározásával összefüggő, a közösségi jogi szabályozásban meg nem határozott egyes kérdések;³
- az euro bevezetésének folyamata;
- a kettős készpénzforgalmazás időtartama;
- a közösségi jogi szabályozásban meghatározott jogi eszközökben szereplő forintérték euróban történő kifejezésével, konverziójával kapcsolatos, a közösségi jogi szabályozásban nem szereplő szabályok;
- a külön jogszabály-módosítás hiányában is érvényesülő átszámítások kerekítésére vonatkozó, a közösségi jogi szabályozásban nem szereplő speciális kerekítési szabályok;
- a számvitelre, a könyvvizetésre vonatkozó általános, egyszeri vagy átmeneti jellegű átállási szabályok;
- az átállás napjára vonatkozó számlázásokkal kapcsolatos főbb szabályok, a jegybanki alapkamat és esetleg egyes más referenciakamatok helyébe lépő referenciakamatra vonatkozó áttérés főbb szabályai;
- a kettős árjelzésre vonatkozó szabályok;
- a konverzióval kapcsolatos alapvető fogyasztóvédelmi, inflációt fékező szabályok;
- az átállással kapcsolatos ellenőrzésre, szankciórendszerre vonatkozó főbb szabályok, hatáskörök.

Az átállási kerettörvény tartalmazza néhány olyan fontosabb törvény kisebb módosítását, mely közvetlen összefüggésben van az átállási kerettörvényben meghatározott egyes anyagi, eljárási szabályokkal. Ugyancsak tartalmazza az átállási kerettörvény azon legfontosabb hatályon kívül helyezéseket, amelyek közvetlenül az euro bevezetésével, illetve a közösségi jogi szabályozással összefüggésben szükségesek. További vizsgálattól függően ilyenek lehetnek például a forint törvényes fizetőeszköz státusát deklaráló jogszabályok, a forint bankjegyek és -érmék – ideértve az emlékbankjegyeket és -érméket is – kibocsátásával kapcsolatos jogi szabályozás.

Az átállási kerettörvény tartalmának és szabályainak pontos meghatározása (így különösen a kerekítési szabályok meghatározása) esetén nem szükséges valamennyi forintban kifejezett értéket tartalmazó jogi norma – az átállás napjára történő hatálybalépéssel megvalósuló – tételes módosítása. Ehelyett az átállási kerettörvényben indokolt egy differenciált, automatikus átváltási mechanizmus kialakítása. Ezzel a módszerrel lehetséges a tételes módosítások viszonylag szűk körre szorítása. (Nem zárható ki ilyen megoldás kialakítása még általános fizetési kötelezettséget meghatározó jog-

³ A közvetlenül alkalmazandó közösségi jogi normákban foglalt olyan szabályokra, amelyek tagállami mérlegelést, további végrehajtást nem igényelnek (pl. rögzített átváltási árfolyam, szerződések folytonossága stb.) nem kell rendelkezni az átállási kerettörvényben, sőt az ezek kötelező alkalmazására való jogszabályi utalás is kerülendő.

szabályok esetén sem, mint pl. az egyes adózási, bírságolási, illetékfizetési kötelezettséget meghatározó jogszabályok).

A differenciált automatizmus keretében az átállási kerettörvény jogszabályok, illetve jogviszonyok meghatározott csoportjára kerekítési szabályokat határoz meg. A vonatkozó közösségi szabályozás rögzíti ugyan a főbb **kerekítési** szabályokat, de a tagállami szabályozás e tekintetben meghatározott önállósággal is rendelkezik. A közösségi szabályozásban rögzített kerekítési szabályok célja a jogbiztonság és az átláthatóság. Az EU Bizottság többször jelezte, hogy az euro bevezetése során az értékek változatlanok maradnak, ezért minden olyan esetben, amikor lehetséges, indokolt tisztán alkalmazni az átszámítási, kerekítési szabályokat. Egyes speciális esetekben el lehet térni a tiszta átszámítástól, kiigazítva az átszámításból eredő értékeket. Ilyen esetre lehet példa, ha egy tagállam a nemzeti pénznemben kerek számban megállapított összegeket, euróban is kerek számban kívánja kifejezni. Speciális tagállami kerekítést indokolhatnak a kis eltérésekből, kis összegekből eredő kiigazítások.

1.2.4. Önálló módosítást igénylő főbb jogszabályok

Az átállási kerettörvény nem alkalmas egyes, közvetlenül az átállással összefüggő, önálló módosítást igénylő jogszabályok megfelelő átalakítására. Ezek közül kiemelendők:

Az MNB jogállására vonatkozó jogszabályok felülvizsgálata

Az eurorendszerhez való jogi integráció keretében szükséges a Magyar Nemzeti Bank közjogi státusát meghatározó alkotmányos rendelkezések, nevezetesen az Alkotmány 32/D. § felülvizsgálata. Az euro bevezetésének időpontjától a monetáris politikáért való felelősség ugyanis az MNB hatásköréből az EKB hatáskörébe kerül.

A Magyar Nemzeti Bankról szóló 2001. évi LVIII. törvény jelentősebb felülvizsgálata szükséges. A módosítás alapvető iránya az EK Szerződés és a KBER Alapokmányának vonatkozó rendelkezéseivel való összhang megteremtése. A felülvizsgálat elsősorban a következő területeket érintheti:

- monetáris politika és annak eszköztára;
- árfolyam-politikai rendelkezések;
- devizatartalék-kezelés;
- a bankjegy- és érmekibocsátásra, -bevonásra, -beváltásra vonatkozó szabályok.

További jogszabályok, amelyeknél a tételes módosítás szükségessége felmerülhet

Amennyiben a jogszabályokban a forintértékek átszámítása tekintetében az átállási kerettörvényben megfelelő automatizmus alakítható ki, úgy tételes módosításra nincs szükség. Ugyanakkor a jogbiztonság érdekében, illetve egyes jogszabályok speciális jellegére, a hatásköri szabályozásra figyelemmel, különös alapossággal szükséges megvizsgálni a tételes módosítás szükségességét a következő területeken:

- számviteli szabályozást érintő jogszabályok;
- adóügyi, az adózás rendjével kapcsolatos, az adóigazgatási eljárást érintő szabályok;
- vámeljárást, illetékkiszabást és -megfizetést érintő szabályok;
- számlára, egyszerűsített számlára, nyugtára és bizonylatolásra vonatkozó szabályok;
- büntetőjogi, szabálysértési szabályozás;
- MNB elnökének rendeletei;
- közzsféra illetményrendszerét, garantált illetményeit meghatározó jogszabályok.

1.3. A feladatok ütemezése

Az átállási kerettörvény lehetséges tartalmát jelentősen befolyásolja számos területen annak külön vizsgálata, hogy az átállással kapcsolatos szabályozás terén hogyan alkalmazható az egyes részterületeket érintően az 1.2.3. pontban kifejtett **differenciált automatizmus**. Ennek keretében – a jogi albizottság koordinálásával – az egyes tárcáknak 2008. december 31-ig fel kell mérniük a szabályozási körükbe tartozó jogszabályokat. Ezt követően kerülhet sor azok tipizálására aszerint, hogy az azokban szereplő forintösszegek automatikus átváltása milyen elvek szerint történhet.

Az euróra történő áttéréssel kapcsolatos jogi szabályozási igény feltérképezése, a lehetséges jogi megoldások kialakítása folyamatos felkészülést igényel. A kerettörvény és az egyéb jogszabály-módosítások előkészítését a rögzített árfolyam megismerését megelőzően el kell végezni, annak érdekében, hogy a köz- és magánszféra áttérésben érintett intézményeinek, szervezeteinek, továbbá a lakosságnak elegendő idő álljon rendelkezésre a felkészülésre. Ebből következően a tényleges jogalkotási feladatok elvégzését – figyelemmel a joganyag elfogadásával kapcsolatos eljárás szabályaira és időigényére is – elsősorban az €-napot megelőző másfél-két év során kell megtenni. Előfordulhat azonban, hogy egyes – forintértékeket eddig is tipikusan évente meghatározó – jogszabályok esetén az értékek átváltását tartalmazó jogszabály megalkotására csak az átállást megelőző év végén kerülhet sor.

Az euroátálláshoz kötődő jogszabályi módosításokkal kapcsolatos követelmény, hogy az EU-szabályok szerint (98/415 Tanácsi határozat) a nemzeti hatóságoknak az EK-szerződés alapján az EKB hatáskörébe tartozó valamennyi szabályozási tervezet esetén a kérdésben konzultálni szükséges az EKB-val. A felkészülési folyamat során az ehhez szükséges időtényezővel is számolni kell.

1. keretes írás: A vonatkozó uniós joganyag

Az euro bevezetésével kapcsolatos kötelező erejű közösségi jogi jogforrások

Az EK Szerződés VII. fejezetében, illetve a Központi Bankok Európai Rendszerének alapokmányában foglalt rendelkezésein túl az euro bevezetésével kapcsolatban három tanácsi rendelet szabályai irányadóak. Tekintettel a rendeletek közvetlen hatályára, az azokban szereplő rendelkezéseket nem lehet és nem kell megismételni a belső jogban, ugyanakkor arra szükség lehet, hogy a rendeletek hatékony végrehajtása érdekében egyes jogterületeken belső jogalkotás történjen.

- A Tanács 1998. május 3-i 974/98/EK rendelete az euro bevezetéséről

Az euro bevezetésével kapcsolatos keretszabályokat tartalmazza: a pénz megnevezését, egységeit, azt a tényt, hogy az euro törvényes fizetőeszköz. A rendelet 14. cikke a korábbi belső jogi hivatkozásokkal kapcsolatban kimond egy általános szabályt: „ahol az átmeneti időszak végén fennálló jogi eszközökben hivatkoznak a nemzeti valutaegységekre, ott a hivatkozásokat az euroegységre történő hivatkozásként kell értelmezni, a vonatkozó átváltási árfolyamoknak megfelelően”.

- A Tanács 1998. december 31-i 2866/98/EK rendelete az eurót bevezető tagállamok valutái közötti átváltási arányokról

Ez a rendelet tartalmazza az euro és a nemzeti valuták közötti végleges átváltási arányt. Az euro magyarországi bevezetésekor ez a rendelet úgy kerül majd módosításra, hogy tartalmazza a forint és az euro közötti végleges átváltási árfolyamot.

- A Tanács 1997. június 17-i 1103/97/EK rendelete az euro bevezetésével kapcsolatos egyes rendelkezésekről

Ez a rendelet tartalmazza az euro bevezetése során alkalmazandó legfontosabb alapelveket, így a jogfolytonosság elvét⁴ (3. cikk) és az átváltás, illetve a kerekítés számítási szabályait (5. cikk).

Az euro bevezetésével kapcsolatos közösségi ajánlások

Az ajánlások kötelező jogi erővel nem bírnak: egy részüket a gazdaság szereplői önként alkalmazhatják, mások esetében – különösen fogyasztóvédelmi okokból – megfontolandó jogszabállyal való előírásuk.

⁴ „Az euro bevezetése nem jár olyan hatással, amely a jogi okmányok bármely feltételét módosítja, vagy valamely jogi okirat értelmében fennálló teljesítést elenged, vagy az alól mentesít, illetve olyan jogot sem biztosít a feleknek, hogy az okiratot egyoldalúan módosítsák vagy felmondják. A felek e rendelkezéstől egyező akaratallal eltérhetnek.”

- 
- Az EU Bizottság 1998. április 23-i 98/286/EK ajánlása az euro átváltásának banki díjairól – Az ajánlás szerint az átváltás díj felszámítása nélkül, az átváltási arány egyértelmű feltüntetésével történjen.
 - Az EU Bizottság 1998. április 23-i 98/287/EK ajánlása az árak és az egyéb monetáris összegek kettős árjelzéséről.
 - Az EU Bizottság 1998. április 23-i 98/288/EK ajánlása az euróra való átállás megkönnyítését szolgáló párbeszédéről, felügyeletről és tájékoztatásról.
 - Az EU Bizottság 2000. október 11-i 2000/C 303/05 ajánlása a gazdasági szereplőknek az euróra való átállásra való felkészülését megkönnyítő intézkedésekről.
 - Az EU Bizottság 2008. január 10-i 2008/78/EK ajánlása az euróra történő jövőbeli átállások megkönnyítését célzó intézkedésekről – ez az ajánlás az utóbbi évek tapasztalatait is figyelembe véve rendelkezik az átállási tervek elkészítéséről, az eurokészpénz gyors bevezetését lehetővé tevő megoldásokról, a visszaélések és az áremelkedés megakadályozását célzó intézkedésekről.

Az EKB iránymutatásai

- Az Európai Központi Bank 2006. július 14-i EKB/2006/9 iránymutatása az euro-készpénz-cserére való egyes előkészületekről és az eurobankjegyek és -érmék elő- és továbbszállításáról.
- Az Európai Központi Bank 2006. július 24-i EKB/2006/10 iránymutatása az euro bevezetésével kapcsolatban a bankjegyeknek az átváltási árfolyamok visszavonhatatlan rögzítését követő cseréjéről.

2. Az információtechnológiai rendszerek átállítása

Az IT-alkalmazások szélesedésével a gazdasági szereplők szinte kivétel nélkül érintettek lesznek az euro bevezetése miatti rendszerátállításban, ami jelentősebb ráfordítást igényel (idő, humán erőforrás, fejlesztési kiadás). Az átállás sikere nagyban múlik az időben megkezdett felkészülésen, hiszen az informatikai fejlesztések időigénye jelentősebb, a rendszerhibák pedig tetemes károkat okozhatnak.

Az alapozási fázisban már a céldátum nélkül is megkezdhető feladatokat és a további időszakokban végrehajtandó tevékenységeket kell modellezni, megtervezni és a későbbi tevékenységek anyagait előkészíteni. Az első teendő, hogy minden szervezet saját maga mérje fel a rá vonatkozó IT-feladatokat, azokat a kapcsolódási pontokat, melyeket az új pénz bevezetése érint. A NEB számára e téren legfontosabb feladat az eurokompatibilitás fogalmának definiálása.

2.1. Érintettek köre

Az átállásban közvetlenül érintettek

- Közférta intézményei;
- Nem pénzügyi és pénzügyi vállalkozások;
- Elszámolási rendszerek;
- Minden egyéb forintalapú IT-rendszer.

Az átállást segítő külső szervezetek

- Közigazgatási Informatikai Bizottság (KIB) és albizottságai;
- Államigazgatási szervek (minisztériumok, APEH, PSZÁF, NFH);
- MNB;
- Érdek-képviselői szervek.

Az érintetteknek az IT-rendszerek különböző típusú csoportosítására is figyelemmel kell lenniük:

Az informatikai rendszerek rendeltetése szerint:

- Pénzügyi rendszerek (könyvelési, bérszámfejtő és számlázó rendszerek);
- Pénztári rendszerek;
- Nyilvántartási és információs rendszerek, melyek forintértéket is tárolnak;
- Értéket nem tároló informatikai rendszerek.

A fejlesztők szemszögéből történő osztályozás szerint:

- Nemzetközileg terjesztett informatikai rendszerek;
- Országosan terjesztett, „dobozos” szoftverek;
- Kis szériás, egyedi és saját fejlesztések, melyek továbbfejlesztési háttere biztosított;
- Kis szériás, egyedi és saját fejlesztések, melyek fejlesztői háttere nem áll rendelkezésre.

A szervezeti méretek és az informatikai tudatosság szempontjából:

- Minisztériumok, országos hatáskörű államigazgatási szervek; multinacionális és nagyvállalatok;
- Közepes és kisvállalkozások, naprakész informatikával;
- Az informatikai fejlesztésekre nem kellően figyelő vállalkozások.

2.2. Feladatok

Minden egyes IT-rendszernek, ami jelenleg forintelszámolóson alapul, forintadatokat használ fel, vagy tárol, az eurobevezetés időpontjától kezdődően képesnek kell lennie az új pénz alkalmazására. Ezenfelül a releváns szoftvereknek, hardvereknek (pl.: bérszámfejtő rendszerek) képesnek kell lenniük a kettős árjelzés időszakának kezelésére, illetve ahol szükséges, az euro bevezetését követő rövid, átmeneti, kettős készpénz-forgalmazási időszak menedzselésére. A rendszereknek alkalmazniuk kell az előírt kerekítési szabályokat és egyéb előírásokat.

Az egyes szervezeteknek fel kell mérniük, hogy milyen külső kapcsolódási pontjai vannak az IT-rendszereknek (pl.: beszállítók, ügyfelek, banki kapcsolatok, állami rendszerek stb.), mely szervezetekkel kell együttműködni az átállás kivitelezése során, milyen külső adottságok merülnek fel a belső rendszerfejlesztéseknél.

Minden szervezetnek figyelembe kell vennie azon kapcsolódási pontokat, információs rendszereket melyek inputját ő szolgáltatja mások számára. Itt a fejlesztéseket szintén az érintettek bevonásával szükséges elvégezni.

A céldátumtól független egyik feladat, hogy minden szervezet vizsgálja meg IT-rendszereit, dolgozza ki az IT-átállási stratégiát, készítsen feladatlistát, adjon egy vázlatos ütemezést a várható feladatok elvégzésére (figyelembe véve az érintettekkel való kommunikáció időigényét), valamint készítsen költségtervet. A szervezeti szintű IT-átállási tervet ezután folyamatosan felül kell vizsgálni, a tervben megfogalmazott feladatok teljesülését figyelemmel kell kísérni.

Az átállást segítő háttéranyagok

Az IT-albizottság feladata, hogy a köz- és magánszférának az euro bevezetése kapcsán az informatikában felmerülő problémák megoldásában nyújtson segítséget. Ez a segítség egyfajta iránymutatást, az elvárások pontos megfogalmazását, ajánlások készítését, tanúsítványok kiadását, állami rendszerek kapcsolódási pontjai módosulásainak időbeni közzétételét jelenti.

A NEB IT-albizottság feladatainak fontosabb részterületei:

- Elkészíteni a szoftverek és hardverek, IT-rendszerek eurokompatibilitásának általános követelményeit tartalmazó ajánlást;
- A közszféra IT-rendszerei átállásának nyomon követése (szervezeti kör meghatározása, átállítandó IT-rendszerek körének meghatározásában való együttműködés);
- Elkészíteni a pénzügyi rendszerekkel szembeni követelményeket, figyelembe véve, hogy ezeknek illeszkedniük kell a nagy állami rendszerek követelményeire;
- A legjobb gyakorlatok megfogalmazása.

2.3. A NEB ajánlásai az IT-átállásra

A nemzetközi példák alapján a következő legjobb gyakorlatok javasolhatók minden érintett számára:

- Az új IT-beruházásoknál már érdemes az euroátállás hatásának mérlegelése, olyan szoftverek vásárlása, ami kiegészíthető az új pénz miatt szükségessé váló módosításokkal.
- A fejlesztések időben történő megkezdése szükséges a hatékony megvalósítás érdekében, az utolsó pillanatban megvalósuló átállítások jelentős többletköltségeket emésztethetnek fel.
- Az euróra való átállás során az IT-rendszerek vizsgálatánál általános stratégiai szempontok figyelembevétele is indokolt: szükséges-e a teljes IT-rendszer cseréje, vagy elegendő annak frissítése.
- A külső rendszereket használó szervezeteknek ellenőrizniük kell a rajtuk kívül álló IT-rendszerek módosítását, hogy arra megfelelően tudjanak reagálni az átállásnál.

- Az adatbázisok eurósítását megelőzően a forintadatok megfelelő tárolása szükséges a rendszerkockázat minimalizálása érdekében.
- Javasolt, hogy az euro bevezetése előtt kellő idő álljon rendelkezésre az új IT-rendszerek tesztelésére, az esetleges hibák kiszűrésére. Indokolt válságterv kidolgozása az átállítási kockázatok minimalizálása érdekében.

3. A közsféra feladatai az átállás során

Az euróra történő átállás feladatainak koordinálása közvetlen állami felelősségi körbe tartozik, a közsféra jelentkező feladatai az ország lakosságának legszélesebb körét közvetlenül is érintik. A magas színvonalú végrehajtás erősíti a lakosságban a bizalmat az új pénznem iránt, csökkenti a változással szükségszerűen együtt járó bizonytalanságot.

A közsféra átállásának tartalma, jelentése alapvetően két megközelítésből vizsgálható:

- A közsféra szereplőinek, mint szervezeteknek az átállása, ideértve az egyes költségvetési fejezetek, költségvetési szervek teendőit;
- A közsféra által működtetett nagy rendszerek (adó-, számviteli, statisztikai rendszer, közsféra intézményei, szociális, jóléti típusú ellátások stb.) átállítása.

Tekintettel arra, hogy a lakosság, illetve a magánszektor felkészülését elsősorban a nagy rendszerek átállásával kapcsolatos feltételrendszer érinti közvetlenül, a Nemzeti Átállási Terv első változatában ezen funkcionális kérdésekre szükséges koncentrálni.

3.1. Érintettek köre

A közsféra átállításának érintettjeit két dimenzióban érdemes vizsgálni:

- Az érintettek köre – közvetetten – felöleli az ország valamennyi lakóját, illetve valamennyi szervezetét.
- A közsféra szereplői, a költségvetés forrásaiból működő nem nyereségorientált szervek és szervezetek, tehát valamennyi költségvetési fejezet és költségvetési szerv.

3.2. A közsféra több területével kapcsolatban felmerülő feladatok

A közsféra által felölelt területekkel kapcsolatban jelentkezik számos olyan teendő, ami a közsféra funkcionális feladatait illetően egyaránt, vagy azok többségében elvégzendő. Ezeket az általánosan jellemző teendőket összefoglalóan ismertetjük, elkerülve ezáltal az ismétlődéseket.

Jogszabály-változtatások

A jogi átállásra való felkészülés legfontosabb teendőit a második fejezet 1. pontja foglalja össze. A közsféra átállásának egyik kiinduló lépése a jogszabályok (törvények, kormány-, miniszteri és önkormányzati rendeletek) áttekintése, és ahol szükséges, a módosítási javaslatok előkészítése. A közsféra működésének kereteit meghatározó jogszabályok változtatásánál is törekedni kell az egyedileg módosítandó előírások számának lehető legszűkebb körre történő korlátozására, a kialakítandó kerettörvény általános érvényű, illetve meghatározott körre érvényes szabályainak (differenciált automatizmusok) alkalmazására. Az euro-kerettörvény általános szabályként meghatározza azt, hogy az esetlegesen – egyéb jogszabályokban – továbbra is forintban feltüntetett összegek átszámítása az euro bevezetése után milyen átváltási mechanizmussal, milyen kerekítési szabályokkal történjen. A közsféra működésének sajátosságaira tekintettel a közpénzügyek terén várhatóan nagyobb arányban lesz szükség a jogszabályok egyedi változtatására.

A jogszabályváltozások módosításának hatálybalépése általában az eurobevezetés időpontjával egyidejűleg történhet. A jogszabály-felülvizsgálatot a jogi albizottság koordinálásával a jogszabály-előkészítésért felelős intézmények végzik.

Az ügyviteli, nyilvántartási és informatikai rendszerek átállítása

A rendszerek átállítása elsősorban a számítógépes rendszerek programozását jelenti. A feladat megoldása mind az adatbázisok, mind az azokat feldolgozó programok felülvizsgálatát, módosítását igényli. Szükség lehet a nyilvántartásokban szereplő, részben forintban, részben euróban keletkezett adatok együttes kezelésére, feldolgozásának lehetővé tételére.

A határozatokat, nyomtatványokat és a küldeményeket (utalványok) át kell szerkeszteni, az ügyfélkapcsolatokban, a tájékoztatás rendszerében is euróval kell felváltani a forintra történő hivatkozásokat.

3.3. A közsféra átállítása kapcsán jelentkező funkcionális feladatok

A közsféra felkészülése és euróra történő átállása során felmerülő témák szerteágazóak, valamennyi részterületre vonatkoznak sajátos feladatok, amiket külön-külön is érdemes bemutatni.

3.3.1. Adó- (járulék-, illeték-, díj-) rendszer átállításával kapcsolatos feladatok

A tágabb értelemben vett adórendszer (adók, illetékek, járulékok, hozzájárulások, igazgatási szolgáltatási díjak, azaz az állam közteherbevételeinek rendszere) eurobevezetéssel összefüggő korrekciója, illetve feladatai alapvetően három témakör köré csoportosíthatóak:

- Az egyes közterhekre vonatkozó jogszabályok módosítása;
- A közterhek nyilvántartási rendszerének változtatása;
- Egyéb, az adóztatással összefüggő feladatok.

A jogszabály-felülvizsgálatnak e területen főleg a tételes összegben (nem százalékban) meghatározott közteher- vagy szankciómértékek, vagy a közteher-kötelezettség teljesítésével összefüggően értékhatarok, értékhatárak, sávhatárok, kedvezményi korlátok kigyűjtésére, továbbá azoknak a jogszabályoknak az azonosítására kell irányulnia, melyek a közteher-kötelezettséggel összefüggő nyilvántartások vezetésére vonatkoznak.

A jogbiztonság követelményére, a nagyszámú érintettre és a téma érzékenysége tekintettel indokolt, hogy a jogszabályokban megállapított közteher-fizetési kötelezettségek az euro bevezetése után, ahol lehet, már ne tartalmazzanak forintban kifejezett összeget. Ezért e körben előreláthatólag nem az átállási kerettörvény átszámításra és kerekítésre vonatkozó szabályait kell majd alkalmazni.

Ebben a körben a törvények módosítását a szokásos évi adótörvények módosítását tartalmazó – az euróra való átállást megelőző évben előkészített és a hatálybalépést megelőző 45. napon kihirdetett – törvény rögzítheti.

A közteher-nyilvántartási rendszerek változtatása kiterjed:

- Az adózók folyószámláján lévő, forintban vezetett befizetések, kötelezettségek, valamint az egyenleg (tartozás vagy túlfizetés) euróra váltására, illetve az adóhatóságok más, forintban vezetett külön nyilvántartásainak euróban való vezetésére;
- A nyilvántartási rendszereket fel kell készíteni arra is, hogy az eurobevezetés napját követő kettős készpénz-forgalmazási időszakban a közteher-fizetési kötelezettség meghatározott ideig még teljesíthető lesz készpénzzel a postán, forintban is;
- Új illetékbélyegek, közteherjegyek tervezésére, gyártására, elosztására, illetve a jövedéki adóval összefüggésben az adó- és zárjegyek előállítására.

Egyéb, az adóztatással összefüggő teendők:

- Az adóhatóság által rendszeresített bevallási és más – forintösszeget tartalmazó – nyomtatványokat, amelyeknek az euro bevezetését követően történik meg a benyújtásuk, vagy válnak esedékesek, euróban kifejezve kell benyújtani (az átállás előtti időszakra benyújtott bevallásoknál azonban átmeneti szabályok kialakítására lesz szükség);
- Ha az adózó az euroátállást követően önellenőrzést nyújt be, vagy a bevallását pótolja, azt euróban kell megtenni (az átállás előtti időszakra vonatkozó benyújtás esetére átmeneti szabályok kialakítására lesz szükség);
- A forintban előírt, de az eurobevezetés után esedékes fizetési kötelezettséget megállapító határozatok esetén a határozatban kettős feltüntetés szükséges;
- Az APEH társhatóságai számára történő adatszolgáltatás változtatása (pl.: államháztartási mérleghez, TB-alapoknak, elkülönített alapoknak);
- Az adóhatóságoknál rendszeresített postai készpénz-átutalási megbízások cseréje.

3.3.2. Az állami nyugdíjbiztosítás területén megoldandó feladatok

A Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott nyugdíjakkal, valamint nyugdíjszerű ellátásokkal kapcsolatos feladatok két fő csoportra bontva vizsgálhatók:

- A már megállapított (folyósított) nyugdíjak (ellátások) átszámítása
- Az euro bevezetése utáni, új ellátások megállapításának átállítása

A forintban és az euróban kapott kereseteket egyaránt figyelembe kell venni a saját jogú nyugdíj alapjának meghatározásánál. Az euróban folyósítandó hozzátartozói ellátást adott esetben forintban meghatározott saját jogú ellátásból kell meghatározni. Egyéb speciális feladatok (pl. nyugdíjminimumok átszámítása) is jelentkeznek.

A nyugellátásokat szabályozó jogi környezet egyértelműen megköveteli, hogy a rendszereinkben a múlt forintadatai továbbra is felhasználhatóak legyenek, amikor már a kifizetések euróban történnek (visszamenőleges utalások, illetve visszamenőleges követelések érvényesítése). Lehetővé kell tenni a nyilvántartásban szereplő, részben forintban, részben euróban keletkezett kereseti, jövedelmi adatok (járulékalap, járulék) együttes kezelését, feldolgozását.

Stratégiát kell kidolgozni a nyugdíjasok és a nyugdíj előtt állók megfelelő időben történő tájékoztatásának biztosítása érdekében. A tervezett ún. kiértékelési rendszert, a kifejlesztendő „nyugdíjkalkulátort” alkalmassá kell tenni a forintban és euróban mért adatok együttes kezelésére, illetve a jogszerezés összesített értékelésére. A nyugellátások (egyéb ellátások) összegét még az euro bevezetése előtt egy meghatározott időponttól kezdődően a nyugdíjszelvényen euróban is célszerű kimutatni.

Külön jogszabály alapján végzett, nem Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott (ún. folyósított) ellátásokkal kapcsolatos feladatok

A nem nyugdíjtörvényben szabályozott, nem Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott, külön jogszabályban meghatározott jogosultsági feltételektől függő összegű ellátásoknál⁵ – melyekkel kapcsolatban ügyviteli (megállapítási és/vagy folyósítási) feladatokat lát el a nyugdíjbiztosítás – a feladat döntő részben azonos az előző pontokban leírtakkal. A fix összegű ellátásoknál „egyszerű” átszámítási feladatot kell végrehajtani, emellett azonban külön figyelmet kell fordítani az igen alacsony összegű juttatások felülvizsgálatára, rendezésére (pl. cukorbetegség támogatása, lakbér-hozzájárulás, tüzelőutalvány).

5 Pl.: mezőgazdasági szakszövetkezeti járadék, egészségkárosodási járadék, bányásznyugdíj, művésznyugdíj.

3.3.3. Az államháztartásból származó egyéb jóléti, szociális jellegű juttatások átállításával kapcsolatos feladatok

A szociális ellátások területén (a pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, családi pótlék, gáz-, távhő-, energiátámogatások stb.) az eurobevezetéssel kapcsolatban is felmerül:

- A differenciált átváltási automatizmus alkalmazása, és szükség esetén az egyes szociális ellátásokra vonatkozó jogszabályok módosítása;
- Az ellátások igényléséhez kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettségek felülvizsgálata;
- Egyéb, az ellátások kifizetéséhez és ellenőrzéséhez kapcsolódó feladatok áttekintése.

A befizetett járulékokkal megalapozott ellátások esetében a forintban és az euróban elért kereseteket egyaránt figyelembe kell venni.

3.3.4. A lakáscélú állami támogatások átállításával kapcsolatos speciális kérdések

Tekintettel arra, hogy a lakáscélú állami támogatások sok szempontból teljesen más módon viselkednek, mint az egyéb jóléti típusú támogatások, ezzel a támogatási körrel külön szükséges foglalkozni. Indokolt megvizsgálni külön-külön a lakástámogatási rendszerek konstrukcióját. Az átállás előtt keletkezett, még fennálló ügyleteket (szerződéseket) mindenképpen el kell választani az euro bevezetése „közben”, illetve azt követően létrejött ügyletektől.

A támogatásokat illetően a meghatározó jogszabályban szereplő támogatás számítási „képletet” nem kell megváltoztatni, mert nincs utalás semmilyen forint összegre, vagy olyan bankközi kamatra, ami az euro bevezetésével megszűnne, így a mostani jogszabály lényegében eurokompatibilis.

Az euro bevezetése a támogatott és minden egyéb bankhitel esetében azt jelenti, hogy a fennálló átlományt/törlesztőtörlesztet a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon konvertálják, így csak az eurocentre történő kerekítés módosíthatja a törlesztési összeget (ez kb. 2 forint).

Az átállás előtt jóváhagyott, de az átállást követően folyósított, igénybe vett támogatások esetén elsősorban a vissza nem térítendő támogatások szakaszos vagy későbbi folyósításával szükséges foglalkozni.

3.3.5. A közsféra munkavállalói illetményének átszámításával kapcsolatos kérdések

A közsféra foglalkoztatottainak száma sok százazres nagyságrendű. Garantált illetményüket a jogviszonyukra vonatkozó törvények határozzák meg. A közalkalmazottak esetében a pályakezdekre vonatkozó, forintban megállapított garantált illetmény nő fokozatosan a pályájukon történő soros előmenetel során. A többi bérrendszerben pedig egyévente meghatározott, forintban kifejezett illetményalapból kiindulva lehet az irányadó illetményt megállapítani.

A közsféra illetményrendszereiben az abszolút összegű (forintban megállapított) illetmény- és pótlékalapokat euróra át kell számítani. Ezeket a „vetítési alapokat”, pl. a köztisztviselői törvényben az illetményalapot, a közalkalmazotti törvényben az illetménytáblázat 10. fizetési osztályának az első fizetési fokozataiban lévő összegeket és a pótlékalapot az euro-kerettörvényben szereplő átváltási automatizmus szerint kell átszámítani, vagy – amennyiben ez szakmailag indokoltabbnak látszik – az átállás első évére vonatkozó költségvetési törvényben, illetve a jogviszonytörvényben kell megváltoztatni.

A munkajogi szabályok szerinti hosszabb időszakra számított (pl. mindig a legutóbbi négy negyedév adatai alapján meghatározott) átlagkereset kiszámításához, amikor átmenetileg még vegyesen vannak forintban és euróban számolt negyedévi adatok is a bérlistákon, a forintösszegeket a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyammal szükséges átszámítani.

Makroszinten (az illetményrendszerekben lévő abszolút összegek átszámításakor, valamint a szorzók alkalmazásakor) a kerekítés az illetményalapok átszámításakor, illetve a szorzók alkalmazásakor történhetne. A kerekítés az abszolút összegben (forintban) megállapított tételeknél magában az illetményrendszerrel szóló törvényben valósul meg, míg a szorzók alkalmazása eredményeként ki-

alakuló illetményelemeknél a szabályt elő kell írni. A közzsférában az euro bevezetésének napján csak a fizetések egyszerű konverziója történik a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon, elválasztva az esetleges későbbi illetményalap emelésétől, ami akár visszamenő hatállyal is megvalósulhat.

A bérszámfejtési rendszereket fel kell készíteni az euróban történő (egy ideig kétféle pénznemben való párhuzamos) számfejtésnek az átállás időpontja utáni azonnali elvégzésére. A kincstárnak cél-szerű külön bérszámfejtés átállási tervet készítenie.

Az átváltási árfolyam rögzítését követően, az átállás időpontját megelőző hónapokban a forintban történő bérszámfejtésről készülő elszámolást a munkavállalók a szokványos és kötelező forintban történő kimutatás mellett az új pénznemben történő számítás megismerése céljából megkapják euróban is. Az átállást követően egy évig indokolt lehet – a rögzített árfolyamon átszámítva – forintösszegben is megadni a bruttó és a nettó kereseteket.

3.3.6. A számviteli rendszer átállításával kapcsolatos teendők

A gazdaság működése egészének szempontjából is nélkülözhetetlen jelentőségű a számviteli rendszer, ezért a számviteli nyilvántartások esetében az átállással kapcsolatos teendők zökkenőmentes megoldása elsőrendű fontosságú.

Ezen a területen a következő főbb feladatok, teendők jelentkeznek:

- Fel kell mérni, hogy a számviteli jogszabályok változtatásának milyen kihatásai lehetnek az adórendszerre, adóbevételekre;
- Át kell tekinteni, hogy a számviteli adatokra épülő, a számvitelhez kapcsolódó más jogszabályokra a számviteli módosításoknak milyen kihatása lehet, illetve más jogszabályoknak az euróra való átállás miatti módosítása a számviteli jogszabályokban milyen változtatásokat igényel;
- Az átállási költségek elszámolásával összefüggésben meg kell vizsgálni, hogyan oldható meg, hogy az ne egyszerre sújtsa a cégeket (pl. arra céltartalék képzése előre, vagy annak időbeli elhatárolása a felmerüléskor, vagy azt alapítás-átszervezés aktivált értékeként kezelni).

3.3.7. Statisztikai rendszerek átállítása

A számviteli rendszer mellett szintén az egész gazdaság szempontjából nagy jelentősége van a statisztikai rendszerek szükséges módosításának. Különösen az átállás időszakában kiemelten fontos, hogy az átállás előtti és az azt követő időszakra is megbízható, összehasonlítható statisztikai adatokkal rendelkezünk.

Ezen a területen a súlyponti feladatok a következők:

- A statisztikai információs rendszer esetén alapvető feladat az értékalapú adatok euróra történő átállítása, az adatgyűjtések, a publikációk, illetve a statisztikai adatbázisok területén.
- Az euroátállási feladattervet szükséges a KSH kidolgozás alatt álló stratégiai koncepciójába beépíteni.
 - Az euróra történő átállásig terjedő időszak első felében az adatgyűjtésekre, feldolgozásra (informatika), illetve a tájékoztatás területeire kiterjedően kell a megfelelő koncepciókat, terveket kidolgozni. A tényleges átállás időpontjától kezdődően a KSH az adatgyűjtéseit euróban fogja végrehajtani;
 - Változni fognak az értékalapú adatgyűjtések esetében a kérdőíveken alkalmazandó euro nagyságrendek, illetve a kerekítés szabályai;
 - Biztosítani kell az ár-összehasonlítások módszertani, adatgyűjtési feltételeit oly módon, hogy az eurobevezetés hatásai is mérhetőek, elemezhetőek legyenek;
 - Meg kell határozni az átszámítandó adatsorok, indikátorok listáját, a statisztikai adatsorok, adatbázisok kezelését, konvertálását, átállítását, időhorizontját, publikációs technikáját. Módszertani útmutatót kell készíteni az átszámítás technikájára;

- Meg kell határozni azokat az adatsorokat, amelyeket „euroövezet” és „nem euroövezet” bontásban is elő kell állítani;
- A felhasználók és a sajtó kellő időben tájékoztatást kapnak a bevezetés statisztikai következményeiről, az alkalmazott módszerekről.

A módszertani, továbbá az informatikai megoldásoknak célszerű az euro bevezetése előtt két évvel elkészülniük, a historikus idősorok átalakítására vonatkozó előkészületeket az €-nap előtt egy évvel meg kell kezdeni. A tervek kidolgozása a KSH feladata, ugyanakkor mindez szoros együttműködést igényel a KSH-n kívüli olyan intézményekkel, amelyek maguk is országos jelentőségű adatokat gyűjtene, és statisztikákat készítenek (pl.: MNB).

3.3.8. Az államháztartás tervezési és beszámolási rendszerének átállása

Az euróra történő átállást követően természetesen a közsféra, az államháztartás szereplői is euro alapon gazdálkodnak, így a költségvetésük és beszámolóik is euróban készülnek.

Az átállást követő időszak euróban történő nyilvántartásán túl, a tervezési és beszámolási idősorok bemutatásának igénye miatt elengedhetetlen az archív, korábbi évekről származó adatok átalakítása és euróban történő nyilvántartása is.

Az adatok jelenleg – a törvényi prezentációknak megfelelően – millió forintban, egy tizedessel vannak nyilvántartva. Az euróra történő átállás esetén az adatok nyilvántartására célszerű olyan nagyságrendet választani, amely a lehető legjobban közelíti a most nyilvántartott összegeket, a kerekítésből adódó hibák minimalizálása érdekében. Ez alapján az adatokat ezer euróban, tizedes nélkül vagy ezer euróban, egy tizedessel célszerű nyilvántartani.

3.3.9. Az államháztartás adósságának átállítása

Az államadósság euróra történő átállítása során – a 4.2.4. fejezetben szereplő értékpapírpiac átalakításához hasonlóan – két kiemelkedő fontosságú terület köré gyűjthetők a megoldandó feladatok: egyrészt az üzleti, elszámolási napok meghatározása, valamint az adósság euróra történő konverziójának módszere, másrészt ehhez kapcsolódóan az új, ezt követően már euróban denominált állampapírok újracímletezése (redenominálás és renominálás).

Fontos tényező a választott eljárás költsége. A harmonizációs lépések közül a redenominálás az, amelyik a legjelentősebb költségvonzattal bír. Minél több sorozat van, annál nagyobbak lesznek a kerekítésekből eredő kompenzációs kifizetések. A redenominálás várható költsége 0,2–1,8 milliárd forint között mozoghat.

A redenominálást követően az átalakított sorozatok címletértékeiből a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamtól függően tört címletértékek alakulhatnak ki. Döntést igényel, hogy renomináljuk-e, azaz újracímletezzük-e az adósságpapírokat. Az új, tört címletértékek egységes címletté történő átalakítása újabb kerekítésekkel és kompenzációs kifizetésekkel jár, így jelentős költséget okozhat.

3.3.10. A helyi önkormányzatok felkészülésével kapcsolatos speciális feladatok

A helyi önkormányzatokra – az államháztartás egyik alrendszeréként – komoly feladatok hárulnak az euro bevezetésével kapcsolatban jogalkalmazóként és jogalkotóként egyaránt. Ennek főbb stratégiai irányai az alábbiakban összegezhetők:

- Az önkormányzatok a beszámolási, számviteli rendszerükkel szervesen kapcsolódnak az államháztartáshoz, azonban feladataik elvégzéséhez, kötelezettségeik teljesítéséhez számtalan saját rendszerrel (könyvelési, nyilvántartási) rendelkeznek, melyek átállítását biztosítani kell;
- A törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására a képviselő-testület rendeletalkotási joggal rendelkezik. Rendkívül fontos, hogy az önkormányzatok megfelelő segítséget, iránymutatást kapjanak a rendeletek módosításához.

Az önkormányzatok széles feladat- és hatásköréből adódóan minden érintett ágazat aktív közreműködése szükséges az önkormányzatok tájékoztatása érdekében.

3.4. A közsféra átállításával összefüggő további feladatok a következő évre

- A 3.3. pont szerinti feladatok mindegyike az eurobevezetés dátumához kötődik és végrehajtásuk megkezdésének időpontja egyetlen esetben sem korábbi, mint az eurobevezetés évét megelőző 3. év. Ezért – a céldátum ismerete nélkül – a következő egy-másfél évben e feladatok konkretizálására, a döntési pontok és döntési alternatívák megfogalmazására, illetve a jogszabályok „euroérinthez” meghatározására lehet sort keríteni.
- A közsféra átállásának másik jelentős területe a közsféra intézményrendszerének átállítása. Ennek részletes tárgyalására a Nemzeti Átállási Terv következő változatában kerül sor. Ezen a helyen csak jelzésszerű utalást teszünk néhány olyan területre, amelyek esetében a szervezetek szinte mindegyikében komoly feladatot jelent majd az átállítás:
 - a költségvetési szervek elemi költségvetési és beszámolási rendszerének átállítása;
 - ehhez kapcsolódóan is a költségvetési szervek számviteli rendszerének teljes körű átállítása;
 - a költségvetési szerveknél alkalmazásban álló munkavállalók illetményének, munkabérének átszámítása;
 - mindezekhez kapcsolódóan az informatikai rendszerek szükséges átállítása.

4. A pénzügyi szektor átállása

Az euro bevezetése leglátványosabban a pénzügyi szektort érinti. A szabályozó hatóságokon túl komoly szerep hárul a szektor különböző résztvevőire, illetve a lakosságra is – a kiskereskedelmen túl – e szektoron keresztül válik közvetlenül a pénzcseré részesevé. Az elvégzendő feladatok egy része a Magyar Nemzeti Bank hatáskörébe tartozik (pl. a készpénzcseré megszervezése), más része pedig az érintett szervezetek (pl. hitelintézetek) működésének átalakítását igényli.

4.1. Érintettek köre

A pénzügyi szektor felkészülésében a pénzügyi infrastruktúra egésze érintett:

- Magyar Nemzeti Bank;
- Pénzügyminisztérium;
- Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete;
- Hitelintézetek és pénzügyi vállalkozások;
- Befektetési vállalkozások;
- Befektetési alapok, valamint kezelőik;
- Kockázati tőke-alapok, valamint kezelőik;
- Nyugdíj- és egészségpénztárak és vagyonkezelőik;
- Tőzsdék;
- Biztosítók, viszontbiztosítók, biztosításközvetítők;
- Magyar Államkincstár, Államadósság Kezelő Központ;
- Az infrastruktúrát alkotó elszámolóházak, fizetési és értékpapír-elszámolási rendszerek és a központi értéktár, valamint a központi szerződő fél;
- Magyar Posta;
- Pénzfeldolgozók;
- Pénzváltók;
- Készpénzáttutalást végző szolgáltatók;
- OBA, BEVA;
- Megyei fejlesztési alapítványok;
- Lakosság.

4.2. Feladatok

4.2.1. Készpénzcseré

A készpénzcseré fő célja az inflációérzetet minimalizáló, fogyasztóbarát és a készpénz-forgalmi zavarok kockázatait csökkentő átállás előkészítése és végrehajtása.

A készpénzforgalomban az €-napig a forint marad a kizárólagos törvényes fizetőeszköz, azaz Magyarországon az euro bevezetésének napjáig mindenki köteles névértéken elfogadni a forintbankjegyeket és -érméket.

Az €-naptól kezdődően egy rövid átmeneti időszakban, az ún. kettős készpénzforgalmazási időszakban mind a forintkészpénz, mind az eurokészpénz törvényes fizetőeszköz lesz. Ebben az időszakban a forint és az euro közötti átszámítás hivatalosan rögzített átváltási árfolyam alapján történik minden egyéb díj vagy jutalék felszámítása nélkül. A vásárló fizethet forint- vagy eurokészpénzzel. A fizetés után visszajáró pénzt euróban fogja megkapni, amitől az eladó csak kivételes esetben térhet el.

A kettős készpénzforgalmazási időszak lejártát követően a forint megszűnik törvényes fizetőeszköz lenni, és egyedül az eurokészpénz marad a törvényes fizetőeszköz. A forintkészpénz értéke ekkor sem

vész el: be lehet majd fizetni bankszámlára, vagy át lehet váltani eurokészpénzre, melynek időtartama és feltételei majd a későbbiekben kerülnek meghatározásra. Más országok gyakorlatához hasonlóan a jogalkotó megvizsgálja, hogy mi legyen az MNB, a hitelintézetek, a posta (esetleg más intézmények) szerepe azoknak a forintösszegeknek a beváltásában, amelyek a kettős készpénzforgalmazási időszak végét követően is kinn maradnak a forgalomban. A forint készpénz hosszabb távon is beváltható marad: a törvény a forgalomból kivont érmék esetében 5 évig, a bankjegyeknél pedig 20 évig írja elő azok beválthatóságát a Magyar Nemzeti Bankban.

Magyarországon a készpénzforgalmazás és -feldolgozás megosztott a jegybank és a piaci szereplők között. E modell további fejlődése során már a forintidőszakban is figyelemmel kell kísérni a nagybani készpénzlogisztikával kapcsolatos jelenlegi és a várható további közösségi szabályokat.

A felkészülés során az ország egész területén biztosítandó esélyegyenlőségre figyelemmel át kell tekinteni a lakosságnak nyújtandó szolgáltatások körét és azt, hogy ezek közül mit indokolt jogszabályi és piaci alapra helyezni. Az euroátállítás a lakossági szolgáltatások szempontjából különösen nagy kihívás lesz.

Az euro bevezetésére való felkészülés során fontos döntési kérdés, hogy használjuk-e a két legkisebb értékű érmét (1 és 2 eurocentet). A finn és holland példa követése esetén (az 1 és 2 eurocentes érméket nem használják) a készpénzes vásárlásoknál a végösszeget öt centre vagy annak többszörösére kerekítjük. A döntést viszonylag korán célszerű meghozni, mivel az érmék tervezésével, gyártásával, beszerzésével, a pénzcseré logisztikai megtervezésével kapcsolatos feladatokat a meghozandó döntés alapvetően más alapokra helyezi, valamint a gazdasági szereplők időben történő felkészülése is ezt kívánja meg.

4.2.2. A készpénz nélküli fizetési és elszámolási forgalmat bonyolító rendszerek átállása

Általános stratégiai kérdések a pénzügyi infrastruktúrákkal kapcsolatban

A hazai készpénz nélküli fizetési és elszámolási forgalmat lebonyolító rendszerek átállása azt feltételezi, hogy ezek a pénzügyi infrastruktúrák alkalmazkodnak, illetve csatlakoznak az eurozónában már létező rendszerekhez és szabályokhoz. Ezenfelül fontos az is, hogy a hazai szereplők átgondolják, hogy a csatlakozás milyen változásokat okozhat az üzleti modelljükben, és ezekből a kihívásokból hogyan tudnak előnyt kovácsolni. A rendszerek átállása tehát nem csupán egyoldalú alkalmazkodást jelent az elvárásokhoz, hanem a hazai rendszerek esetében olyan stratégiai gondolkodást, amely irányt szab arra vonatkozóan, hogy a megnövekedett versenyhelyzetben közép- és hosszú távon milyen szerepet tölthetnek be egy szélesebb európai kiterjedésű szolgáltatói térségben.

Hazánknak az euroátállási tervét az eurozóna várható csatlakozáskori állapotához kell igazítania. Jelenleg az eurozónában nagyszabású közös infrastruktúrát előkészítő és építő projektek zajlanak (pl. TARGET2-Securities), valamint a piac egységesülését célzó egyéb, az eljárások és szabályok nagyívű harmonizációja folyik (pl. SEPA: Egységes Euro-pénzforgalmi Övezet). A SEPA-val kapcsolatos hazai felkészülés során kulcsfontosságú, hogy a NEB rendszeres tájékoztatást kapjon a SEPA-migráció állásáról és a Nemzeti SEPA Egyesület keretében végzett munkáról⁶.

Az üzleti napok terén szükség van a hazai gyakorlat európai rendszerekkel történő harmonizációjára.

A hazai valós idejű bruttó elszámolási rendszer (VIBER) átállása

Az eurocsatlakozást követően az MNB-vel szerződő résztvevők hazai és határon átnyúló valós idejű bruttó eurofizetési forgalma a közös európai számítástechnikai platformon, a TARGET2-ben bonyolódik majd le. A hazai résztvevők az MNB-vel, mint a TARGET2 „magyar komponenséért” felelős jegybankkal kötnek számlaszerződést. Az MNB számára lényeges szempont, hogy mekkora ügyletfélkörrel számoljon a csatlakozást követően, hogy melyek lesznek azok a szereplők, amelyek nem kívánnak majd jelentős forgalmat bonyolítani a hazai komponensen keresztül az átállást követően (mert pl. az anyabankok centralizálják a tétel- és likviditáskezelést az eurozónás bankcsoporttagok esetén).

⁶ A közeli jövőben kikristályosodik a hazai bankközösség által alapított Nemzeti SEPA Egyesület által elkészítendő nemzeti SEPA átállási terv, így annak az eurocsatlakozási programhoz való viszonya is. A nemzeti SEPA átállási terv keretében e kérdést alaposabban érdemes megvizsgálni.

Az eurocsatlakozás után a VIBER-hez jelenleg kapcsolódó fizetési és elszámolási rendszereknek (BKR, KELER) a TARGET2-ben elérhető teljesítési mechanizmusokhoz igazodniuk kell.

A TARGET2 egy közös informatikai platform, így bevezetése nem kívánja meg egy új rendszer (komponens) hazai fejlesztését. Az MNB-nek és a TARGET2 majdani hazai közvetlen tagjainak (hitelintézetek, a közös platformon kiegyenlítő egyéb fizetési és elszámolási rendszerek stb.) azonban bizonyos fejlesztéseket meg kell tenniük, amellyel biztosítják a saját rendszereiknek a közös platformhoz történő illesztését.

A KELER által működtetett hazai értékpapír-elszámolási és teljesítési rendszer átállása

Az eurobevezetés nem teszi szükségessé a KELER által működtetett értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszerek csatlakozását semmilyen központi, közös infrastruktúrához. A KELER által működtetett értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési infrastruktúra stratégiai jövője sokkal inkább a KELER terveitől és piaci lehetőségeitől függ. A csatlakozás új piaci környezetet szül a KELER számára, így át kell gondolnia, hogy milyen lehetőségeket lát a változó körülményekhez történő alkalmazkodásra.

Mindemellett jelenleg két olyan kérdés látható, amely mind a KELER-t, mind annak ügyfeleit alkalmazkodásra kényszerítheti. A KELER által működtetett értékpapír-elszámolási és -kiegyenlítési rendszer kapcsolódó rendszerként fog a TARGET2-höz csatlakozni. A másik fő kérdés a hazai értékpapír-elszámolási és -teljesítési rendszer tekintetében az eurorendszer által elindított TARGET2-Securities (T2S) projekt lehet, amely egy, az eurozónabeli értéktárak közötti értékpapír-kiegyenlítési platform megvalósítását célozza meg. Bár a csatlakozás nem lesz kötelező a nemzeti értéktárak részére, a piaci automatizmusok azonban (hatékonysági alapon) ezt kikényszeríthetik. Ez természetesen a KELER és ügyfelei részéről jelentős fejlesztéseket igényelhet.⁷

Az MNB monetáris politikai eszköztárának infrastrukturális kérdései

Az eurozónába történő belépéssel megváltozik a magyar monetáris politikai eszköztár, hiszen az eurorendszer eszköztárát kell az MNB-nek is működtetnie. Ennek jelentős infrastrukturális vonzata van: az MNB tendereljárásaiban és ügyleteinek kiegyenlítésében várható kisebb technikai változások mellett, az MNB-nek és partnereinek (tartalékköteles hitelintézetek) egy teljesen új, sokkal komplexebb rendszerben kell majd együttműködniük a jegybanki fedezetek elfogadásának tekintetében.

Az elfogadható fedezetek körének az eurozónához való csatlakozáskor történő bővülése (bankhitel-telekkel, külföldön kibocsátott értékpapírokkal stb.) azt eredményezi majd, hogy a fedezetkezelési szolgáltatások terén az MNB nem tud csak a KELER-re támaszkodni. Amennyiben a jelenleg a T2S-projekthez hasonlóan csak kezdeti fázisban lévő, az eurorendszer által fejlesztett központi fedezetkezelő rendszer (CCBM2 rendszer) az eurocsatlakozás idejére megvalósul, úgy a fedezetkezeléshez kapcsolódó fejlesztések az új rendszerhez való csatlakozást fogják jelenteni mind a jegybank, mind a partnerek oldalán. A közös rendszer bevezetése előtti csatlakozás esetén az MNB-nek és a hitelintézeteknek egy saját fedezetkezelési rendszer alkalmazására kell felkészülniük. Az új elfogadható fedezeti körre való felkészülés miatt lényeges az EKB által meghatározott elfogadhatósági kritériumok folyamatos figyelemmel kísérése.

A monetáris politikai eszköztár tartalmi elemei közül az MNB kötelezőtartalék-rendszerét tekintve két fontosabb változást hoz az euro bevezetése a hitelintézetek számára. Egyrészt a tartalékráta jelenlegi 5%-os mértékét legkésőbb az eurozóna-csatlakozás időpontjában le kell csökkenteni az EKB által alkalmazott szintre (jelenleg 2%), ami szűkíteni fogja a hitelintézetek likviditáskezelési rugalmasságát. Másrészt legkésőbb az euro bevezetésekor az EKB által alkalmazott tartalékperiódust fogja alkalmazni az MNB⁸.

A csatlakozástól kezdve az MNB az EKB irányadó eszközét fogja alkalmazni, azaz a jelenlegi kétfetes MNB-kötvény helyébe akkortól már – a jelenlegi feltételek változatlanlansága esetén – egyhetes jegybanki hitel lép. Amennyiben a jelenlegi helyzethez hasonlóan továbbra is likviditástöbblet fogja jellemezni a hazai bankrendszert, akkor a likviditásfelesleggel rendelkező szereplőknek az euro pénzpiacra kell kihelyezniük likviditásfeleslegüket.

⁷ A TARGET2-Securities projekt jelenleg a nyilvános konzultáció fázisában tart, felhasználói specifikáció első verziójával. Az EKB Kormányzótanácsa formálisan 2008 nyarán dönt arról, hogy megkezdje-e a rendszer fejlesztését. A rendszerhez való csatlakozás az egyes értéktáraknak nem lesz kötelező.

⁸ Eszerint míg jelenleg a naptári hónapok képezik a tartalékperiódusokat, addig az eurozónában az EKB kamat-meghatározó üléseinek időpontjai határozzák meg e periódusokat.

A jegybanksi rendelkezésre állás eszközei (egynapos betét és hitel) igénybevételének üzemideje jelenleg rövidebb az EKB egynapos eszközeinek igénybevételi lehetőségénél. A hitelintézeteknek részben emiatt – de egyben a TARGET2-csatlakozás miatt is – fel kell készülniük a napon belüli likviditáskezelési időszak meghosszabbodására.

A jelenleg aktívan használt jegybanksi eszközöknél szélesebb kör fog rendelkezésre állni a partnerek számára. Így az eurozóna jegybanksjai például hosszabb távú (jelenleg három hónapos) hitelt is nyújtanak a partnereiknek, illetve FX-swapot is alkalmazhatnak a likviditáskezeléséhez. Ezek mellett a partnereknek és az MNB-nek is fel kell készülnie az eurorendszer által alkalmazott tendereztetési eljárások átvételére is.

A Bankközi Klíringrendszer átállása

A BKR-t működtető GIRO Zrt. megkezdte a BKR átfogó továbbfejlesztését, melynek során az euro-felkészülés keretében az €-napig meg kell oldani, hogy a BKR képes legyen az euróban történő elszámolás kezelésére⁹. A BKR szolgáltatás – döntéstől függően – támogatni fogja a SEPA-átutalás és -beszedés műveletek elszámolását, illetve a SEPA-modellekhez közelítő esetleges köztes megoldásokat.

A postai elszámoló központ

Fontos pénzforgalmi szereplő a Magyar Posta, mely a készpénzforgalom jelentős hányadát bonyolítja le Magyarországon: a lakossági készpénz-, illetve átutalás-forgalom mintegy 70%-át. A Posta saját elszámoló központtal rendelkezik, mely elszámolja a Posta és a bankok (illetve egyéb szereplők) közötti, a készpénzes tranzakciókból eredő forgalmat és végzi az eredő pozíciók kiegyenlítését a VIBER-ben. E pozíciók kiegyenlítése is a TARGET2-ben fog majd megvalósulni. Ugyanakkor a Posta rendszerre nem minősül kiemelt elszámolási rendszernek és várhatóan „kiegészítő rendszerként” sem kell majd kezelni. Így a TARGET2-átállítás a Postát mint rendszertagot fogja érinteni.

Bankkártya-elszámolás

A hazai érintettségű bankkártya-tranzakciók zömének elszámolása jelenleg a nemzetközi kártyatársaságok klíringszolgáltatásainak igénybevételével történik. Az elszámolási oldalon várható legkevésbé, hogy az euro bevezetése jelentős költségeket róna az érintettekre. Kérdésként merülhet fel ugyanakkor, hogy a jelenleg forintban kiegyenlített belföldi kártyaforgalom esetében marad-e Magyarországon a kiegyenlítés, vagy a kártyatársaságok és a tagbankok döntése alapján beolvad a nemzetközi kiegyenlítési mechanizmusokba. Ebben a tekintetben a döntés – amely elsősorban vélhetően költségalapú lesz – a résztvevőké.

Mivel hazánkban a nemzetközi kártyatársaságok védjegyein alapul a kölcsönös kártyaelfogadás (nem alakult ki nemzeti kártyarendszer), így a hazai kibocsátású kártyák nemzetközi használhatósága kibocsátói oldalról már jelenleg is megoldott. Elfogadói oldalról a SEPA-konform termékek (jelenleg Visa, vagy MasterCard védjegy) használhatósága szintén biztosított.

A bankkártya infrastruktúrával kapcsolatban jelentős logisztikai feladatot jelenthet a kereskedői POS-terminálok átállítása. Ezt egyes kereskedői elfogadóhelyeknek, az elfogadó bankoknak, illetve szolgáltatóknak kell kiviteleznie közvetlen az €-nap előtti napokban.

4.2.3. Hitelintézetek, pénzügyi szervezetek számlavezetéshez kapcsolódó feladatai

A hitelintézetek többsége univerzális intézményként a pénzügyi szektor egészét érintő változások színtere lesz. Kitüntetett szerepet játszanak a jelen fejezetben tárgyalt számlavezetésen túl a készpénzcseré lebonyolításában, a nem készpénzes fizetési forgalmat érintő változások végrehajtásában, és az értékpapírhoz kapcsolódó tennivalók megoldásában.

⁹ Az InterGiro fejlesztési projekt (amelynek I. fázisa 2008-ban, míg II. fázisa 2010-ben valósul majd meg) funkcionális specifikációja tartalmazza a többdevizás elszámolási platform kialakítását.

A szektor általános céljain túlmenően az euroátállítás legfontosabb célja a banki számlavezetés során a fogyasztóbarát megoldások alkalmazása:

- Az ügyfelek folyamatos, előzetes tájékoztatása a számlájukat érintő változásokról;
- Közös elvek szerinti, lehetőleg versenysemleges tájékoztatási mód;
- Áremelésmentes átállítás – a jogszabályban meghatározott módon és az ügyfelek által a kettős árjelzés segítségével ellenőrizhetően;
- Ügyfélkényelmi célú számlaszámmegőrzés.

A pénzügyi szektor szereplői számára a NEB olyan szakmai ajánlásokat fogalmaz majd meg, amelyek iránymutatásként szolgálnak az átállítás zökkenőmentes lebonyolításához. A pénzforgalom átállításához a forintban vezetett bankszámlák és ügyfélszámlák euróra történő átváltása szükséges, így különösen fontos, hogy ez egységes elvek alapján történjen.

Bankszámlák, betétek, hitelek, ügyfélszámlák

Átszámítás

- Az euróra történő átváltás az €-napon, a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon és a kerekítési szabályok szerint automatikusan történik a forint számlaszámok változatlanul hagyása mellett.
- A felek kölcsönös megegyezése alapján a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam kihirdetését követően, de még az €-napot megelőzően sor kerülhet az állományok visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon történő konverziójára.
- Kivonatok, ügyfélértesítők adattartalmát meg kell határozni. A visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam megállapítását követően azonnal szükséges biztosítani a tranzakciós összegek kettős feltüntetését.
- Amennyiben az ügyfélnek forint- és euroszámlája is van, akkor főszabályként mindig a forintszámlát kell euroszámlává alakítani az ügyfélbarát elvből kiindulva: az addigi nemzeti fizetőeszközben vezetett számla marad a főszámla; ez okozza majd a legkisebb zavart az ügyfeleknek a bankszámláikról teljesített rendszeres átutalásaik, beszédeik folytatólágosságának biztosításában.

Kamatok

- A jogfolytonosság elvének megfelelően a fix folyószámla, betéti és hitelkamatlábak az euróra való átszámítás miatt nem változhatnak.
- A forinthez kötött referencia bankközi kamatlábak helyett be kell vezetni az új referencia kamatlábat (pl. BUBOR helyett EURIBOR, O/N helyett EONIA). A forint jegybanki alapkamatláb helyébe pedig az EKB alapkamatláb lép¹⁰.

Egyéb hitelintézeti felkészülési kérdések

- Kötelezettségek kimutatása a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam megállapítása utáni és az átváltás utáni időszakban;
- Felkészülés a meglévő (átnyúló) hitel- és kölcsönszerződések, jelzáloghitelek, támogatott lakáshitelek korábbi szabályozással és devizanemmel leszerződött ügyleteinek változtatására a nominális kamatok sérthetetlenségének szabályára figyelemmel;
- A létező ügyfélkondíciók, díjak, limitek (pl.: bankkártya, internetbank, pénzmosási összegek) átszámítása;
- A létező belső banki limitek, jóváhagyási limitek, pénztári készpénzlimitek átszámítása;
- Felkészülés a biztosítéki szerződések átállítás utáni kezelésére, a fedezetek értékelésének átállítására, kapcsolódó biztosítások, adott garanciák kezelésére stb.;

10 Az EKB fő refinanszírozási eszköze. A jelenlegi feltételek szerint az egyhetes jegybanki hitel.

- Felkészülés a kibocsátott és könyvelt bankári instrumentumok átállásának megoldására;
- Az „úton lévő” pénzekre, előre dátumozott megbízásokra, és az előre nyomtatott megbízásokra speciális szabályok kialakítása;
- Ügyfél-tájékoztatási feladatok meghatározása, erre vonatkozó menetrend összeállítása.

4.2.4. Az értékpapírpiacon átálláshoz kapcsolódó feladatok

Az átállásnál fontos alapelv, hogy az értékpapír-tulajdonosok értékpapírban foglalt jogainak változatlanok maradjanak, továbbá a cash-flow-nak és a meglévő mögöttes és fedezeti pozícióknak ugyancsak érintetlennek kell lenniük.

A közös pénz bevezetése az értékpapírpiacon tekintetben az egyes instrumentumok átváltásakor jelent kihívást, melyre több módszer is létezik. A redenominálás különböző módszerei közötti választás abban jelent eltérést, hogy a kerekítési hibák, illetve veszteségek hol jelentkeznek: az egyedi, az intézményi befektetők, a letétkezelők, vagy a kibocsátás teljes mennyiségének szintjén. A szakértők, illetve a KELER javaslata szerint az Európai Bizottság által javasolt módszer, az úgynevezett „bottom-up” módszer, azon belül is a tulajdonosok szintjén történő redenominálás a legcélszerűbb. A kerekítési hiba kisebb, amennyiben tulajdonosonként végezzük el az átszámítást: ebben az esetben a maximális kerekítési hiba fél cent (vagy euro, attól függően mire kerekítünk) kötvénytulajdonosonként.

Figyelmet kell fordítani arra is, hogy a hazai és a nemzetközi elszámolórendszerek hogyan képesek kezelni a változást. A piaci szereplőknek és az elszámolóházaknak elegendő időt kell biztosítani a felkészülésre.

Fel kell mérni, hogy melyek azok a letétkezelő helyek, ahol a legjelentősebb állományok kerültek elhelyezésre, majd ennek ismeretében kell létrehozni egy egyeztető fórumot, ahol a leginkább érintett piaci szereplők, továbbá a KELER, a BÉT részvételével fel lehet készülni a redenominálás végrehajtására.

A kötvények esetében a KELER, egyéb értékpapírok esetében a kibocsátók végzik az átalakítást. A fizikai formában létező papírok átalakítására a szabályozást a PM és a PSZÁF dolgozza ki. A törvény alapján a KELER is megalkothatja a saját átalakítási szabályzatát. Jogszabályban rögzítendő, hogy maradhat-e átalakítatlan papír.

A részvények, befektetési jegyek esetében a konverzió¹¹ az eszközök specialitásából fakadóan az általánostól eltérő lehet. Célszerűnek látszik, hogy a kerekítési szabályokra az átalakítással megbízott szervezet, a kereskedési mennyiségre pedig a BÉT (tőzsdei papírok), illetve a KELER (OTC-papírok) tegyenek javaslatot. Hasznos lenne az is, hogy egységesen mindenki az ISIN kód változtatása nélkül konvertálhassa euróra a papírokat.

A tőzsdei kereskedés átállítása magában foglalja az azonnali és a derivatív piac átállását, esetleges szünnapokat, az árlépés közök és a kontraktusok meghatározását, egyéb kereskedési szabályok módosítását. A szabályokat, módszereket a BÉT, illetve a KELER dolgozza ki.

A különböző piaci indexek, fixingek képzését és adattartalmát az MNB, illetve az indexek gazdái az átállási folyamatban felülvizsgálják, valamint megvizsgálják az esetleges változtatások piaca gyakorolt hatását.

4.2.5 Biztosítási termékek átalakítása

A szerződések jogfolytonossága a vonatkozó európai rendelet alapján fennáll, a biztosítási szerződések az euroátállást követően is változatlan tartalommal érvényben maradnak, a biztosítási kötvények sorszáma nem változik, a kötvények fizikai cseréjére az euro bevezetése miatt nem kerül sor. Ez alól kivételt képeznek a unit-linked típusú életbiztosítások. A díjbeszedési megbízások, ügyféllel kötött megállapodások nem változnak, csak a forintösszeg változik euróra.

¹¹ Kerekítési szabályok, legkisebb lehetséges névérték és kereskedési mennyiség meghatározása, illetve annak eldöntése, milyen devizára konvertálhatóak a papírok.

Életbiztosítások

Az életbiztosításoknál a meglevő állomány esetében a biztosítóknak úgy kell megszervezniük a biztosítási törvény által előírt évenként egyszeri tájékoztatást, hogy az a második félévre – és lehetőség szerint minél közelebb – essen az €-naphoz. Ezt az értesítést már kettős árjelzéssel készítik el a biztosítók. Az életjáradékra jogosultak esetében további szabályozás is szükségessé válhat.

Amennyiben egy új szerződésre az ügyfél még forintban tett ajánlatot, de az ajánlat és a kötvényesítés már az euro bevezetése utáni időszakra esik, akkor az ügyfél kötvényét már euróban kell kiállítani.

A kockázati típusú életbiztosításokon túlmenően külön kell választani a más befektetési termékekhez hasonló unit linked életbiztosításokat. Az erre vonatkozó szerződések mögött álló eszközalapok portfóliójában lévő értékpapírok esetében meg kell vizsgálni, hogy az euroátállás igényli-e, ha igen, milyen speciális felkészülési feladatok elvégzését.

Baleset-, illetve betegségbiztosítások

A biztosítási törvény nem ír elő évenkénti értesítési kötelezettséget a biztosítók számára a baleset- és betegségbiztosítások terén, ezért a kötvények tulajdonosai részére a biztosítóknak értesítést kell küldeniük, amely értesítés az átállás utáni díjakat és biztosítási összegeket tartalmazza euróban és forintban egyaránt.

Nem életbiztosítások

A vagyon-, illetve felelősségbiztosításoknál sem ír elő a biztosítási törvény évenkénti tájékoztatási kötelezettséget, a biztosítások döntő része határozatlan idejű. Ez azt jelenti, hogy a biztosítónak csak akkor kell az ügyfél számára értesítést küldeni, ha az ügyfél díja változik. Azoknál a szerződéseknel, ahol az ügyfelek díja változik, és amelyeknél a szerződés évfordulója az euroátállást megelőző félévben van, a biztosítóknak olyan értesítést kell küldeniük, amely már euróban és forintban is tartalmazza az ügyfél díját, a biztosítási szerződési összegeket, limiteket, önrészesedéseket. A többi szerződés esetében – beleértve azokat is, ahol az ügyfél díja nem változik – a biztosítóknak január hónap folyamán kell az előzőek szerinti értesítést az ügyfeleknek megküldeniük.

A kárbejelentéseket követő kárfelvételeknél a kárrendezés során az átállást megelőző félévben már mindkét pénznemben fel kell tüntetni a megállapított kárigény nagyságát.

A felelősségbiztosítóktól baleseti járadékot élvező károsultakat az átállás előtti utolsó járadékfizetésekor értesíteniük kell a biztosítóknak a járadék euróban megállapított nagyságáról.

4.2.6. Magánnyugdíjpénztárak, önkéntes kölcsönös biztosító pénztárak és foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézmények

A magánnyugdíjpénztárakat, az önkéntes nyugdíjpénztárakat, az önkéntes kölcsönös egészségpénztárakat, az öngélelmező pénztárakat és a foglalkoztatói nyugdíjszolgáltató intézményeket érintő átállási feladatok többsége a más pénzügyi szolgáltatók estében is jelentkező feladatokból áll össze.

A munka jelen fázisában a pénztári felhalmozási időszak legfontosabb feladatai az alábbiak:

- A pénztár portfóliójában lévő értékpapírok átalakítása, átértékelése;
- Hozamok, egyéb adatsorok konvertálása, historikus adatsorok biztosítása;
- Régi hozam adatok archiválása;
- Benchmarkok, indexek átalakítása;
- Referenciahozamok újraszámolása;
- Befektetési egységek újraszámolása;
- A jogszabályokban rögzített befektetési limitek újragondolása, az erre vonatkozó szabályozásnak az eurokörnyezethez való igazítása;
- A pénztárak befektetési politikájának igazodása az eurokörnyezethez: befektetési politikáik várható átalakulása, a „currency matching” rendszer újraértékelése;
- Az ügyfelek tájékoztatása a megváltozó követelésekről;
- Ügyfelek előzetes és utólagos tájékoztatása a kezelt vagyonról, az átalakuló portfólióról, a várható szolgáltatási értékekről;

- Nyugdíjfedezetek hordozhatóságának vizsgálata: az előkészítés alatt álló ún. „Portability” direktíva szükségessé teszi, hogy ezt a nem eurospecifikus kérdést is számba vegyük, mert az euro bevezetésével ez a kérdés egyértelműen hangsúlyosabbá fog válni.

Az ún. kifizetési szakasz részletes elemzésére azt követően kerülhet sor, amikor – vélhetően még 2008-ban – az Országgyűlés elfogadja a magánpénztári járadékokról szóló törvénymódosításokat. Ennek alapján legalább az alábbi aspektusokból kell az eurobevezetés hatását majd vizsgálni:

- technikai kamatláb;
- indexálási követelmények;
- tartalékok befektetései;
- nyugdíjak hordozhatósága.

A felkészülési munka további szakaszában majd az is vizsgálandó, hogy az eurobevezetés várható időpontjának és a hazai magán-nyugdíjpénztári járadékok 2013-as tömeges elindulásának vannak-e speciális összefüggései. Az eurobevezetés időpontjának és a pénztári járadékszolgáltatások megkezdése időpontjának egymáshoz való esetleges közelsége szükségessé teheti annak felmérését, hogy milyen speciális feladatok adódhatnak a két rendszer indulásának közelségéből, egymásra gyakorolt hatásaiból.

4.2.7. Informatikai átállás a pénzügyi szektorban

A pénzügyi szektorban is központi szerep jut az IT-rendszerek átállításának. Kiemelten kell kezelni az egymásra épülő, egymáshoz kapcsolódó informatikai rendszerek működőképességét, lényeges az országos vagy nemzetközi fizetések lebonyolíthatóságának biztosítása.

A pénzügyi szolgáltatást végző intézmények átállását nem szabad csak „programozási feladatnak” tekinteni. A belső számlavezető és a hozzájuk tartozó szatellit rendszereik eurósítása fog megtörténni. Ezeken belül külön kell foglalkozni:

- a bankok ATM- és POS-hálózatának átállításával, amely nemcsak fejlesztési, hanem logisztikai és az utolsó forint napi elszámolás rendezésének lebonyolítását is magában foglalja. Ehhez hasonló probléma az ún. úton levő tételek elszámolási, könyvelési rendezése is;
- az értékpapírok átállásnapi újraértékelése, a folyamatban lévő megbízások vagy elszámolásilag még nem rendezett tételek kezelésére is fel kell készülni;
- a biztosítási piac szereplőinek is meg kell oldaniuk számos olyan problémát, amely a többéves elszámolási üzleteikből adódhat.

Az intézmények ügyfélkapcsolata is változni fog. Ennek keretében fel kell készülni a szerződések áttekintésén vagy módosításán túl az intézményügyfél-értesítési rendjének és módszerének megváltoztatására, különös tekintettel a számlakivonatokra és egyéb értesítőkre.

Az átállás sikeressége alapvetően az adott intézménytől függ, de nem szabad megfeledkezni arról a tényről sem, hogy az átállásban érintett informatikai rendszereket általában külső szállítók készítik. A pénzügyi szektorban számos olyan szervezet is érintett, amelyek anyacégük szoftvereit használják és ezek fejlesztésének koordinálása, megrendelése nem is a magyarországi szervezet kezében van.

Az informatikai átállásnál kitüntetett szerepe lesz a pénzügyi infrastruktúrákat, fizetési rendszereket működtetőknél, illetve a pénzügyi szektor szereplőinek.

4.2.8. A pénzügyi felügyelet (PSZÁF) feladatai

Az euro bevezetése kapcsán a PSZÁF-nek négy kérdéskörben vannak teendői:

- szabályozás;
- fogyasztóvédelem;
- az intézmények prudens működésének biztosítása;
- a piacok zavartalanságának biztosítása.

A négy tág témakörön belül a következő, konkrét feladatok azonosíthatók:

- Ellenőrizni és támogatni kell a felügyelt intézmények felkészülését a pénzügyi, tőkepiaci, pénzforgalmi, informatikai, számviteli, adatszolgáltatási szabályok változására, illetve az átállással kapcsolatos egyszeri feladatok elvégzésére, vizsgálni kell az intézményi szintű átállási terveket;
- Vizsgálni kell az eurobevezetés hatásait a pénzügyi szolgáltatók költségeire, eredményére, működési, piaci és hitelkockázataira, illetve tőkekövetelményére;
- Ellenőrizni kell az informatikai rendszerek átállítását, a vészforgatókönyvek készítését;
- Ellenőrizni és biztosítani kell, hogy a felügyelt intézmények betartják-e az átállás alapelveit, illetve a vonatkozó jogszabályokat;
- Ellenőrizni kell különösen a szerződéses folytonosság elvének alkalmazását, mely szerint az euro bevezetése nem lehet jogalapja szerződések egyoldalú felmondásának, illetve módosításának;
- Ellenőrizni kell az ügyfélbarát elv érvényesítését a díjmeghatározás, illetve az átváltás során elkerülhetetlen kerekítések esetében, különös tekintettel az eurocentben kifejezhetetlen értékekre;
- Ellenőrizni kell a felügyelt intézmények gyakorlatában a kettős árjelzés tényleges végrehajtását;
- Szükségessé válhat felügyeleti ajánlások, határozatok, vezetői körlevelek kibocsátása.

4.3. A következő év feladatai

A Magyar Nemzeti Bank 2008 végére tervezi meghozni a döntést az euroérmék hazai vagy külföldi gyártatása ügyében. A magyar oldallal ellátott euroérme tervezési és konzultációs alapelveinek és munkálatainak meghatározása 2009 első felében esedékes.

Ezek mellett folyamatosan végzendő munka a lakosságnál lévő forintkészpénz számlapénzzé történő átalakítását, a készpénzkímélő eszközök fokozottabb elterjedését elősegítő intézkedések célszerűségének vizsgálata, az országos készpénzigény mérséklését elősegítő lépések meghozatala, ezt elősegítő módszerek kialakítása. Szintén folyamatos feladat a kisebb címletű bankjegyek kínálatának bővülését elősegítő intézkedések célszerűségének vizsgálata (az ATM-ek feltöltésénél, a hitelintézeti és a postai lakossági pénztárak ellátásánál), illetve a készpénzzel kapcsolatos közösségi szabályok (pl. bankjegy visszaforgatására vonatkozó feltételrendszer) beillesztése a hazai modellbe a hazai szabályozás korszerűsítésén keresztül.

5. A vállalatok euroátállása

Az euro bevezetésére való felkészülés során kiemelkedő szempont és cél, hogy a vállalkozások felkészülten és problémáktól mentesen tudjanak átállni az új pénznemre. Ez a gazdaság egésze érdekében fontos követelmény. A vállalkozások lényeges szerepet játszanak a lakosság felé az euroátállási folyamatok egyszerűsítését és elfogadtatását illetően is. Az eurót már korábban bevezető tagállamok tapasztalatai szintén a vállalkozások – különösen a kiskereskedők – kiemelkedő szerepére utalnak.

A vállalkozói szféra, főleg a kiskereskedelem ezért az euro bevezetése miatti pénzváltások és az ezzel kapcsolatban megoldandó feladatok során a lakosság irányában az egyik legfontosabb szerepkörrel az „első vonalban” foglal helyet. Erre való tekintettel a vállalkozások hatékony felkészülése érdekében világos, egyértelmű előírásokat, útmutatásokat kell kialakítani.

5.1. Érintettek köre

Az átállásban közvetlenül érintettek

Az euro bevezetése minden vállalkozás napi szintű működését érinti. A fejezet számukra kíván iránymutatást adni a felkészülésükben. Külön figyelmet kell fordítani azokra a vállalkozásokra, melyek közvetlenül kapcsolatban állnak a lakossággal, hiszen ez egyfajta kommunikációs csatornát is jelent. E vállalkozások közül az euróra történő átállás során leginkább érintettek a kereskedelmi tevékenységhez és kereskedelmi jellegű szolgáltatásokhoz tartozó vállalkozások.

A vállalkozások tulajdonosi összetétele, nagyságrendje (tőkeerő, foglalkoztatottak létszáma, földrajzi tagoltság), tevékenységi köre, érintettsége is heterogén. Ugyanakkor minden vállalkozás napi működésében fellelhetők olyan általános folyamatok, amelyeket az új pénz bevezetése érint. Az euro ugyanis egy új szabályozási és üzleti környezetet jelent a vállalkozások számára.

Az átállásban érintett külső szervezetek

- Államigazgatási szervek (minisztériumok, APEH, PSZÁF, NFH);
- MNB;
- Érdek-képviselői szervek.

5.2. Feladatok

5.2.1. A vállalkozás euroátállással összefüggő feladatai

Minden egyes vállalkozás számára elsődleges feladat annak felmérése, hogy az euro bevezetése milyen szükségszerű változásokat fog jelenteni. A közös pénz egyrészt technikai feladatok megoldását, másrészt stratégiai kihívások leküzdését jelenti a vállalkozásoknak, amiért cserébe egy dinamikusabb, bővülő, alacsonyabb kockázatú, kedvezőbb finanszírozási környezetben működhetnek tovább, ami új lehetőségeket teremt számukra.

Informatikai jellegű feladatok

A vállalkozások mindennapi működésében meghatározóak az IT-rendszerek. Az új pénz bevezetésével gondoskodni kell az üzletmenet zavartalan működéséről, vagyis arról, hogy a bérszámfejtő, számviteli, költségkalkulációs, döntéstámogató vállalati információs rendszerek eurokompatibilisek legyenek (ezzel a kérdéssel a második fejezet 2. pontja bővebben foglalkozik), az összes forint alapú adatbázis

kerüljön átváltásra. Az informatikai rendszerek átállítása költségigényes, ezért céldátumtól függetlenül az új beruházásoknál már most érdemes mérlegelni annak lehetőségét, hogy az alkalmazott szoftverek tudják-e kezelni az új pénzt, vagy kibővíthetők-e egy ilyen modulal.

Jogszabályi környezet módosulásának nyomon követése

Az euro bevezetése miatt a vállalkozások működési környezetét meghatározó számos jogszabály módosul, új átmeneti rendelkezések lépnek életbe, ami fokozott figyelmet kíván meg az érintettektől. Számos ponton módosulnak például az adószabályok, a számviteli szabályozások. A vállalkozásoknak át kell számítaniuk jegyzett tőkéjüket, alkalmazni kell a kerekítési szabályokat az átváltásnál stb. Mindezen felül a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam megállapítását követően a kötelező kettős árjelzés megvalósítása is jogszabályban rögzített feladat lesz.

A készpénzátállítás megfelelő lebonyolítása

A vállalkozások számára az euro bevezetését közvetlenül megelőző és azt követő időszak feladata, hogy képesek legyenek megfelelően kezelni az új készpénzt, illetve időben álljon rendelkezésükre a szükséges pénzmennyiség. Ez azt jelenti, hogy az €-napot megelőzően minden vállalkozásnak fel kell mérnie a számára szükséges készpénzmennyiséget és időben biztosítani kell, hogy a továbbszállítás megtörténjen partnerbankján keresztül. A nemzetközi tapasztalatok alapján ez az egyik kulcsfontosságú kérdés. A forint készpénz kivonási üteme akkor gyorsítható fel, ha a vállalkozások az €-nap után szinte kivétel nélkül képesek a forint befogadásával egyidejűleg euróban visszaadni ügyfeleiknek.

A pénzzsállítás esetén külön figyelemmel kell lenni a biztonsági szempontokra. A kettős készpénzforgalmazás időszakában a két pénznem együttes kezelésének logisztikai feladatait is meg kell oldani a vállalkozásoknak. Ez különösen a nagy készpénzforgalmat lebonyolító vállalkozások számára jelent majd kihívást.

Speciális berendezések átállítása

- pénztárgépek és taxaméterek átállításának végrehajtása;
- készpénzzel működő automaták felkészítése;
- közösségi közlekedés menetjegyeinek átállítása.

A pénztárgépeket és taxamétereket az euro bevezetése miatt szükséges átállítani, mert jelenleg minden ilyen berendezés forint alapon működik. A jelenleg forgalomban levő pénztárgépeknek és taxamétereknek csak kis része képes kezelni az eurót, jelentős hányaduk nem. Ezek egy része (kb. 1/3-a) szoftvercserével alkalmassá tehető az euro kezelésére, a fennmaradó hányad esetében manuális átállításra vagy teljes cserére van szükség. Az APEH 2006. I. 23-i közleménye jelenleg is meghatározza azon berendezések ismérveit, melyek képesek az euro kezelésére. Minden vállalkozás érdeke, hogy ne az utolsó időszakban, az euro bevezetését közvetlenül megelőzően kerüljön sor jelentős beruházásokra, így már most javasolt új berendezések beszerzésénél ezt a szempontot is mérlegelni.

Ehhez hasonlóan a készpénzes automaták és a menetjegy-automaták esetében is indokolt az új beruházásoknál az euro bevezetése hatásának feltérképezése.

Törekedni kell arra, hogy minden egyes berendezés már az euro bevezetése napján képes legyen az új pénz kezelésére.

Információs szolgáltatás a vállalkozás saját érintettjei felé

A vállalkozásoknak azon túlmenően, hogy saját belső rendszereiket az új pénz kezelésére alkalmassá kell tenniük, szükséges a belső és külső érintettjeiknek informálása, felkészítése is.

A készpénzforgalmat lebonyolító vállalkozásoknál megfelelő tréninget kell biztosítani a munkatársaknak, hogy az euro bevezetését követően gördülékenyen tudják kezelni az eurót, ismerjék a bankjegyek biztonsági elemeit.

Minden vállalkozás érdeke, hogy ügyfelei megfelelő információval rendelkezzenek az euro bevezetéséről, az új pénznemben meghatározott termékek ára és szolgáltatások díja transzparens legyen. A kettős árjelzés ezt a bizalmat hivatott megteremteni. Az indokolatlan áremelések elleni küzdelem elsődlegesen a fogyasztóvédelmi hatóságok feladata lesz.

Az euro bevezetése a vállalkozás beszállítóit is érinti. Amennyiben például összehangolt informatikai, nyilvántartási rendszereket működtetnek a vállalkozások beszállítóikkal, szükséges időben megkezdni a rendszerek koordinált felülvizsgálatát.

A fentiekben bemutatott feladatok részletesebb megismerésében a Nemzeti Átállási Terv több fejezete is segítséget nyújt. A vállalkozások számára különösen a második fejezet 2., 3., 4. pontjai szolgálnak további információkat az euroátállítás menetéről.

5.2.2. Az átállásban érintett külső szervezetek feladatai

A vállalkozásoknak a felkészülés során a közsféra intézményei, érdek-képviselői szervek és az érintett civil szervezetek nyújtanak segítséget és támpontot azzal, hogy biztosítják a felkészülés keretét: jogszabályi környezet kialakításával; ajánlások, útmutatók kiadásával.

A felkészítést elősegítő általános feladatok

- Szakmai tájékoztatás a kamarák, szakmai és érdekképviselői szervek kommunikációs anyagaiban;
- A nemzetközi vállalati tapasztalatok beszerzése, közreadása;
- Oktatás, tréningek biztosítása.

Az euro bevezetéséhez köthetően a vállalkozások működési környezetében bekövetkező főbb változások

Jogszabályi háttér

Az euróra való átállás a jogszabályi környezet módosulását fogja eredményezni, ami fokozott figyelmet követel meg minden gazdasági szereplőtől. Megjelennek olyan új átmeneti szabályok is, amelyek közvetlenül az euro bevezetésének folyamatához kötődnek. A szabályozás módosulása, a jogszabályokban szereplő forinttétel átváltása csak a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam ismeretében lehetséges. Ebben az időszakban ezért különösen fontos minden vállalkozás számára a működése szempontjából releváns jogi anyag áttekintése.

A forint alapú elszámolás euro alapúvá történő változása minden vállalkozás számára releváns feladat lesz – módosulni fognak a számviteli szabályok. A legalapvetőbb változás, hogy az állományi adatokat euróra kell konvertálni, az €-napot követő könyvelést euróban kell már vezetni. Ennek megfelelően a bevezetés napját megelőző napon a számviteli, pénzügyi és egyéb nyilvántartási rendszereket zárni kell forintban, valamint az adatokat euróra át kell számítani, a számviteli törvény alanyainak számviteli beszámolót és külön mérleget kell készíteni, majd a bevezetés napján gondoskodni kell a nyilvántartási rendszerek nyitásáról alapvetően euróban.

Rendelkezni kell a vállalkozások jegyzett tőkéjének átszámításáról is. Az átszámításnak megfelelően a cégbíróságnál forintban bejegyzett sajáttőke-adatokat az euro bevezetésekor euróra szükséges módosítani. Felül kell vizsgálni a társaság alapító okiratát és szabályzatait. Indokolt megvizsgálni annak lehetőségét is, hogy az euro bevezetését közvetlenül megelőző időszakban alapított új társaságoknak – amikor már ismert a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam – euróban is szükséges legyen meghatározni alaptőkéjüket és részvénnyek névértékét.

A jogfolytonosság elve alapvetően fontos a gördülékeny átállás megvalósulása érdekében. Minden az euro bevezetése előtt megkötött szerződés az €-nap után is érvényes, a forintösszegek a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyamon kerülnek átszámításra. Az alapelvről bővebben az első fejezetben található információ.

Kettős árjelzés

Célja az euro bevezetése kapcsán az áremelkedések elkerülése, emellett a vállalkozók, fogyasztók folyamatos alkalmazkodásának elősegítése az új valutához.

- A kettős árjelzést termékek árai és szolgáltatások díjai, a számlák összegei és egyéb pénzösszegek feltüntetése esetében kell alkalmazni, emellett azokban az esetekben is, amikor a termék, szolgáltatás reklámozására kerül sor;

- Az euro bevezetésének határnapjáig az euro feltüntetése csak tájékoztató jellegű, míg azt követően a forint feltüntetése lesz az;
- A kettős árjelzés nem lehet megtévesztő, annak jól láthatónak, egyértelműnek kell lennie.

A „fair árazás” megteremtése

Az euroátállás folyamatában az egyik legfontosabb cél az indokolatlan áremelések elkerülése. Az új pénzzel összekötött áremelkedés ellenérzést vált ki a lakosságból, az új pénz társadalmi elfogadottságát nehezíti. Az euro bevezetésének időpontjában, az átállásnak az árakra semleges hatásúnak kell lennie. Megállapodást szükséges kötni a kereskedelmi kamarákkal, szakmai és érdek-képviselői szervezetekkel – a fogyasztóvédelmi szervezetek bevonásával – a tisztességes árképzés megvalósítása, monitoringja érdekében. Törekedni kell ugyanakkor arra, hogy ezek az árázással kapcsolatos megállapodások ne legyenek versenyjogellenesek.

A követendő vállalati viselkedés szabályait egy, a későbbiekben kidolgozandó magatartási kódex fogja tartalmazni. Ennek célja az eljárási szabályok közérthetővé tétele, a fogyasztók és a vállalkozások közötti bizalom erősítése. A gazdasági kamarák, szakmai és érdek-képviselői szervek – a fogyasztóvédelmi szervezetek bevonásával – dolgozzák majd ki a kódexet, amely esetében a vállalkozások önkéntesen döntenek arról, hogy annak rendelkezéseit betartják és alkalmazni fogják működésük során. A magatartási kódexnek magukat alávető vállalkozások jogosultak egy jelzést (logót) használni ennek demonstrálására. A lakosság, az érdek-képviselői és a fogyasztóvédelmi szervek kontrollja biztosítja majd, hogy a logót használók tevékenységük során ténylegesen eleget tegyenek a magatartási kódexben előírtaknak. A logó alkalmazása vélhetően erősíti majd a fogyasztók bizalmát az ilyen fegyelemnek magukat alávető kereskedők irányában. A magatartási kódexek alkalmazása más európai országokban is eredményes volt, hozzájárult a fogyasztói bizalom megteremtéséhez egy érzékeny időszakban.

5.3. A NEB ajánlásai a vállalkozások euroátállására

- A vállalkozások készítsék el saját szervezetük átállási tervét, mely az elvégzendő feladatokhoz erőforrást rendel (időigény, költségterv, humán erőforrás) és rendszeres időszakonként vizsgálják azt felül. Ez már a céldátum ismerete nélkül is megvalósítható feladat;
- A feladatok összefogására jelöljenek ki egy vállalati szintű felelőst, aki nyomon követi az átállási folyamatot, ellenőrzi az előírt feladatok elvégzését, figyelemmel kíséri a jogszabályi környezet változását. Ennek a feladatnak az ellátása vállalati mérettől függően akár egy kisebb projektcsapat felállítását is indokolhatja. Kisebb vállalkozások esetében a vállalkozás vezetőjének célszerű gondoskodnia az euro bevezetésével kapcsolatos felkészülésről;
- Az euroátállás költséghatékonysága akkor valósulhat meg, ha a vállalkozások beruházási döntéseiknél már most kalkulálnak az euro bevezetésével. Ezzel elkerülhető lesz az utolsó időszakban jelentkező tömeges igény, amelyet fizikailag nehéz, anyagilag pedig drága kivitelezni (eszköz, élőmunka stb.);
- A nagyszámú KKV-beszállítóval rendelkező gazdasági társaságok szervezzenek önálló tréningeket üzleti partnereiknek, mivel szerződéseik, árképzésük, pénzforgalmuk jelentős része e zárt kört érinti. A vállalkozásoknak pedig elemi érdekük, hogy beszállítóik akadálymentesen álljanak át az új pénzre;
- Az eurozóna tagországokban működő partnerrel rendelkező vállalkozásoknak hasznos lehet az ottani, már bevált gyakorlatok megismerése, a tapasztalatok begyűjtése.

2. keretes írás: Az EU Bizottság általános irányelvei a vállalkozások euroátállítására

Kettős árjelzés

- A kereskedők a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam meghatározását követően alkalmazzák a kettős árjelzést. A visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam megismerése előtt a Bizottság nem javasolja az árak forintban és euróban történő együttes kijelzését.
- Szükséges, hogy a kereskedők feltüntessék külön azokat a díjakat az átváltási árfolyam rögzítése és az euro bevezetése közötti időszakban, amelyeket az euróval történő fizetés esetén – esetleg – kiszabnak.

Képzési programok szervezése

- A vállalkozások szervezzenek képzési programokat a munkavállalók számára a bankjegyek biztonsági jellemzőinek helyes azonosítása és a gyorsabb pénzkezelés érdekében.
- A vállalkozások azon munkavállalóknak, akik a nyilvánossággal tartanak kapcsolatot, eseti tréningeket szükséges tartani az euróval kapcsolatos tudatosság erősítése érdekében.

Megfelelő tájékoztatás a vállalkozások számára

- A közigazgatási hatóságoknak pontos információkkal kell ellátniuk a vállalkozásokat, különösen a kis- és középvállalkozásokat az átállás menetrendjével, valamint a releváns jogi, adózási és számviteli szabályokkal kapcsolatban. A kereskedelmi szövetségek, euro infopontok, kereskedelmi kamarák, számviteli szakemberek és üzleti tanácsadók biztosítsák a velük kapcsolatban álló vállalkozások euroátállításának előkészületeit.

Készpénzszállítás a kereskedők számára

- A továbbbszállításnak az átállás előtti utolsó hetekben meg kell történnie.
- A kisebb üzletek esetében külön intézkedéseket kell előírni, például az euro-készpénz-készlettel történő ellátás tekintetében, emellett a továbbbszállítás ösztönzése érdekében vonzó, halasztott terhelési feltételeket kell lehetővé tenni.
- A fentiekén túl gondoskodni kell a készpénzkezeléssel történő nehézségek csökkentéséről, pl. megfelelő berendezésekkel történő ellátás révén.
- A kereskedők kizárólag euróban adhatnak vissza, kivéve, ha ennek technikai akadályai vannak.
- A kiskereskedőket külön berendezésekkel kell ellátni, hogy lehetővé váljon a gyorsabb készpénzellátás és elkerülhető legyen a sorban állás.

6. Fogasztóvédelem

A fogasztóvédelem fő célja az euro bevezetésével kapcsolatban azoknak a kérdéseknek, ügyeknek az azonosítása, ahol a pénzcserével kapcsolatban sérülhetnek a fogyasztói érdekek, illetve azon stratégia meghatározása, majd kivitelezése, amely a fenti kockázatokat a leginkább mérsékli. A fogyasztóvédelem hatékony ellátása nagy jelentőséggel bír a lakosság euro iránti bizalmának megteremtésében, és erősítésében. A fejezet az alábbiakban bemutatja, hogy a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos fő cél teljes körű elérése érdekében milyen kihívásokkal kell szembenézni, azok milyen feladatok ellátását mely ütemezés mellett eredményezik. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos feladatok túlnyomó része az eurobevezetési folyamat utolsó fázisaiban, az euroátállítás napja előtti egy-két évben, illetve az €-napot követő időszakban merülnek majd fel. Az alapozási fázisban szükséges a várható feladatok feltérképezése, azonosítása, a későbbiekben ellátandó feladatok ütemezése.

6.1. Érintettek köre

Az átállásban közvetlenül érintettek

- Lakosság;
- Kiemelt figyelmet érdemlő csoportok.

Az átállást segítő szervezetek

- Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság és más, a fogyasztóvédelem területén hatáskörrel rendelkező hatóságok;
- Fogyasztóvédelmi társadalmi szervezetek;
- A nem pénzügyi és pénzügyi vállalatok és érdek-képviselői szervezetek;
- Önkormányzatok;
- Minisztériumok (SZMM, IRM, NFGM).

6.2. Feladatok

Az euroátállítás fogyasztóvédelmi feladatai egyrészt a fogyasztóvédelemmel kapcsolatos konkrét szakmai feladatok ellátását, másrészt a fogyasztóvédelmi civil szervezetek e teendők végrehajtásának támogatására történő felkészítést jelentik.

6.2.1. Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos szakmai feladatok

Tájékoztatás

A fogyasztóvédelem egyik fő eszköze a tájékoztatás, a felkészítés, a megfelelő informáltság biztosítása. Kiemelt jelentőségű, hogy az eurobevezetéssel kapcsolatos tájékoztatás eredményeként minden állampolgár rendelkezzen az alapvetően szükséges információkkal. Az általános kommunikációs stratégia kialakítása és végrehajtása során fogyasztóvédelmi szempontokat is figyelembe kell venni. A fogyasztóvédelemmel kapcsolatos kommunikáció szakmai háttérének biztosítása az illetékes állami és civil szervezetek feladata.

A tájékoztatás egyrészt a legszélesebb népességcsoportoknak szóló általános ismeretközlés formájában, másrészt szűkebb körnek szóló sajátos információk szolgáltatásával valósul meg. Létre kell hozni egy az állampolgárok kérdéseire választ adó szélesebb hálózatot, illetve a lakosság által tapasztalt anomáliák, jogsértések regisztrálását, kivizsgálását segítő fórumokat.

Külön figyelmet igénylő társadalmi csoportok

A kommunikáció során fokozott figyelmet kell fordítani a külön odafigyelést érdemlő társadalmi csoportokra, mivel e társadalmi rétegek fogyasztóvédelmi szempontból kiszolgáltatottabbak és többnyire csak speciális eszközökkel juttathatók el hozzájuk a szükséges információk. Külön odafigyelést érdemlő csoportok a következők: fogyatékkal élők, idősek, etnikai kisebbségek, bevándorlók, hajléktalanok, társadalmi-gazdasági problémákkal küzdő emberek, írástudatlan személyek. A hatékony tájékoztatás végrehajtásában kiemelt szerepe lesz az e társadalmi csoportokat segítő civil szervezeteknek. Az intézmények képviselőit képzéseken keresztül el kell látni az eurobevezetéssel kapcsolatos minden szükséges információval, hogy azt közvetlenül el tudják juttatni a különleges bánásmódot igénylő társadalmi csoportokhoz.

A fogyasztóvédelemmel összefüggő tájékoztatási feladatok a NEB kommunikációs albizottsága által felügyelt kommunikációs kampány elemeivel összhangban, a kommunikációs albizottság koordinálásával valósulnak meg.

Indokolatlan áremelések megelőzése

Az euro bevezetését közvetlenül megelőző és azt követő időszak egyik legfontosabb feladata annak elkerülése, hogy a termékek árai és a szolgáltatások díjai pusztán a pénzcseré miatt emelkedjenek. Amennyiben a lakosság inflációs érzete a korábbi trendektől jelentősen eltér, vagyis az új pénz megjelenése magasabb árszintet eredményez (vagy ezt véli a lakosság), akkor az euro társadalmi elfogadottsága alacsonyabb lesz. Ennek érdekében szükséges az indokolatlan áremelés fogalmának, valamint az indokolatlan áremelés esetén alkalmazandó szankciónak a pontos meghatározása.

A kettős árjelzés fogyasztóvédelmi eszközökkel való ellenőrzése nagymértékben elősegítheti az indokolatlan áremelések elkerülését. Az 5.2.2 fejezetben a „fair árazás” megteremtéséről írottak szerint a kiskereskedelmi és a szolgáltató szektorral önkéntes megállapodások kialakítását magatartási kódexek, etikai kódexek megalkotásával kell támogatni. Az abban foglaltak betartását vállalkozók egy logó használatára kapnak jogosultságot.

A fogyasztóvédelmi hatóság ellenőrzi: a fogyasztókat érintő – így különösen a termékek forgalmazására és szolgáltatás nyújtására, a megállapított hatósági ár alkalmazására vonatkozó – jogszabályi és hatósági előírások megtartását, és a fogyasztók tájékoztatását. Kiemelten fontos a lakosság által gyakran vásárolt termékek és szolgáltatások árazásának nyomon követése, illetve az ellenőrzések során szerzett tapasztalatokról a lakosság megfelelő tájékoztatása.

A fogyasztóvédelem kiemelt feladata lesz továbbá annak figyelése, hogy a kereskedők és szolgáltatók valóban a visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam használatával határozzák-e meg euróban a termékek és szolgáltatások árait. A kereskedők és szolgáltatók átláthatósági szokásainak figyelésére egy monitoring rendszert kell kialakítani. A feladat végrehajtásában a hatóságok mellett a civil szervezetek és a lakosság is jelentős szerepet kapnak majd.

Fogyasztóvédelemmel kapcsolatos jogszabályi változtatások

E körben kiemelt feladat az euro bevezetése által érintett, a fogyasztóvédelemmel összefüggő jogszabályok módosításának, megalkotásának kezdeményezése, a jogszabályok, illetve jogszabálytervezetek véleményezése, az indokolatlan áremelések, illetve más fogyasztói érdeksérelmek szankciórendszerének megalkotása.

6.2.2. A fogyasztóvédelmi szervezetek felkészítése

A konkrét információk megismertetése a fogyasztókkal egyrészt állami, másrészt civil feladat, azaz a tájékoztatásban mindkét szféra szerepet kell hogy kapjon. A fogyasztóvédelmi és egyéb társadalmi szervezeteket ezért konferenciák és tréningek keretében kell felkészíteni az eurobevezetésre. A megoldási lehetőségeket egy közvetlenül erre irányuló felkészülési stratégiában kell meghatározni.

3. keretes írás: Ajánlás az EU Bizottság részéről

- A kiskereskedelmi és a szolgáltatószektorral megállapodást kell kötni, amely biztosítja az átállítás semleges árhatását. Ennek keretében érdemes egy logót használni, illetve megfelelő ellenőrzőket kell kialakítani a megállapodás be nem tartása esetére.
- A fogyasztók szövetségeivel együttműködve szükséges annak figyelemmel kísérése, hogy a kiskereskedők és minden egyéb vállalkozás eleget tesz-e a megállapodás értelmében vállalt kötelezettségeknek. Nem teljesítés esetén visszatartó szankciókat kell előírni. Az áralakulásról heti szinten célszerű információkat közölni az euro bevezetése előtti és utáni hetekben.
- A kettős árjelzést nemzeti jogszabálynak kell kimondania. A kötelező kettős árjelzésnek az árfolyam visszavonhatatlan rögzítése után mihamarabb kell kezdődnie és az euro átvétele után 6–12 hónapig kell tartania.

7. Az átállás kommunikációs stratégiájának keretei

Alapelvek

- Az üzeneteknek egyszerűnek és közérthetőnek kell lenniük;
- Biztosítani kell azt, hogy a program fő üzenetei és a bevezetéshez kapcsolódó információk a passzív rétegekhez is eljussanak;
- A program fókuszál a kritikus lakossági csoportok elérésére;
- A program a közvélemény-kutatások eredményeit folyamatosan felhasználja, szükség esetén azokhoz rugalmasan alkalmazkodik;
- Az eurobevezetés kommunikációs stratégiáját a ráció/emóció egyensúlya jellemezze; a kutatási eredmények határozzák meg a hangsúlyokat.

Általános kommunikációs célok

- A lakosság legyen felkészült, teremtsdön meg a sikeres euroátálláshoz szükséges társadalmi és egyéni bizalom, a negatív várakozások forduljanak át semlegesbe, pozitívba;
- Az eurobevezetés legyen problémamentes, a kommunikáció támogassa a gördülékeny előkészítést és lebonyolítást;
- Az eurót, mint magyar fizetőeszközt a lakosság lehető legszélesebb köre fogadja el, a forint bevonása legyen zökkenőmentes;
- Az üzenetek hatékonyan és célzottan, optimális költségfelhasználás mellett jussanak el a lakosság legszélesebb rétegeihez.

7.1. Érintettek köre

7.1.1. Lakosság

Az eurobevezetés információs kampányának a lakosság legszélesebb rétegeit kell megszólítani. A végleges célcsoport-meghatározás a kutatási eredmények birtokában történik majd meg.

- A lakosság legszélesebb rétegei: a kampány fő célcsoportja, a kommunikációs tevékenység első-sorban erre a célcsoportra fókuszál majd;
- Gyermekek, általános iskolás korú fiatalok: az általános lakossági kampányhoz illeszkedően a célcsoport számára testre szabott kommunikációs stratégia, amely figyelembe veszi és alkalmazkodik az életkori sajátosságokhoz, célcsoport-közvetítő szerepet is betölt (szülők, nagyszülők stb.);
- Középiskolások és egyetemi/főiskolai hallgatók: a testre szabott kommunikáción túlmenően ez a célcsoport hangsúlyosan közvetítő szerepet tölthet be;
- Kritikus lakossági csoportok:
 - Idősek, nyugdíjasok;
 - Egyedülálló;
 - Testi és szellemi fogyatékosok;
 - Hátrányos helyzetű kisebbségek;
 - Zárt közösségekben élők (nevelőotthonok, kórházak, börtönök stb.).

7.1.2. Közfiséra

Kormányzati szervek, központi szakigazgatási szervek, területi államigazgatási szervek, önkormányzatok, törvényhozási és igazságszolgáltatási szervek, illetve egyéb, a kormánytól független állami szervek.

7.1.3. Üzleti sféra

- Egyéni, mikro-, kis- és közép vállalkozások;
- Multinacionális vállalatok az ipar, a kereskedelem, az idegenforgalom, a szállodaipar, a közlekedés területén;
- Közművek közszolgáltatók, távközlés, továbbá a pénzügyi szektor intézményei, szervezetei.

7.2. Szituációelemzés, helyzetjelentés

A kommunikációs stratégia meghatározásához a kiinduló helyzet ismerete szükséges. A jelenlegi állapot azonosítása az Európai Bizottság által készített Flash Eurobarometer (2007. szeptember) alapján történt.

Ez alapján megállapítható, hogy az elmúlt években csökkent az euro hazai támogatottsága. Az emberek igen megosztottak a közös pénz bevezetésének várt időpontjára vonatkozóan, illetve a legtöbben úgy vélik, hogy „egy bizonyos idő után”, azaz nem a lehető leghamarabb lenne helyénvaló bevezetni az európai fizetőeszközt. A megkérdezettek túlnyomó többsége látott és sokan használtak is már eurót. A felmérés szerint a magyarokat leginkább az érdekli, hogy egy euro hány forintot ér majd.

A megkérdezettek többsége úgy véli, hogy nincs jól informálva az euróval kapcsolatban. Az euróval kapcsolatos félelmek közül az átálláskori esetleges ármanipulációtól való félelem emelendő ki.

7.3. Feladatok

Az euro bevezetésében kiemelt szerep jut a kommunikációnak, amely döntően a közös pénz bevezetése előtti időszakban kell hogy kicsúcsosodjon, ugyanakkor már az addigi időszakban is vannak tennivalók.

A kommunikáció a magyar hatóságok feladata, de ez azon kevés területek egyike, ahol az átállást az Európai Unió is közvetlenül segíti. Ennek keretében tájékoztató anyagok állnak majd rendelkezésre¹², illetve együttműködési megállapodások megkötésével az Európai Bizottság és az EKB különféle kommunikációs támogatást biztosít (pl. szemináriumok, konferenciák szervezése stb.).

¹² <http://www.ecb.int/bc/euro/material/html/index.hu.html>.

7.3.1. Kutatási stratégia

A gyakorlati felkészülés különböző időszakaiban más és más kutatásra van szükség a kommunikáció megalapozásához.

	Időzítés	Témakör	Módszertan
Lakossági felmérések I.	A céldátum kitűzéséig	A bevezetés várt, illetve „ideális” időpontja, az euro ismerete/használata, az informáltság szintje, az euroárfolyam ismerete, illetve a bevezetés hatásainak megítélése, félelmek	Omnibusz kutatás ¹³ , 1000-1500 fő, féléves rendszeresség, fix kérdőív
Lakossági felmérések II.	€-nap – 24 hónap	A bevezetés időpontjának ismerete, az euro ismerete/használata, az informáltság szintje, az ERM-II-középfolyam ismerete, a bevezetés hatásainak megítélése, félelmek, az eurohasználati szokások, illetve az euro-bevezetés módszerének ismerete	Omnibusz kutatás, 1000-1500 fő, negyedéves rendszeresség, fix kérdőív
Lakossági felmérések III.	€-nap – 12 hónap	A bevezetés időpontjának ismerete, az euro ismerete/használata, az informáltság szintje, az ERM-II-középfolyam ismerete, a bevezetés hatásainak megítélése, félelmek, az eurohasználati szokások, az eurobevezetés módszerének ismerete, a kommunikációs anyagok ismertsége, érthetősége	Omnibusz kutatás, 1000-1500 fő, kéthavi rendszeresség, fix kérdőív
Lakossági felmérések IV.	€-nap – 6 hónap	A bevezetés időpontjának ismerete, az euro ismerete/használata, az informáltság szintje, az ERM-II-középfolyam ismerete, a bevezetés hatásainak megítélése, félelmek, az eurohasználati szokások, az eurobevezetés módszerének ismerete, a kommunikációs anyagok ismertsége, érthetősége	Omnibusz kutatás, 1000-1500 fő, havi rendszeresség, fix kérdőív
Lakossági felmérések V.	Ad hoc	Félelmek, ismerethiányok, illetve a leginkább szkeptikus célcsoportok vizsgálata	Kvalitatív kutatások, fókuszcsoportos megkérdezések, telefonos gyorseszték
B2B felmérések	€-nap – 12 hónap	Szerződéskötések forintban, euróban, a megrendelés-állomány euróban nyilvántartott aránya, a betétek, hitelek euróban, a fedezeti ügyletek, illetve az eurobevezetés várható hatása a vállalkozás számára	Telefonos módszer, 1000 vállalkozás, fél-, illetve negyedéves gyakoriság

¹³ Olyan kvantitatív kutatás, amelyben több témában gyűjtenek adatot ugyanazon interjú keretében.

7.3.2. Az eurobevezetés üzenetei

A munka ezen szakaszában, a rendelkezésre álló információk, döntések, konkrétumok korlátozott volta miatt nem lehetséges konkrét üzenetek meghatározása. A NEB célja az volt, hogy felvázolja a későbbi üzenetmeghatározások szempontrendszerét.

- Az üzeneteket kutatási eredmények határozzák meg;
- Az üzeneteket rendszeresen felül kell vizsgálni, azokat a kutatási eredmények alapján igény szerint módosítani, frissíteni szükséges;
- Az üzenetek meghatározásakor figyelembe kell venni a NÁT egyes szakmai fejezeteinek következtetéseit;
- Az üzeneteknek a lehető legszélesebb csoportot kell megszólítaniuk;
- Az üzeneteknek egyszerűnek, közérthetőnek, könnyen dekódolhatónak kell lenniük;
- Az üzenetek legyenek nyíltak és őszinték, az esetleges problémákat, komplexebb aspektusokat se titkolják el;
- Az üzenetek legyenek tényyszerűek, fogalmazzanak meg ígéreteket, ezzel párhuzamosan legyenek empátikusak, tükrözzék a társadalmi és gazdasági előnyöket. Példa:
 - **Tényszerűség:** Az eurobevezetés a magyar állam EU-csatlakozással összefüggő kötelezettsége;
 - **Ígéret:** Az euro stabilitást, kiszámíthatóságot jelent a magyar gazdaság és a magyar lakosság számára, az eurobevezetéssel az ország visszavonhatatlanul a fejlett világ részévé válik;
 - **Empátiaüzenet:** Az átállás minden állampolgár számára kézzelfogható előnyökkel jár.

7.3.3. Kommunikációs csatornák és eszközök

A kommunikáció általános eszközei a médiakapcsolatok, az információs anyagok, naptárak, kiadványok, a direkt kommunikáció (konferenciák, előadások, lakossági fórumok, prezentációk stb.), a reklám és promóciós anyagok (saját, illetve európai bizottsági és EKB-anyagok), valamint az EU lakossági tájékoztatásban részt vevő fővárosi és vidéki hálózatok.

A NEB felügyelete/koordinációja mellett valósulnak meg az alábbi, központi tájékoztatási eszközök/csatornák:

- Euro információs honlap;
- Euro-vonal;
- Konferenciák, kerekasztal-beszélgetések, prezentációk;
- Plakátok, szórólapok, információs anyagok;
- Promóciós anyagok és reklámprogram;
- Egyéb euroátállási akciók/kampányok koordinálása.

7.3.4. Partnerek és multiplikátorok

Az aktív multiplikátorok közé tartoznak: média, tőzsde, bankok, pénzintézetek, pénzváltók, kereskedők és vendéglátók, közlekedési társaságok, posták, gyógyszertárak, benzinkutak, idegenforgalmi hivatalok és cégek, érdekvédelmi szervezetek (különösen kamarák és gazdasági szövetségek), érdekvédelmi szövetségek, illetve a civil szervezetek (különösen a nyugdíjasokkal foglalkozó szervezetek).

A passzív multiplikátorok közé sorolhatók az önkormányzatok és önkormányzati szövetségek, a pedagógusok és oktatási intézmények, az egészségügyi dolgozók, a kulturális intézmények, valamint az egyházi szervezetek.

7.4. A következő időszak feladatai

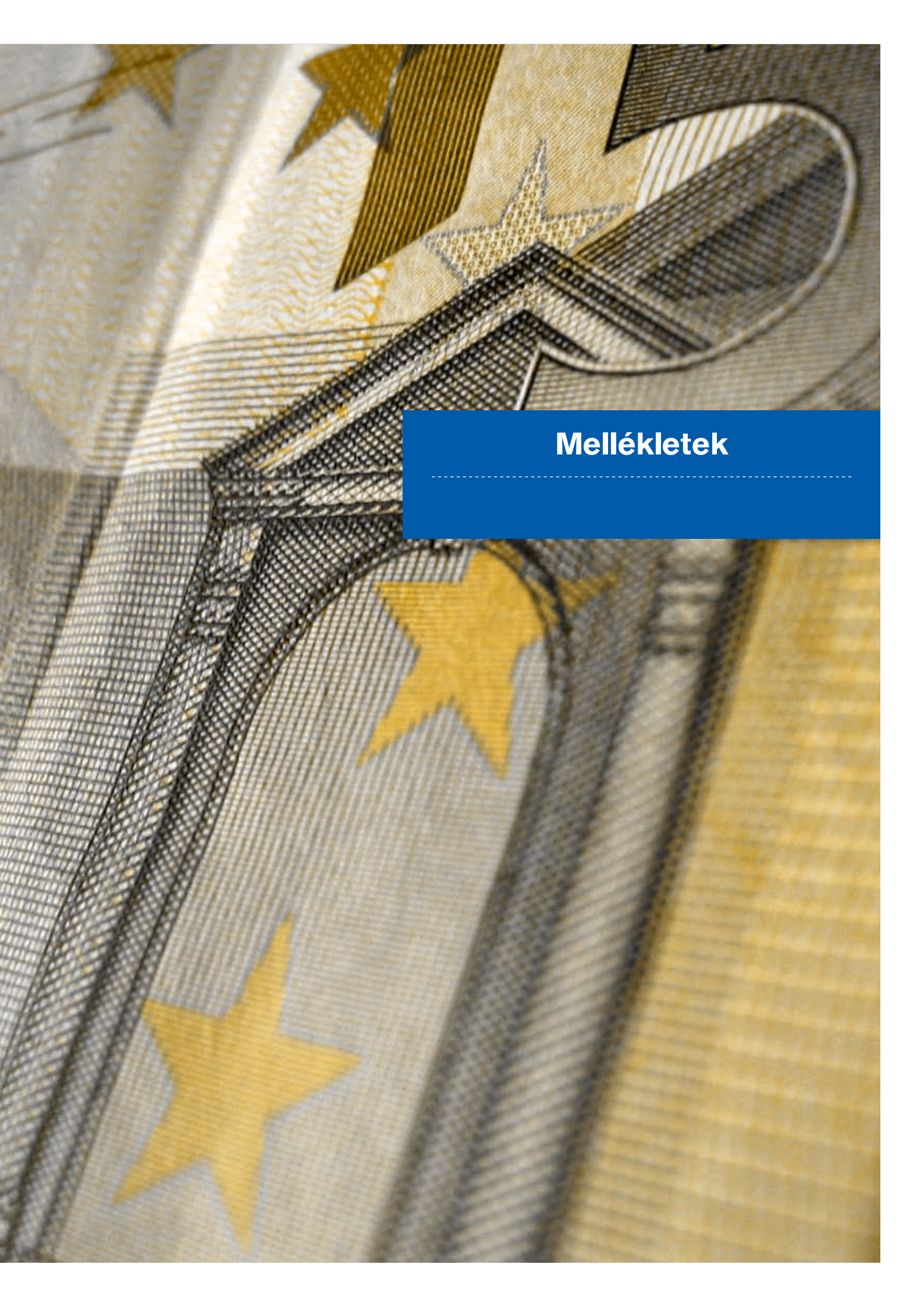
A 2008-tól a céldátum kijelöléséig tartó időszakban megkezdhető, ill. megkezdendő a kutatások megtervezése, elvégzése; a speciális célcsoportok igényeinek felmérése, a hozzájuk kapcsolódó problémakörök beazonosítása; a folyamatos, attitűdformáló, fenntartó kommunikáció.

A NEB az akcióttervet folyamatosan frissíti, a céldátum ismeretében elkészíti az euroátállás részletes menetrendjét, illetve az albizottságok által azonosított potenciális válsághelyzetekre testre szabottan kommunikációs stratégiát dolgoz ki.

A Kommunikációs albizottság 2008. november 30-ig javaslatot terjeszt elő a NEB számára az euro-bevezetés kommunikációs kampány hosszú távú stratégiájára, valamint a felkészülési szakasz és a bevezetési fázis kreatív alapelemeire (logó, arculat, szlogen) vonatkozóan. A NEB a javaslat alapján 2009. március 31-ig döntést hoz a stratégiára és a kreatív alapelemekre vonatkozóan.

7.5. A NEB ajánlásai

- Általános és mindenre kiterjedő tájékoztatás szükségessége és kötelezettsége, megfelelés az EB ajánlásának;
- Nemzeti érdek, konszenzus, politikamentesség a kommunikációban;
- A NEB javasolja, hogy az Oktatási és Kulturális Minisztérium vizsgálja meg annak lehetőségét, hogy az általános és középiskolai tankönyvekben milyen módon, milyen ütemezéssel váltható majd fel a forint szó használata euróra.



Mellékletek

1. sz. melléklet: Az euroátállítás ütemezése

Általános (keretjellegű) jogi feladatok

Feladat megnevezése	A feladat végrehajtásához szükséges idő			Részletek	Kör
	Kezdet	Vége	Időpont		
1 A jogrendszer átvilágítása	2008. III. negyedév	2008. december 31.		A jogrendszer átvilágítása abból a szempontból, hogy a forintra való hivatkozásokat hogyan lehet egy differenciált, automatikus átváltási mechanizmussal kiváltani	Tárcák az IRM koordinálásával
2 Az euro bevezetésének általános szabályairól szóló kerettörvény megalkotása	€-nap – 36 hónap (szakmai egyeztetés kezdete)	€-nap –12 hónap (részleges hatálybalépés)			Minden tárcá
		€-nap (hatálybalépés)			

Az információ-technológiai rendszerek átállítása

Feladat megnevezése	A feladat végrehajtásához szükséges idő			Részletek	Kör
	Kezdetre	Vége	Időpont		
1 Az euroátállásban érintett IT-rendszerek feltérképezése	2008. III. negyedév	2009		Minden szervezet mérje fel azon IT-rendszereit, amire az új pénz hatással lesz. Készítsen egy listát ezekről, amit a szervezet részatlálási terve tartalmazzon.	Minden IT-rendszert használó szervezet
2 Az eurokompatibilitási kritérium meghatározása	2008. III–IV. negyedév	2009. dec. 31.		Költségvetés-tervezés, költségvetés elfogadása után közbeszerzési kiírás tervezése. Közbeszerzési eljárás lefuttatás, ajánlás elkészítése, NEB-ajánlás elfogadása.	IT Albizottság – főfelelős NEB – jóváhagyó
3 A közsféra IT-rendszerei átállásának nyomon követése	2008. III. negyedév	€-nap		Belső eljárásrend meghatározása	IT Albizottság
4 Elkészíteni a pénzügyi rendszerekkel szembeni követelményeket	2008. III–IV. negyedév	€-nap – 24 hónap		Belső eljárásrend meghatározása	IT Albizottság – főfelelős NEB – jóváhagyó
5 A legjobb gyakorlatok megfogalmazása	2008. III. negyedév	€-nap + 6 hónap		Belső eljárásrend meghatározása	IT Albizottság

A közsféra feladatai az átállás során

Feladat megnevezése	A feladat végrehajtásához szükséges idő			Részletek	Kör
	Kezdet	Vége	Időpont		
1 Adó- (járulé-, illeték-, díj-) rendszer átállításával kapcsolatos feladatok	€-nap – 12 hónap	legkésőbb €-nap – 45 nap		Az egyes közterhekre (adók, illetékek, járulékok, hozzájárulások, díjak) vonatkozó jogszabályok módosítása	PM, többi tárca (díjak), önkormányzatok (helyi adók)
	€-nap – 12 hónap	€-nap		A közterhek nyilvántartási rendszereinek átállítása	APEH, VPOP, önkormányzati adók esetén MÁK, önkormányzatok
	€-nap – 24 hónap	€-nap		Új illetékbélyegek, közteherjegyek, jövedéki adóban adójegyek, zárjegyek gyártása	PM–APEH, illetve VPOP
	€-nap – 16 hónap	€-nap – 3-4 hónap		Az átállás előtt megállapított nyugdíjak, nyugdíjszerű ellátások átszámítása a folyósítást támogató rendszerek átállítása	ONYP
2 Az állami nyugdíjbiztosítás területén megoldandó feladatok	€-nap – 12–24 hónap	€-nap – 3-4 hónap		Az euro bevezetése utáni, új ellátások megállapítására szolgáló rendszerek átállítása (az ellátási alapok kétféle pénznemben történő kezelése)	ONYP
	€-nap – 12 hónap	€-nap – 3-4 hónap		Külön jogszabály alapján folyósított, nem a Nyugdíjbiztosítási Alapból finanszírozott ellátások megállapítását, folyósítását támogató rendszerek átállítása	ONYP a folyósított ellátás „gazdájával” együttműködve

A közsféra feladatai az átállás során (folyt.)

Feladat megnevezése	A feladat végrehajtásához szükséges idő			Részletek	Kör
	Kezdetre	Időpont			
3 Az államháztartásból származó egyéb jöleti, szociális jellegű juttatások átállításával kapcsolatos feladatok	€-nap – 12 hónap	€-nap – 2 hónap		Az egyes szociális célú támogatásokról szóló jogszabályok átalakítása, módosítása	A jogszabályokat kezelő minisztérium (SZMM)
	€-nap – 12 hónap	€-nap – 3-4 hónap		A nyugdíj folyósítás rendszerén túl további szociális ellátások folyósítását végző szervezetek informatikai rendszerének átállítása (pl. Foglalkoztatási és Szociális Hivatal)	Az érintett intézmények az SZMM felügyeletével
	€-nap – 24 hónap	€-nap – 3-4 hónap		A szociális ellátást végző intézmények tájékoztatása a felkészülés érdekében	Az SZMM és valamennyi érintett szaktárca
	€-nap – 24 hónap	€-nap		A lakáscélú állami támogatások rendszerének áttekintése az euroátállás szempontjából	ÖM, PM, MÁK
5 A közsféra munkavállalói illetményének átszámításával kapcsolatos kérdések	€-nap – 12 hónap	€-nap – 6 hónap		Kerekítési szabályok megállapítása az illetményrendszerekhez és a bérszámfejtéshez	PM, SZMM
	€-nap – 6 hónap	€-nap – 2 hónap		Illetményrendszerek bértételeinek átszámítása (Jogviszonytörvények módosítása)	SZMM, a jogviszony-szabályozásokért felelős tárcák közreműködésével
	€-nap – 6 hónap	€-nap – 45 nap		Alacsonyabb szintű jogszabályokban, kollektív szerződésekben lévő bértételek átszámítása	Ágazati tárcák, Költségvetési szervek
	€-nap – 12 hónap	max. €-nap + 12 hónap		Bérszámfejtési rendszerek átállítása, kettős bérfeltüntetés	MÁK

A közsféra feladatai az átállás során (folyt.)

A feladat végrehajtásához szükséges idő				
Feladat megnevezése	Időpont		Részletek	Kör
	Kezdet	Vége		
6 A számviteli rendszer átállítási sával kapcsolatos teendők	€-nap – 12 hónap	€-nap	Számviteli jogszabályok változtatása	PM
	€-nap – 6 hónap	€-nap	Az egyes intézmények számviteli szoftvereinek átállítása	A költségvetési intézmények
	€-nap – 12 hónap	€-nap	Statisztikai adatgyűjtések átállítása	KSH és egyéb statisztikai adatgyűjtők
7 Statisztikai rendszerek átállítása	€-nap – 24 hónap	€-nap	Statisztikai idősorok átállítása	KSH és egyéb statisztikai adatgyűjtők
	€-nap – 12 hónap	€-nap	Statisztikai (hagyományos és elektronikus) publikációk átállítása	KSH és egyéb statisztikai adatgyűjtők
8 Az államháztartás tervezési és beszámolósi rendszerének átállása	€-nap – 12 hónap	€-nap – 6 hónap	Az államháztartás tervezési és beszámolósi rendszerének átállása	PM
9 Az államháztartás adósságának átállítása	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	Döntés a redenominálásról és a redenominálásról	PM, ÁKK
10 A helyi önkormányzatok felkészülésével kapcsolatos speciális feladatok	€-nap – 24 hónap	€-nap	Helyi önkormányzatok tájékoztatása a felkészülés érdekében	Valamennyi érintett szaktárca
	€-nap – 12 hónap	€-nap	Helyi önkormányzati rendeletek felülvizsgálata, módosítása	Helyi önkormányzatok
	€-nap – 12 hónap	€-nap	Informatikai-nyilvántartási rendszerek átállítása	MÁK, helyi önkormányzatok

A pénzügyi szektor átállása

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
I. Készpénzcseré				
1	A kisebb címletű bankjegyek kínálatának bővülését elősegítő intézkedések célszerűségének vizsgálata (az ATM-ek feltöltésénél, a hitelintézeti és a postai lakossági pénztárak ellátásánál)	Folyamatos	Folyamatos	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók
2	A lakosságnál lévő forintkészpénz számlapénzzé történő átalakítását, a készpénzkímélő eszközök fokozottabb elterjedését elősegítő intézkedések célszerűségének vizsgálata, az országos készpénzigény mérséklését elősegítő lépések, módszerek és/vagy tanácsok	Folyamatos	Folyamatos	MNB, PSZÁF, hitelintézetek
3	A készpénzzel kapcsolatos közösségi szabályok (pl. bankjegy visszaforgatására vonatkozó feltételrendszer) beillesztése a hazai modellbe a hazai szabályozás korszerűsítésén keresztül	Folyamatos	Folyamatos	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők
4	Felkészülés a jelenlegi és a tervezett új eurobankjegy-sorozat esetleges együttes használatára és az addigra esetleg már bevonásra kerülő bankjegyek beváltására	Folyamatos	€-nap	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők
5	Döntés az euroérmék hazai vagy külföldi gyártatása ügyében	2008. év vége	MNB	MNB
6	A magyar oldallal ellátott euroérme tervezési és konzultációs alapelveinek és munkálatainak meghatározása	2009. év első fele	MNB	MNB
7	A forint- és az eurokészpénz egyidejű kezeléséből eredő többlettárolási, -feldolgozási, -szállítási igény meghatározása és biztosítása (gazdálkodószervekenként)	€-nap – 36 hónap – €-nap – 12 hónap	€-nap – 4 hónap	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők
8	Az ún. előszállítás és az ún. továbbbszállítás hazai feltételrendszerének kialakítása az EKB/2006/9 iránymutatással és annak tervezett felülvizsgálatával, valamint a Bizottság 2008/78/EK ajánlásával összhangban	€-nap – 36 hónap – €-nap – 12 hónap	€-nap – 6 hónap	MNB, hitelintézetek, posta

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
9	A kettős készpénzforgalmazási időszak optimális hosszának megállapítása (a kiskereskedők, a fogyasztók, a hitelintézetek és a pénzfeldolgozók szempontjából)	€-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők, fogyasztóvédelmi szervezetek
10	A bevonásra kerülő forintkészpénz díjmentes jegybanki és jegybankon kívüli váltása kérdéseinek meghatározása (a váltásra kötelezettek köre, a váltás ideje, a díjmentes váltás esetleges maximális összege)	€-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap	MNB, PSZÁF, hitelintézetek, posta
11	A készpénzcseréhez szükséges eurokészpénz-igény meghatározása és megrendelése (gazdálkodószervezetenként, címetlenként)	€-nap – 24 hónap (MNB) €-nap – 12 hónap (hitelintézetek) €-nap – 6 hónap (kiskereskedők)	€-nap – 6 hónap (MNB) €-nap – 6 hónap (hitelintézetek) €-nap – 3 hónap (kiskereskedők)	MNB, hitelintézetek, posta, kiskereskedők
12	A kerekítés szabályainak kialakítása (függően az egy- és a kétféltes érmék magyarországi szerepétől)	€-nap – 24 hónap	€-nap	MNB, PM, PSZÁF, posta, hitelintézetek, kiskereskedők
13	A készpénzfizetési módok (jogosult bankszámlájára készpénzben teljesített befizetés, jogosult részére bankszámláról történő kifizetés, készpénzátutalás, belföldi postautalványok) kezelése	€-nap – 24 hónap	€-nap	Posta, hitelintézetek, közüzemi szolgáltatók
14	Az ATM-ek euróra való átállításának kérdései (mód, menetrend, a feltöltésre használt címletek, műszaki feltételek)	€-nap – 24 hónap	€-nap – 1 hónap	MNB, hitelintézetek, pénzfeldolgozók
15	Árusító, jegykiadó automaták euróra átállításának kérdései (mód, menetrend, műszaki feltételek)	€-nap-24 hónap	€-nap	MNB, MIÁSZ, kiskereskedők, érintett szolgáltatók

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
16	Emlékpénzek bevonásának speciális kérdései	€-nap – 12 hónap	€-nap – kettős készpénzforgalmazási időszak vége	MNB
17	Eurokészpénz ismeretterjesztése a pénztárosoknak és a lakosságnak, a nagyobb bankjegy- és érmeérték tudatosítása (információk körének, csatornák meghatározása, oktatás megszervezése)	€-nap – 12 hónap	€-nap – 0-5 hónap	MNB, hitelintézetek, posta, kiskereskedők
18	Magyar oldallal ellátott euroérme fogalomba hozatali módja a lakosság (és a gyűjtők) részére	€-nap – 12 hónap	€-nap – 1 hónap	MNB, hitelintézetek, posta, kiskereskedők
19	Külön intézkedések a készpénzcserre miatti sorban állás csökkentésére (pl. hosszított nyitva tartás, többletlétszám, több műszak, KKV-knak és más vállalati körnek szóló induló készletcsomag stb. célszerűségének vizsgálatával)	€-nap – 12 hónap	€-nap	MNB, hitelintézetek, posta, kiskereskedők
20	Válságterv kialakítása és szükség szerinti végrehajtása a készpénzcserre alatt bekövetkező kedvezőtlen időjárásból, megnövekvő kriminalisztikai kockázatokból eredő veszélyhelyzetek kezelésére	€-nap – 6 hónap	Helyzettől függően	MNB, PSZÁF, hitelintézetek, posta, kiskereskedők
21	A készpénzcserével kapcsolatos kommunikáció, ügyféltájékoztatás szakmai megalapozása, bizonylati űrlapok szükség szerinti módosítása, informatikai rendszerek átállítása	€-nap – 6 hónap (MNB, hitelintézetek) €-nap-3 hónap (kiskereskedők)	€-nap – 6 hónap (MNB, hitelintézetek) €-nap – 3 hónap (kiskereskedők)	MNB, PSZÁF, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők
22	A készpénzcserre logisztikai lebonyolítása a szükséges technikai feltételek biztosításával (eurokészpénz-ellátás megszervezése, jegybanki, jegybankon kívüli értéktári, feldolgozó és pénztári kapacitások fejlesztése, pénztári forgalom lebonyolítása, forintkészpénz bevonása, visszaáramló forintkészpénz megsemmisítése vagy újrahasznosítása)	ERM-II-tagság kezdete – €-nap – 6 hónap	€-nap – 6 hónaptól kettős készpénzforgalmazási időszak vége	MNB, hitelintézetek, posta, pénzfeldolgozók, kiskereskedők

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
II. Értékpapírpiaac				
Kereskedés és tőzsde				
1	Meghatározandó, hogy a forintalapú devizakontraktsuk kivezetése, illetve új lejáratok megnyitása mikor történik. Hogyan kezeljük a bevezetés dátuma előtt nyitott és a dátum után kifutó lejáratokat? Döntési szint: Házon belül, PSZÁF-ajánlás	€-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap, utána folyamatos	BÉT, KELER, PSZÁF
2	Megvizsgálendő, hogy az azonnali piacon elrendelhető-e kereskedési szünnap az elszámolási periódus időszakára (3 nap), amíg átállítják a rendszereket. Döntési szint: Házon belül, MNB-vel konzultálva	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT, KELER, MNB
3	Szükséges lesz a nyitott pozíciók kezelése mind az azonnali, mind a származékos piacon. A pozíciók rendezése az új elszámolóáraknak megfelelően fog történni. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT, KELER
4	Szabályozandó, hogy a fizikai teljesítésű derivatív pozíciók kezelése hogyan történik. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 12 hónap	€-nap – 6 hónap	BÉT, KELER
5	Szükséges lesz az indexek számításának felülvizsgálata, az indexben szereplő eszközök bázisárának változtatása, illetve az indexérték folytonosságát biztosító „K” tényező módosítása. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT
6	Kerekítés tőzsdei ügyleteknél: az árak osztásával problémás a kerekítés, különösen a nyitott pozíciók kezelésénél, hiszen a le- vagy felkerekítés szükségszerűen a rövid és a hosszú pozícióban lévő befektetőt aszimmetrikusan érinti. Eldöntendő, hogyan kompenzálunk. Döntési szint: Házon belül, figyelembe véve az ajánlásokat és a fogyasztóvédelmi előírásokat.	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT, KELER

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
7	A kötvények esetében fontos meghatározni, hogy a BÉT-en a kereskedés továbbra is nettó, vagy bruttó árfolyamon történik-e. Döntési szint: Házon belül, PSZAF-ajánlás	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT, KELER, PSZAF
8	Az elszámolás devizanemének változása: a denominációváltás a jelenleg kereskedett keresztdeviza-kontraktusokat ugyan nem érinti, de azok elszámolását igen. Jelenleg ezek a kontraktusok forintban vannak elszámolva, ami a váltást követően szükségszerűen euro lesz. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 12 hónap	€-nap	BÉT, KELER
9	A forinttal szembeni devizatermékeket legkésőbb a denomináció váltásakor ki kell vezetni. Várhatóan a forint euróval szembeni árfolyamának rögzítésekor ez a lépés már megtehető. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 12 hónap	€-nap – 6 hónap, utána folyamatos	BÉT, KELER
10	Szükségessé válik az azonnali piaci bázisárak módosítása (az adott napi árváltozási tartományt a bázisár határozza meg). Döntési szint: Házon belül	€-nap – 6 hónap	€-nap	BÉT, KELER
11	Szabályozandó, hogy a származékos piaci napvégi elszámolóárak és kötésárak módosítása ki által és mikor történik. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 6 hónap	€-nap	BÉT, KELER
12	A BÉT esetében a legkisebb árelmozdulás 1 eurocentre módosul. Döntési szint: Házon belül	€-nap – 6 hónap	€-nap	BÉT, KELER
13	Probléma, hogy a denominációváltás következtében a historikus adatok nem lesznek összehasonlíthatók a váltást követő idősorokkal. A historikus adatokat konvertálni kell a fix rátán. Az archiv adatok kompatibilitásának biztosítása. Döntési szint: Ajánlás kiadása a PSZAF által	€-nap – 6 hónap	€-nap	BÉT, KELER, PSZAF, befektetési szolgáltatók

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
Renominálás				
1	Felvetődik, hogy a részvények esetében megjelenik-e Magyarországon az ún. non-par value (névérték nélküli) részvény fogalma. Ehhez mindenképpen jogszabály-módosítás szükséges. Dönthet-e úgy a kibocsátó, hogy névérték nélküli részvényé alakítja a papírt? Döntési szint: Törvénymódosítás (jelenleg Gt. 177. §)	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, PSZÁF, KELER
2	Eldöntendő, hogy szükség van-e egyáltalán renominálásra? (Az EU-országok egy részében nem renominálták a papírokat). Döntési szint: jogszabály	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, PSZÁF, KELER
3	Eldöntendő, hogy megengedjük-e a tört címletek létezését. Külföldön lehetséges a tört címletek kereskedése. Döntési szint: Jogszabály, tőkepiaci egyeztetés	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, PSZÁF, KELER, befektetési szolgáltatók
4	Szabályozni szükséges, hogyan rendezzük a renominálás során keletkezett tört darabszámok sorsát. Döntési szint: Jogszabály, tőkepiaci egyeztetés	€-nap – 12 hónap	€-nap	PM, PSZÁF, KELER, befektetési szolgáltatók
Redenominálás				
1	Törvényi szabályozás szükséges, hogy a dematerializált értékpapírok esetén az értékpapír devizanemét meg kell-e jelenítenni a dematerializált okiratokon, illetve, hogy az összes dematerializált értékpapírra vonatkozóan az értékpapírról kiállított okiratot a kibocsátóval le kell-e cseréltetni. Ez alkalmat teremthet a dematerializált papírok kibocsátásának felülvizsgálatára is. Döntési szint: Törvényi szabályozás (Tpt. 7. §) A KELER-ben kötelező megadni a devizanemet, míg a törvény ezt nem tartalmazza.	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, PSZÁF, KELER

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
	Részvények esetében, a részvény devizanemének változtatását a közgyűlésnek kell jóváhagynia, és azt a társaság alapító okiratában megjelentetni, és azt pedig a Cégbírószágon a társaság cégadatokként bejegyeztetni. Elmaradhatna-e ez a lépés, és törvény rendelkezne erről? Ezt a döntéshozatalt a redenomináció elvonná a részvényesek kezéből?	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, KELER
2	Döntési szint: Javasoljuk, hogy jogszabály rendelkezzen az átalakításról, azonban adjon 2 év haladékot, és utalja a közgyűlés hatáskörébe az átalakítás megvalósítását.			
	Szabályozni szükséges, hogy a fix és a változó kamatozású kötvények konvertálása azonos módon történjék-e. Eldöntendő, hogy amennyiben a változó kamatozású kötvények forintalapú referenciához voltak kötve, akkor hogyan változik meg a kamatszámítás metódusa. A forint-specifikus hazai index további sorsáról egyeztetés szükséges az indexek gazdái (MNB, ÁKK, BÉT) és a főbb piaci szereplők között. A legjobb megoldást valószínűleg majd benchmarkolni kell. Nem feltétlenül kell megszűnnie a hazai indexeknek, de lehet, hogy érdemes ezeket eltörölni.	€-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, MNB, BÉT, KELER, PSZÁF, ÁKK, befektetési szolgáltatók
3	Döntési szint: Egyeztetés szükséges a tőkepiaccal és a kötvénykibocsátókkal. Valószínűleg meg kell változtatni a prospektusokat.			
	Szabályozni szükséges, hogy mi történik a határidőig nem redenominált papírokkal (szankció, vagy automatikus redenomináció). Ha automatikus redenomináció történik, akkor ezt ki végzi el? Lehetőséges, hogy központilag történik, esetleg törvény által felhatalmazott személy, vagy a számlavezetők, letétkezelők.	€-nap – 12 hónap	€-nap után folyamatosan	PM, KELER, befektetési szolgáltatók
4	Ki végzi a redenominációt? A kibocsátó, vagy esetleg egy megbízott központi hely (pl. KELER)? Amennyiben központilag történne a redenomináció lebonyolítása, akkor a jövőbeni esedékességekhez ennek a központi helynek kell kiszámlálnia a kibocsátó által fizetendő tőkeértéket. A kiszámlolt értékeket jóvá kell hagyatni a kibocsátóval, illetve kezelni kell azt az esetet, hogy mi történik, ha azt nem fogadja el.			
	Döntési szint: Törvényben, rendeletben, KELER-leiratban szükséges szabályozni a szankciókat, ha lesz ilyen, illetve az automatikus átalakítás módját, felelőseit.			

A pénzügyi szektor átállása (folyt.)

	Feladat megnevezése	Előkészítési határidő	Végrehajtási határidő	Kör
Fizikai papírok				
1	Szabályozni szükséges, hogy mi történjen a fizikai papírokkal, és milyen módon kell redenominálni őket. Egyik lehetőség, hogy kötelezővé tesszük az átalakítást non-par value vagy eurorészvényekre pl. két éven belül. Döntési szint: Jogszabály, KELER-szabályzat	€-nap – 36 hónap	€-nap – 12 hónap	PM, PSZÁF, KELER, befektetési szolgáltatók
Bizonylatok, riportok, kivonatok				
1	Meghatározandó, hogy mely kivonatokra lesz kötelező az árak, árfolyamok kettős feltüntetése, illetve milyen ajánlások lesznek érvényben és meddig. (Retail – wholesale megkülönböztetés a MiFID-re hivatkozva lehetséges) Döntési szint: Jogszabály, PSZÁF-ajánlás	€-nap – 24 hónap	€-nap – 6 hónap	PM, PSZÁF, MNB, befektetési szolgáltatók
2	El kell dönteni, hogy mely intézményekre nézve lesz kötelező a kettősérték-megjelenítés. Döntési szint: Jogszabály, PSZÁF-ajánlás	€-nap – 24 hónap	€-nap – 6 hónap	PM, PSZÁF, MNB, befektetési szolgáltatók
3	Szükséges-e egy külön riportot adni az ügyfeleknek arról, hogy megtörtént a konverzió a számlájukon? (Pl: ennyi volt az egyenleg forintban, most ennyi euróban). (Retail – wholesale megkülönböztetés a MiFID-re hivatkozva lehetséges.) Döntési szint: Ajánlás – javasoljuk, hogy igen	€-nap – 24 hónap	€-nap – 6 hónap	PM, PSZÁF, MNB, befektetési szolgáltatók

A vállalatok euroátállása

Feladat megnevezése		A feladat végrehajtásához szükséges idő			Részletek	Kör
		Kezdetre	Vége	Időpont		
1	Vállalkozások átállásra való felkészítése, felkészítése – üzleti, vállalkozói kultúra fejlesztése	2008. II. félév	€-nap		A vállalkozások felkészülése alapelveinek, főbb feladatoknak meghatározása. A vállalkozások felkészítése vonatkozásában az állam a kamarák, szakmai és érdek-képviselői szervek feladatainak megállapítása, tanulmányok, ajánlások kiadása.	NEB, kamarák, szakmai és érdek-képviselői szervek, Regionális Fejlesztési Ügynökségek – kistérségi tanácsadók, vállalkozások
2	Az információtechnológiai fejlesztési igények felmérése az euroátállással kapcsolatban	2008. II. félév	2009		Az euroátállással kapcsolatosan először az informatikai hiányosságok, problémák feltárását szükséges elvégezni a vállalkozások esetében.	NEB, szakmai és érdek-képviselői szervek, vállalkozások
3	Készpénzzel működő automaták, pénztárgépek, taxaméterek felkészítése	Min. €-nap – 24 hónap	€-nap		Az automaták felmérése, felkészítése, illetőleg selejtezése.	vállalkozások, MNB, MIÁSZ
4	Magatartási kódexek kidolgozása	Min. €-nap – 24 hónap	Min. €-nap – 6 hónap		Cél a vállalkozások és a fogyasztók közötti kölcsönös bizalom megvalósítása – különösen a fair árazás rendszere, kerekítés szabályainak meghatározása, etikai kérdések tisztázása.	NEB, kamarák, szakmai és érdek-képviselői szervek, fogyasztóvédelmi hatóságok, vállalkozások
5	Kettős árjelzés vonatkozásában ajánlás kidolgozása	Min. €-nap – 24 hónap	Min. €-nap – 18 hónap		Egységes formátumok, sablonok és útmutatók kidolgozása.	kamarák, szakmai és érdek-képviselői szervek (VOSZ, OKSZ, Kisosz)

A vállalatok euroátállása (folyt.)

A feladat végrehajtásához szükséges idő					
Feladat megnevezése	Időpont			Kör	
	Kezdet	Vége	Részletek		
6	Készpénz-helyettesítő utalványok átalakítása	Min. €-nap – 6 hónap	€-nap	Nyomdatechnikai feladatok megszervezése, végrehajtása.	vállalkozások, szakmai és érdek-képviselői szervezetek
7	Kettős árjelzés	Min. €-nap – 5 hónap	€-nap + 6 hónap	Nemzeti szabályozás szerint - a fogyasztók tájékoztodásának elősegítése, az árfolyam visszavonhatatlan rögzítése után euróban is jelezni kell az árakat.	NEB, vállalatok
8	A készpénzcserre végső előkészítése	€-nap – néhány hét	Min. €-nap + néhány hét	Készpénz-továbbszállítás a vállalkozásoknál (subfrontloading).	MNB, Bankszövetség, hitelintézetek, vállalkozások
9	Kettős készpénzforgalmazás, nemzeti fizetőeszköz bevonása	€-nap	€-nap + néhány hét	Nemzeti szabályozás szerint – átmeneti ideig, a nemzeti valuta bevonásáig mindkét valuta a készpénzforgalomban marad.	MNB, Bankszövetség, hitelintézetek, vállalkozások

Fogyasztóvédelem

Feladat megnevezése	A feladat végrehajtásához szükséges idő		Részletek
	Kezdetre	Vége	
Időpont			
1 Jogszabályok áttekintése	2008. II. félév	€-nap	Az euro bevezetésével összefüggő fogyasztóvédelmi jogszabályok átvilágítása, módosításának kezdeményezése, a jogszabályok véleményezése.
2 Áremelések elkerülése	min. €-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap	Javaslatkészítés az indokolatlan áremelések fogalmának meghatározására; az alapelv megsértése esetén alkalmazandó szankciók meghatározására.
3 Közreműködés a kettős árjelzésben	€-nap – 24 hónap	€-nap – 12 hónap	A kettős árjelzés szabályainak kidolgozásában való közreműködés; a kettős árjelzés végrehajtásának ellenőrzése.
4 „Fair pricing” megállapodások elősegítése	€-nap – 24 hónap	€-nap + 6 hónap	Önkéntes kereskedői/termelői megállapodások kialakításának elősegítése (fair pricing) áremelési fegyverem vállalására.
5 Ármonitoring	€-nap – 6 hónap	€-nap + 12 hónap	Kiskereskedők és szolgáltatók átlárási szokásainak figyelése fogyasztóvédelmi szempontból. A hatósági kerekítések, járandóságok, adóhatárok, egyéb limitek monitoringja fogyasztói szempontból.
6 Külön odafigyelést érdemlő társadalmi csoportok kommunikációjának támogatása	€-nap – 12 hónap	€-nap + 12 hónap	Szakmai háttérrel támogatni kell a külön odafigyelést érdemlő társadalmi csoportok irányába folytatott kommunikációt (szegények, idősek, gyerekek, a fogyatékkal élők).
7 Fogyasztóvédő civil szervezetek felkészítése	€-nap – 18 hónap		Fogyasztóvédő civil szervezetek tájékoztatása és erősítése.

2. sz. melléklet: Az euróra való felkészülés szervezeti struktúrája

A Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság és albizottságai munkaszervezete

Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság tagjai

Név	Szervezet
Dr. Veres János (elnök)	Pénzügyminisztérium
Simor András (társelnök)	Magyar Nemzeti Bank
Bajnai Gordon	Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
Dr. Draskovics Tibor	Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
Farkas István	Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
Dr. Gyenesei István	Önkormányzati Minisztérium
Kiss Péter	Miniszterelnöki Hivatal
Dr. Pukli Péter	Központi Statisztikai Hivatal
Szűcs Erika	Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság titkársága (felelős: Pénzügyminisztérium)

Elérhetőség	e-mail: neb@pm.gov.hu tel.: (06-1) 327-2323 fax: (06-1) 327-2552
--------------------	--

Név:

Dr. Erhart Tibor (vezető)
Gulyás Dávid
Molnár Zsuzsanna
Sisak Balázs
Szili Márton
Teremi Márton
Veisz Ákos

Fogyasztóvédelmi albizottság (felelős: Szociális és Munkaügyi Minisztérium)

Elérhetőség	e-mail: horvath.sandor@szmm.gov.hu tel.: (06-1) 475-5720 fax: (06-1) 331-2535
--------------------	--

Név:

Dr. Herczog László (vezető)
Dr. Horváth Sándor (helyettes)
Dr. Czár Anita
Dr. Erdős István

Információtechnológiai albizottság (felelős: Miniszterelnöki Hivatal)

Elérhetőség	e-mail: neb.ita@ekk.gov.hu tel.: (06-1) 441-2513 (06-1) 441-2595 fax.: (06-1) 441-2582
--------------------	--

Név:

Dr. Baja Ferenc (vezető)
Bódi Gábor (helyettes)
Engelleiter Éva
Kóta László
Magyar András

Jogi albizottság (felelős: Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium)

Elérhetőség	e-mail: nebjab@irm.gov.hu tel.: (06-1) 441-3720 (06-1) 441-3780 fax: (06-1) 441-3772 (06-1) 441-3782
--------------------	--

Név:

Dr. Villányi Imre (vezető)
Dr. Somssich Réka (vezető)
Dr. Nagy Gabriella
Dr. Unyi István
Dr. Péterfalvi Tamás
Dr. Számadó Tamás

Kommunikációs albizottság (felelős: Magyar Nemzeti Bank)

Elérhetőség	e-mail: hevesin@mnb.hu tel.: (06-1) 428-2754 fax: (06-1) 428-2569
--------------------	--

Név:

Iglódi-Csató Judit
Hevesi Nóra

Közszféra albizottság (felelős: Pénzügyminisztérium)

Elérhetőség	e-mail: abel.berczik@pm.gov.hu tel.: (06-1) 327-2432 fax: (06-1) 266-0182
--------------------	--

Név:

Dr. Várfalvi István (vezető)
Dr. Berczik Ábel (titkár)
Kanyó Lóránt István

Nem pénzügyi vállalatok albizottság (felelős: Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium)

Elérhetőség

e-mail: gernyi.gabor@nfgm.gov.hu
tel.: (06-1) 475-3446
fax: (06-1) 475-3488

Név:

Egyed Géza (vezető)
Gérnyi Gábor (helyettes)
Dr. Jármai Péter (titkár)
Kiss Jenő
Szabóné Molnár Márta

Pénzügyi szektor albizottság (felelős: Magyar Nemzeti Bank)

Elérhetőség

e-mail: balogh1@mnbb.hu
tel.: (06-1) 428-2600/2287
fax: (06-1) 428-2523

Név:

Dr. Király Júlia (vezető)
Bartha Lajos
Balogh László
Ferenczi Barnabás
Molnár Bernadett
Turján Anikó

A Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság munkájában részt vevő szervezetek

Pénzügyminisztérium
Magyar Nemzeti Bank
Igazságügyi és Rendészeti Minisztérium
Külügyminisztérium
Miniszterelnöki Hivatal
Nemzeti Fejlesztési és Gazdasági Minisztérium
Oktatási és Kulturális Minisztérium
Önkormányzati Minisztérium
Szociális és Munkaügyi Minisztérium

Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatal
Államadósság Kezelő Központ
Budapesti Értéktőzsde
Gazdasági Versenyhivatal
Központi Statisztikai Hivatal
Magyar Államkincstár
Magyar Nemzeti Vagyonkezelő
Magyar Posta
Nemzeti Fogyasztóvédelmi Hatóság
Országos Nyugdíjbiztosítási Főigazgatóság
Országos Rádió és Televízió Testület
Pénzügyi Szervezetek Állami Felügyelete
Vám- és Pénzügyőrség Országos Parancsnoksága

Általános Fogyasztási Szövetkezetek és Kereskedelmi Társaságok Szövetsége
BAMOSZ
Betegjogi, Ellátottjogi, és Gyermekjogi Közalapítvány
Fogyasztóvédelmi Egyesületek Országos Szövetsége
Fogyasztóvédők Magyarországi Egyesülete
GfK Hungária Piackutató Intézet
INDRA Biztosítottak és Pénzügyi Ügyfelek Országos Érdekvédő Egyesülete
Informatikai Vállalkozások Szövetsége
Ipartestületek Országos Szövetsége
Joint Venture Szövetség
Kereskedők és Vendéglátók Országos Érdekképviselői Szövetsége
Magyar Bankszövetség
Magyar Biztosítók Szövetsége
Magyar Ipari Szövetség
Magyar Kereskedelmi és Iparkamara
Magyar Kommunikációs Ügynökségek Szövetsége
Magyar Nyugdíjasok Egyesületeinek Országos Szövetsége
Magyar Public Relations Szövetség
Magyarországi Biztosítottak és Fogyasztók Egyesülete
Magyarországi Vezető Informatikusok Szövetsége
Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége
Nyugdíjasok Országos Képviselői
Országos Fogyasztóvédelmi Egyesület
Országos Kereskedelmi Szövetség
Országos önkormányzati érdekszövetségek
Székesfehérvári Fogyasztóvédelmi Egyesület
Társadalmi Unió
Tudatos Vásárlók Egyesülete
Vállalkozók és Munkáltatók Országos Szövetsége
Vállalkozók Országos Szövetsége

Rövidítések jegyzéke

BÉT	Budapesti Értéktőzsde
BKR	Bankközi Klíring Rendszer
€-nap	Az euro bevezetésének napja
ECOFIN	Gazdasági és Pénzügyminiszterek Tanácsa (az Európai Unióban)
EKB	Európai Központi Bank
ERM-II	Európai Árfolyam-mechanizmus II (European Exchange Rate Mechanism II)
EU	Európai Unió
KBER	Központi Bankok Európai Rendszere
KELER	Központi Elszámolóház és Értéktár
MNB	Magyar Nemzeti Bank
NÁT	Nemzeti Átállási Terv
NEB	Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság
SEPA	Egységes Euro Pénzforgalmi Térség (Single Euro Payments Area)
TARGET2	Trans-European Automated Real-time Gross Settlement Express Transfer System 2
VIBER	Valós Idejű Bruttó Elszámolási Rendszer

Fogalomtár

Átmeneti időszak: Az euro számlapénzként és készpénzként történő bevezetése közötti időszak. Az első 11 euroövezeti tagállam esetében 3 évig, 1999. január 1-jétől 2001. december 31-ig tartott, Görögországnál 1 évig, 2001. január 1-jétől 2001. december 31-ig.

Derogáció: Egy tagállam ideiglenes mentesítése egy közösségi kötelezettség alól. Az euro tekintetében azt jelenti, hogy a szükséges feltételeknek való megfelelésig a tagállamnak nem kell és nem is lehet bevezetnie az eurót.

Differenciált (átváltási) automatizmus: Az euróra való átszámításkor esetleg szükséges kerekítésekre kialakított rendező elvek. Használatukkal elkerülhető, hogy minden egyes pénzösszeg pontos euroértékét külön-külön, az összefüggésekre tekintet nélkül kelljen meghatározni, de mégis lehetőséget ad bizonyos szempontok figyelembe vételére.

€-nap: Az euro magyarországi bevezetésének napja: az a nap, amikortól az eurokészpénz hivatalos fizetőeszközzé válik Magyarországon.

Együtemű bevezetés (Big Bang): Az euro számlapénzként és készpénzként egyszerre történő bevezetése, átmeneti időszak nélkül.

EK Szerződés (Treaty): Az Európai Közösség létrehozásáról szóló szerződés, az Európai Unió alapdokumentuma. Az EKSZ-t 1957. március 25-én, Rómában írták alá és 1958. január 1-jén lépett hatályba. Az EKSZ legutóbbi módosítása a Lisszaboni szerződéssel történt meg, amelyet 2007. december 13-án írtak alá.

Előszállítás (Frontloading): A hitelintézetek eurorendszeri forrásból származó euro bankjegyekkel és érmékkel történő ellátása az €-nap előtt. L. még: Továbbszállítás.

Első körös tagállamok: Az eurót elsőként bevezető 12 tagállam: Ausztria, Belgium, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Németország, Olaszország, Spanyolország, Portugália.

Euroövezet, eurozóna: Azon EU-tagállamokból álló pénzügyi unió, amelyek az EKSZ rendelkezéseivel összhangban bevezették az eurót és amelyekben a közös monetáris politikát az EKB Kormányzótanácsa végzi. Jelenlegi tagjai: Ausztria, Belgium, Ciprus, Finnország, Franciaország, Görögország, Hollandia, Írország, Luxemburg, Málta, Németország, Olaszország, Spanyolország, Portugália, Szlovénia.

Európai Központi Bank alapokmánya: Az EKSZ részét képező dokumentum, amely az Európai Központi Bank helyzetét és alapvető működési szabályait szabályozza.

Eurorendszer: Az euroövezet központi banki rendszere, amely az Európai Központi Bankból és az eurót bevezetett tagállamok nemzeti bankjaiból áll.

Észlelt infláció: A fogyasztók által érzékelt áremelkedési ütem, mely felmérésekkel becsülhető.

ERM-II (European Exchange Rate Mechanism II): 1999. január 1-jén bevezetett közös európai árfolyamrendszer amelyben – jelentős feszültségek nélkül – eltöltött két év az euro bevezetésének egyik kritériuma. Figyelemmel az európai eljárásrendre a derogáció eltörlésére vonatkozóan, az €-naphoz képest csaknem 3 évvel korábban szükséges csatlakozni az ERM-II-höz. Az ERM-II esetén elméletileg $\pm 15\%$ -os az a sáv, amelyben a nemzeti pénz mozoghat, ugyanakkor a csatlakozás feltétele, hogy a vizsgált időszak alatt különösebb „feszültség nélkül” viselkedjék a nemzeti valuta.

Gazdasági és Monetáris Unió (GMU): Az EU-tagállamok gazdaság- és monetáris politikai harmonizációja (beleértve az euro bevezetését) – még ma is zajló – folyamatának eredménye. Dánia és az Egyesült Királyság ún. kivülmaradási joggal (opt-out) rendelkezik, az összes többi EU-tagállam tag-

ja a GMU-nak, jöllehet néhány ország (így Magyarország is) a GMU-n belül derogációval rendelkezik az euro bevezetését illetően.

Jogharmonizáció: Olyan hazai jogalkotás, amelynek célja az uniós jogi kötelezettségek végrehajtása, a tagságunkból eredő jogok érvényesítését biztosító jogi környezet kialakítása.

Kerettörvény (umbrella law): Az euro bevezetésével kapcsolatos jogszabály-módosítások egyik lehetséges – széles körben alkalmazott – formája, amely szerint a szükséges jogszabály-változtatások egy átfogó törvénnyel történnek meg. Ezt kiegészíthetik az egyes területek jellegzetességeinek figyelembevételével egyedi módosítások is.

Kettős árjelzés: A pénzmennyiséget tartalmazó jelzések (árcédulák, számlakivonatok stb.) mind forintban, mind euróban megjelennek.

Kettős készpénzforgalmazási időszak: Azon €-napot követő időszak, amikor mind a forint, mind az euro törvényes fizetőeszközként részt vesz a készpénzforgalomban. Maximális időszaka 6 hónap lehet, amit a nemzeti jogszabályok általában jelentősen lerövidítenek.

Konvergenciakritérium: Az EKSZ 121. cikkében nevesített (és az EKSZ-hez csatolt mellékletben pontosított) feltételek – árstabilitás, kiegyensúlyozott állami pénzügyek, stabil árfolyamalakulás és alacsony kamatszint –, melyek teljesítése szükséges az euro bevezetéséhez.

Konvergenciajelentés: Az EKSZ 121. és 122. cikke szerint az Európai Bizottság és az Európai Központi Bank két évente, vagy bármely tagállam kérésére jelentést készít, mely elemzi a tagállam(ok) konvergencia terén elért eredményeit. A jelentésre alapozva dönt a Tanács – a Bizottság javaslata alapján – a derogáció eltörléséről, azaz az euro bevezethetőségéről.

Konvergenciaprogram: A Tanács 1466/1997/EK rendelete alapján a derogációval rendelkező tagállamok középtávú gazdaságpolitikai programot készítenek – és juttatnak el a Tanácshoz, valamint az Európai Bizottsághoz –, melyet évente felülvizsgálunk.

Nemzeti Euro Koordinációs Bizottság (NEB): A 1071/2007 (IX. 12.) Korm.határozattal létrehozott testület, amely az euro magyarországi bevezetése koordinációjának központi szerve.

Redenominálás: Az értékpapírok forintban kifejezett névértékének euróra történő konvertálása.

Renominálás: Az értékpapírok címletének megváltoztatása, például a tört címletek elkerülése érdekében (a forintban még kerek névérték euróban már tört érték lenne).

TARGET2 (Trans-European Automated Real-Time Gross Settlement Express Transfer System 2): Az eurozóna 2007/2008-ban elindított valós idejű bruttó elszámolási rendszere, amely a TARGET-et váltotta fel.

Továbbszállítás (Sub-frontloading): A bankokon kívüli gazdasági szereplők (elsősorban a kiskereskedők) euro bankjegyekkel és érmékkel történő ellátása az €-nap előtt.

Új tagállamok: Az Európai Unióhoz 2004-ben és 2007-ben csatlakozott államok: Ciprus, Csehország, Észtország, Lengyelország, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Szlovákia, Szlovénia, ill. Bulgária és Románia.

Visszavonhatatlanul rögzített átváltási árfolyam: Az Európai Unió Tanácsa által – az euro magyarországi bevezetéséről szóló döntés után – meghatározott fix árfolyam, amellyel az euro felváltja a forintot a következő év január 1-jén.

Kiadja XXXXXXXXXXXX
Felelős kiadó: XXXXXXXXXXXX

Nyomda: D-Plus
H-1037 Budapest, Csillaghegyi út 19–21.